

മഹാഭാരതം - 14

മഹാഭാരതം 14

വ്യാസമഹർഷി

അധ്യായം 26 - 50

താളിളക്കം

2020

പേര്: മഹാഭാരതം 14

ഭാഷ: Malayalam

വിഭാഗം: മഹാകാവ്യം

രചന: വ്യാസമഹർഷി

പ്രസാധകർ: താളിളക്കം

ഡിസംബർ 2020

Layout Design: പ്രവീൺ വർമ്മ

Copyleft:

ലാടെക്കിൽ നിർമ്മിച്ചതാണിത്.
ഓൺലൈൻ വായനയ്ക്ക് വേണ്ടി.
ഉബുണ്ടു ഓപ്പറേറ്റിങ്ങ് സിസ്റ്റത്തിലൂടെ.
കുടപ്പാട്: വികിപ്പീഡിയ.

1 [വൈ]

തത് കാന്നനം പ്രാപ്യ നരേന്ദ്രപുത്രാം; സുഖോചിതാ വാസം ഉപേത്യ കൃച്ഛം
വിജഹ്രൂർ ഇന്ദ്ര പ്രതിമാഃ ശിവേഷു; സരസ്വതീ ശാലവനേഷു തേഷു

2 യതീംഗ് ച സർവാൻ സ മുനീംഗ് ച രാജാ; തസ്മിൻ വനേ മൂലഹമലൈർ
ഉദഗ്രൈഃ

ദ്വിജാതിമുഖ്യാൻ ജ്വലഭഃ കരൂണാം; സന്തർപയാം ആസ മഹാനഭാവഃ

3 ഇഷ്ടീഗ് ച പിത്യാണി തഥാഗ്രിയാണി; മഹാവനേ വസതാം പാണ്ഡവാനാം
പുരോഹിതഃ സർവസമൃദ്ധതേജാഗ്; ചകാര ധൗമ്യഃ പിതൃവത് കരൂണാം

4 അപേത്യ രാഷ്ടാദ് വസതാം ഇ തേഷാം; ജ്വലഭഃ പുരാണോ fതിഥിർ ആജഗാമ
തം ആശ്രമം തീവ്രസമൃദ്ധതേജാഃ; മാർകണ്ഡേയഃ ശ്രീമതാം പാണ്ഡവാനാം

5 സ സർവവിദ്ഃ ദ്രൗപദീം പ്രേക്ഷ്യ കൃഷ്ണാം; യുധിഷ്ടിരം ഭീമസേനാർജുനൗ ച
സംസൃത്യ രാമം മനസാ മഹാത്മാഃ; തപസ്വിമധ്യേ fസൂയതാമിതൗജാഃ

6 തം ധർമ്മരാജോ വിമനാ ഇവാബ്രുവീത്; സർവേ ഹ്രിയാ സന്തി തപസ്വിനോ
fമി

ഭവാൻ ഇദം കിം സ്മയതിവ ഹൃഷ്ടസ്; തപസ്വിനാം പശ്യതാം മാം ഉദീക്ഷ്യ

7 [മാർ]

ന താത ഹൃഷ്ടാമി ന ച സ്മയാമി; പ്രഹർഷജോ മാം ഭജതേ ന ദർപഃ

തവാപദം ത്വ് അദ്യ സമീക്ഷ്യ രാമം; സത്യവ്രതം ദാശരഥിം സ്മരാമി

8 സ ചാപി രാജാ സഹ ലക്ഷ്മണേന; വനേ നിവാസം പിതൂർ ഏവ ശാസനാത്
ധന്വി ചരൻ പാർഥ പുരാ മയൈവ; ദൃഷ്ടോ ഗിരേർ ജ്വലമൂകസ്യ സാനൗ

9 സഹസ്രനേത്ര പ്രതിമോ മഹാത്മാഃ; മയസ്യ ജേത നമുചേഗ് ച ഹന്താ

പിതൂർ നിദേശാദ് അനൗഘഃ സ്വധർമം; വനേവാസം ദാശരഥിഗ് ചകാര

10 സ ചാപി ശക്രസ്യ സമപ്രഭാവോ; മഹാനഭാവഃ സമരേഷ് അജേയഃ

വിഹായ ഭോഗാൻ അചരദ് വനേഷു; നേശേ ബലസ്യേതി ചരേദ് അധർമം

11 നൃപാഗ് ച നാഭാഗ ഭഗീരഥാദയോ; മഹീം ഇമാം സാഗരാന്താം വിജിത്യ

സത്യേന തേ fപ്യ് അജയംഗ് താത ലോകാൻ; നേശേ ബലസ്യേതി ചരേദ്
അധർമം

12 അലർകം ആഹൂർ നരവര്യ സന്തം; സത്യവ്രതം കാശികരൂഷ രാജം

വിഹായ രഷ്ടാണി വസുനി ചൈവ; നേശേ ബലസ്യേതി ചരേദ് അധർമം

13 ധാത്രാ വിധിർ യോ വിഹിതഃ പുരാണസ്; തം പൂജയന്തോ നരവര്യ സന്തഃ

സപ്തർഷയഃ പാർഥ ദിവി പ്രഭാന്തി; നേശേ ബലസ്യേതി ചരേദ് അധർമം

14 മഹാബലാൻ പർവതകൂടമാത്രാൻ; വിഷാണിനഃ പശ്യ ഗജാൻ നരേന്ദ്ര

സ്ഥിതാൻ നിദേശേ നരവര്യ ധാതൂർ; നേശേ ബലസ്യേതി ചരേദ് അധർമം
 15 സർവാണി ഭൂതാനി നരേന്ദ്ര പശ്യ; യഥാ യഥാവദ് വിഹിതം വിധാത്രാ
 സ്വയോനിതസ് തത് കരുതേ പ്രഭാവാനു; നേശേ ബലസ്യേതി ചരേദ് അധർമം
 16 സത്യേന ധർമ്മേണ യഥാർഹ വൃത്തയാ; ഹ്രിയാ തഥാ സർവഭൂതാന്യ് അതീത്യ
 യശസ് ച തേജസ് ച തവാപി ദീപ്തം; വിഭാവസോർ ഭാസ്കരസ്യേവ പാർഥ
 17 യഥാപ്രതിജ്ഞം ച മഹാനഭാവ; കൃച്ഛം വനേവാസം ഇമം നിരൂഷ്യ
 തതഃ ശ്രീയം തേജസാ സ്വേന ദീപ്താം; ആദാസ്യസേ പാർഥിവ കൗരവേഭ്യഃ
 18 [വൈ]

തം ഏവം ഉക്ത്വാ വചനം മഹർഷിസ്; തപസ്വിമധ്യേ സഹിതം സുഹൃദ്ഭിഃ
 ആമന്ത്രോ ധൗമ്യം സഹിതാംഗ് ച പാർഥാംഗ്; തതഃ പ്രതസ്ഥേ ദിശം ഉത്തരാം
 സഃ

അധ്യായം 27

1 [വൈ]

വസസ്വ് അഥ ദൈവതവനേ പാണ്ഡവേഷു മഹാത്മസു
 അനുകീർണം മഹാരണ്യം ബ്രാഹ്മണൈഃ സമപദ്യത
 2 ഈര്യമാണേന സതതം ബ്രഹ്മലോഷേണ സർവതഃ
 ബ്രഹ്മലോകസമം പുണ്യം ആസീദ് ദൈവതവനം സരഃ
 3 യജ്ഞിയാം ഋചാം ച സാസ്താം ച ഗദ്യാനാം ചൈവ സർവരഃ
 ആസീദ് ഉച്ചാര്യമാണാനാം നിസ്വനോ ഹൃദയംഗമഃ
 4 ജ്യോലോഷഃ പാണ്ഡവേയാനാം ബ്രഹ്മലോഷശ് ച ധീമതാം
 സംസൃഷ്ടം ബ്രഹ്മണാ ക്ഷത്രം ഭൂയ ഏവ വ്യരോചത
 5 അഥാബ്രവീദ് ബകോ ദാൽഭ്യോ ധർമ്മരാജം യുധിഷ്ഠിരം
 സന്ധ്യാം കൗന്തേയം ആസീനം ഋഷിഭിഃ പരിവാരിതം
 6 പശ്യ ദൈവതവനേ പാർഥ ബ്രാഹ്മണാനാം തപസിനാം
 ഹോമവേലാം കരുശ്രേഷ്ഠ സമ്പ്രജ്ജലിത പാവകാം
 7 ചരന്തി ധർമ്മം പുണ്യേ fസ്തിംസ് ത്വയാ ഗൃപ്താ യുതവ്രതാഃ
 ഭൃഗവോ fംഗിരസശ് ചൈവ വാസിഷ്ഠാഃ കാശ്യപൈഃ സഹ
 8 ആഗസ്ത്യാശ് ച മഹാഭാഗാ ആത്രേയാശ് ചോത്തമവ്രതാഃ
 സർവസ്യ ജഗതഃ ശ്രേഷ്ഠാ ബ്രാഹ്മണാഃ സംഗതാസ് ത്വയാ
 9 ഇദം തു വചനം പാർഥ ശൃണ്വ് ഏകാഗ്രമനാ മമ
 ഭ്രാന്തഭിഃ സഹ കൗന്തേയ യത് ത്യാം വക്ഷ്യാമി കൗരവ
 10 ബ്രഹ്മക്ഷത്രേണ സംസൃഷ്ടം ക്ഷത്രം ച ബ്രഹ്മണാ സഹ
 ഉദീർണ്യൗ ദഹതഃ ശത്രുൻ വനാനിവാസിമാരുതൗ
 11 നാബ്രാഹ്മണസ് താത ചിരം ബുഭുഷേദ്; ഇച്ഛാന്ന് ഇമം ലോകം അമൃം ച
 ജേതും
 വിനീതധർമ്മാർഥം അപേതമോഹം; ലബ്ധ്യാ ദ്വിജം നദതി നൃപഃ സപതാൻ
 12 ചരൻ നൈഃശ്രേയസം ധർമ്മം പ്രജാപാലനകാരിതം
 നാധ്യഗച്ഛദ് ബലിർ ലോകേ തീർഥം അന്യത്ര വൈ ദ്വിജാത്
 13 അന്തനം ആസീദ് അസുരസ്യ കാമൈർ; വൈരോചനേഃ ശ്രീർ അപി ചാക്ഷ
 യാസീത്
 ലബ്ധ്യാ മഹീം ബ്രാഹ്മണ സമ്പ്രയോഗാത്; തേഷ് ആചരൻ ദുഷ്ടം അതോ
 വ്യനശ്യത്
 14 നാബ്രാഹ്മണം ഭൂമിർ ഇയം സഭൃതിർ; വർണം ദ്വിതീയം ഭജതേ ചിരായ
 സമുദ്രനേമിർ നമതേ തു തസ്മൈ; യം ബ്രാഹ്മണഃ ശാസ്ത്രി നയൈർ വിനീതഃ

15 കഞ്ജരസ്വേവ സംഗ്രാമേ ിപരിഗൃഹ്യാങ്കുശ ഗ്രഹം
 ബ്രാഹ്മണൈർ വിപ്രഹീണസ്യ ക്ഷത്രസ്യ ക്ഷീയതേ ബലം
 16 ബ്രഹ്മണ്യ് അനുപമാ ദൃഷ്ടിഃ ക്ഷാത്രം അപ്രതിമം ബലം
 തൗ യദാ ചരതഃ സാർധം അഥ ലോകഃ പ്രസീദതി
 17 യഥാ ഹി സുമഹാൻ അഗ്നിഃ കക്ഷം ദഹതി സാനിലഃ
 തഥാ ദഹതി രാജന്യോ ബ്രാഹ്മണേന സമം രിപൂൻ
 18 ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ിഥ മേധാവി ബുദ്ധിർ പര്യേഷണം ചരേ
 അലബ്ധസ്യ ച ലാഭായ ലബ്ധസ്യ ച വിവൃദ്ധയേ
 19 അലബ്ധലാഭായ ച ലബ്ധവൃദ്ധയേ; യഥാർഹ തീർഥപ്രതിപാദനായ
 യശസ്വിനം വേദവിദം വിപശ്ചിതം; ബഹുശ്രുതം ബ്രാഹ്മണം ഏവ വാസയ
 20 ബ്രാഹ്മണേഷുത്തമാ വൃത്തിസ് തവ നിത്യം യുധിഷ്ഠിര
 തേന തേ സർവലോകേഷു ദീപ്യതേ പ്രഥിതം യശഃ
 21 തതസ് തേ ബ്രാഹ്മണാഃ സർവേ ബകം ദാൽഭ്യം അപൂജയൻ
 യുധിഷ്ഠിരേ സ്തുയമാനേ ഭൂയഃ സുമനസോ ിഭവൻ
 22 ദൈവപായനോ നാരദശ് ച ജാമദഗ്ന്യഃ പൃഥുശ്രവാഃ
 ഇന്ദ്ര ദൃശ്നോ ഭാലുകിശ് ച കൃതചേതാഃ സഹസ്രപാത്
 23 കർണ ശ്രവാശ് ച മുണ്ജശ് ച ലവണാശ്വശ് ച കാശ്യപഃ
 ഹാരീതഃ സമൃണ കർണശ് ച അഗ്നിവേശ്യോ ിഥ ശൗനകഃ
 24 ഋതവാക് ച സുവാക് ചൈവ ബൃഹദശ്വ ഋതാ വസുഃ
 ഊർധ്വരേതാ വൃഷാമിത്രഃ സുഹോത്രോ ഹോത്രവാഹനഃ
 25 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ ബ്രാഹ്മണാഃ സംശിതവ്രതാഃ
 അജാതശത്രും ആനർച്ഛഃ പുരന്ദരം ഇവർഷയഃ

അധ്യായം 28

1 [വൈ]

തതോ വനഗതാഃ പാർഥാഃ സായാഹ്നേ സഹ കൃഷ്ണയാ
 ഉപവിഷ്യാഃ കഥാശ് ചക്രൂർ ദുഃഖശോകപരായണാഃ
 2 പ്രിയ ച ദർശനീയാ ച പണ്ഡിതാ ച പതിവ്രതാ
 തതഃ കൃഷ്ണ ധർമ്മരാജം ഇദം വചനം അബ്രവീത്
 3 ന നൃനം തസ്യ പാപസ്യ ദുഃഖം അസ്സാസു കിം ചന
 വിദ്യതേ ധാർതരാഷ്ട്രസ്യ നൃശംസസ്യ ദുരാത്മനഃ
 4 യസ് ത്യാം രാജൻ മയാ സാർധം അജിനൈഃ പ്രതിവാസിതം
 ഭ്രാന്തദിശ് ച തഥാ സർവൈർ നാഭ്യഭാഷത കിം ചന
 വനം പ്രസ്ഥാപ്യ ദുഷ്ടാത്മാ നാനപത്യത ദുർമതിഃ
 5 ആയസം ഹൃദയം നൃനം തസ്യ ദുഷ്ടതകർമ്മണഃ
 യസ് ത്യാം ധർമ്മപരം ശ്രേഷ്ഠം രൂക്ഷാണ്യ് അശ്രാവയത് തദാ
 6 സുഖോചിതം അദുഃഖാർഹം ദുരാത്മാ സസുഹൃദ് ഗണഃ
 ഈദൃശം ദുഃഖം ആനീയ മോദതേ പാപപൃഷ്ഠഃ
 7 ചതുർണാം ഏവ പാപാനാം അശ്രുവൈ നാപതത് തദാ
 ത്വയി ഭാരത നിഷ്കാന്തേ വനയാജിന വാസസി
 8 ദുര്യോധനസ്യ കർണസ്യ ശകന്യേശ് ച ദുരാത്മനഃ
 ദുർഭ്രാന്തസ് തസ്യ ചോഗ്രസ്യ തഥാ ദുഃശാസനസ്യ ച
 9 ഇതരേഷാം തു സർവേഷാം കുരൂണാം കുരുസത്തമ
 ദുഃഖേനാഭിപരീതാനാം നേത്രേഭ്യഃ പ്രാപതജ് ജലം
 10 ഇദം ച ശയനം ദുഷ്ടാ യച് ചാസീത് തേ പുരാതനം
 ശോചാമി ത്യാം മഹാരാജ ദുഃഖാനർഹം സുഖോചിതം
 11 ദാന്തം യച് ച സഭാമധ്യേ ആസനം രത്നഭൂഷിതം
 ദുഷ്ടാ കശ ബൃസീം ചേമാം ശോകോ മാം അന്ധയത്യ് അയം
 12 യദ് അപശ്യം സഭായാം ത്യാം രാജഭിഃ പരിവാരിതം
 തച് ച രാജന് അപശ്യന്ത്യാഃ കാ ശാന്തിർ ഹൃദയസ്യ മേ
 13 യാ ത്യാഹം ചന്ദനാദിഗ്ധം അപശ്യം സൂര്യവർചസം
 സാ ത്യാം പങ്കമലാദിഗ്ധം ദുഷ്ടാ മുഹ്യാമി ഭാരത
 14 യാ വൈ ത്യാ കൗശികൈർ വന്യൈഃ ശുഭ്രൈർ ബഹുധനൈഃ പുരാ
 ദുഷ്ടവത്യ് അസ്മി രാജേന്ദ്ര സാ ത്യാം പശ്യാമി ചീരിണം
 15 യച് ച തദ് രൂപപാത്രീഭിർ ബ്രാഹ്മണേഭ്യഃ സഹസ്രശഃ
 ഹ്രിയതേ തേ ഗൃഹാദ് അന്നം സംസ്കൃതം സാർവകാമികം

16 യതീനാം അഗ്രഹാണാം തേ തഥൈവ ഗൃഹമേധിനാം
 ദിയതേ ഭോജനം രാജന് അതീവ ഗുണവത് പ്രഭോ
 തച് ച രാജന് അപശ്യന്ത്യാഃ കാ ശാന്തിർ ഹൃദയസ്യ മേ
 17 യാംസ് തേ ഭ്രാന്തൻ മഹാരാജ യുവാനോ മുഷ്ടകണ്ഡലാഃ
 അഭോജയന്ത മുഷ്ടാണൈഃ സുദാഃ പരമസംസ്കൃതൈഃ
 18 സർവാംസ് താൻ അദ്യ പശ്യാമി വനേ വന്യേന ജീവതഃ
 അദഃഖാർഹാൻ മനുഷ്യേന്ദ്ര നോപശാമ്യതി മേ മനഃ
 19 ഭീമസേനം ഇമം ചാപി ദുഃഖിതം വനവാസിനം
 ധ്യായന്തം കിം ന മന്യൂസ് തേ പ്രാപ്തേ കാലേ വിവർധതേ
 20 ഭീമസേനം ഹി കർമാണി സ്വയം കർവാണം അച്യുത
 സുഖാർഹം ദുഃഖിതം ദൃഷ്ട്വാ കസ്താൻ മന്യൂർ ന വർധതേ
 21 സത്കൃതം വിവിദൈർ യാനൈർ വസ്ത്രൈർ ഉച്ചാവചൈസ് തഥാ
 തം തേ വനഗതം ദൃഷ്ട്വാ കസ്താൻ മന്യൂർ ന വർധതേ
 22 കന്ദ്രൻ അപി ഹി യഃ സർവാൻ ഹന്തും ഉത്സഹതേ പ്രഭുഃ
 ത്വത്പ്രസാദം പ്രതീക്ഷംസ് തു സഹതേ ിയം വൃകോദരഃ
 23 യോ ിർജ്ജനേനാർജ്ജുനസ് തുല്യോ ദിബ്ബാഹുർ ബഹു ബാഹുനാ
 ശരാതിസർഗേ ശീഘ്രതാത് കാലാന്തകയമോപമഃ
 24 യസ്യ ശസ്ത്രപ്രതാപേന പ്രണതാഃ സർവപാർഥിവാഃ
 യജ്ഞേ തവ മഹാരാജ ബ്രാഹ്മണാൻ ഉപതസ്മിദേ
 25 തം ഇമം പുരുഷവ്യാഘ്രം പുജിതം ദേവദാനവൈഃ
 ധ്യായന്തം അർജ്ജുനം ദൃഷ്ട്വാ കസ്താൻ മന്യൂർ ന വർധതേ
 26 ദൃഷ്ട്വാ വനഗതം പാർഥം അദഃഖാർഹം സുഖോചിതം
 ന ച തേ വർധതേ മന്യൂസ് തേന മുഹ്യാമി ഭാരത
 27 യോ ദേവാംസ് ച മനുഷ്യാംസ് ച സർവാംസ് ചൈകരഥോ ിജയത്
 തം തേ വനഗതം ദൃഷ്ട്വാ കസ്താൻ മന്യൂർ ന വർധതേ
 28 യോ യാനൈർ അദ്ഭുതാകാരൈർ ഹയൈർ നാഗൈശ് ച സംവൃതഃ
 പ്രസഹ്യ വിത്താന്യ് ആദത്ത പാർഥിവേഭ്യഃ പരന്തപഃ
 29 ക്ഷിപത്യ് ഏകേന വേഗേന പഞ്ചബാണശതാനി യഃ
 തം തേ വനഗതം ദൃഷ്ട്വാ കസ്താൻ മന്യൂർ ന വർധതേ
 30 ശ്യാമം ബൃഹന്തം തരുണം ചർമിണാം ഉത്തമം രണേ
 നകലം തേ വനേ ദൃഷ്ട്വാ കസ്താൻ മന്യൂർ ന വർധതേ
 31 ദർശനീയം ച ശൂരം ച മാദ്രീപുത്രം യധിഷ്ഠിര
 സഹദേവം വനേ ദൃഷ്ട്വാ കസ്താൻ മന്യൂർ ന വർധതേ

32 ദ്രുപദസ്യ കലേ ജാതാം സ്തേഷാം പാണ്ഡോർ മഹാത്മനഃ
 മാം തേ വനഗതാം ദൃഷ്ട്വാ കസ്താൻ മന്യൂർ ന വർധതേ
 33 നൃനം ച തവ നൈവാസ്തി മന്യൂർ ഭരതസത്തമ
 യത് തേ ഭ്രാന്തം ച മാം ചൈവ ദൃഷ്ട്വാ ന വ്യഥതേ മനഃ
 34 ന നിർമന്യുഃ ക്ഷത്രിയോ ിസ്തി ലോകേ നിർവചനം സ്മൃതം
 തദ് അദ്യ ത്വയി പശ്യാമി ക്ഷത്രിയേ വിപരീതവത്
 35 യോ ന ദർശയതേ തേജഃ ക്ഷത്രിയഃ കാല ആഗതേ
 സർവഭൂതാനി തം പാർഥ സദാ പരിഭവന്ത്യ് ഉത
 36 തത് ത്വയാ ന ക്ഷമാ കാര്യാ ശത്രുൻ പ്രതി കഥം ചന
 തേജസൈവ ഹി തേ ശക്യാ നിഹന്തും നാന്ത്ര സംശയഃ
 37 തഥൈവ യഃ ക്ഷമാ കാലേ ക്ഷത്രിയോ നോപശാമ്യതി
 അപ്രിയഃ സർവഭൂതാനാം സോ ിമുത്രേഹ ച നശ്യതി

അധ്യായം 29

1 [ഭൃഗു]

അത്രാപ്യ് ഉദാഹരന്തിമം ഇതിഹാസം പുരാതനം
 പ്രഹ്ലാദസ്യോ ച സംവാദം ബലേർ വൈരോചനസ്യ ച
 2 അസുരേന്ദ്രം മഹാപ്രാജ്ഞം ധർമാണാം ആഗതാഗമം
 ബലിഃ പപ്രച്ഛ ദൈത്യേന്ദ്രം പ്രഹ്ലാദം പിതരം പിതൃഃ
 3 ക്ഷമാ സ്വിച്ഛ ശ്രേയസീ താത ഉപാഹോ തേജ ഇത്യ് ഉത
 ഏതൻ മേ സംശയം താത യഥാവദ് ബ്രൂഹി പൃച്ഛതേ
 4 ശ്രേയോ യദ് അത്ര ധർമ്മജ്ഞ ബ്രൂഹി മേ തദ് അസംശയം
 കരിഷ്യാമി ഹി തത് സർവം യഥാവദ് അനുശാസനം
 5 തസ്മൈ പ്രോവാച തത് സർവം ഏവം പൃഷ്ടഃ പിതാമഹഃ
 സർവനിശ്ചയവത് പ്രാജ്ഞഃ സംശയം പരിപൃച്ഛതേ

6 [പ്രഹ്]

ന ശ്രേയഃ സതതം തേജോ ന നിത്യം ശ്രേയസീ ക്ഷമാ
 ഇതി താത വിജാനീഹി ദ്വയം ഏതദ് അസംശയം
 7 യോ നിത്യം ക്ഷമതേ താത ബഹുൻ ദോഷാൻ സ വിന്ദതി
 ഭൃത്യഃ പരിഭവന്ത്യ് ഏനം ഉദാസിനാസ് തമൈവ ച
 8 സർവഭൂതാനി ചാപ്യ് അസ്യ ന നമന്തേ കദാ ചന
 തസ്യാൻ നിത്യം ക്ഷമാ താത പണ്ഡിതൈർ അപവാദിതാ
 9 അവജ്ഞായ ഹി തം ഭൃത്യാ ഭജന്തേ ബഹുദോഷതാം
 ആദാതും ചാസ്യ വിത്താനി പ്രാർഥയന്തേ ഫൽപചേതസഃ
 10 യാനം വസ്താണ്യ് അലങ്കാരാഞ് ശയനാന്യ് ആസനാനി ച
 ഭോജനാന്യ് അഥ പാനാനി സർവോപകരണാനി ച
 11 ആദദീരന് അധികൃതാ യഥാകാമം അചേതസഃ
 പ്രദിഷ്ഠാനി ച ദേയാനി ന ദദ്യൂർ ഭർതൃശാസനാത്
 12 ന ചൈനം ഭർതൃപൂജാഭിഃ പൂജയന്തി കദാ ചന
 അവജ്ഞാനം ഹി ലോകേ ഫസ്തിൻ മരണാദ് അപി ഗർഹിതം
 13 ക്ഷമിണം താദൃശം താത ബ്രൂവന്തി കടുകാന്യ് അപി
 പ്രേഷ്യഃ പുത്രാശ് ച ഭൃത്യാശ് ച തഥോദാസിന വൃത്തയഃ
 14 അപ്യ് അസ്യ ദാരാൻ ഇച്ഛന്തി പരിഭ്രൂയ ക്ഷമാവതഃ
 ദാരാശ് ചാസ്യ പ്രവർതന്തേ യഥാകാമം അചേതസഃ
 15 തഥാ ച നിത്യം ഉദിതാ യദി സ്വൽപം അപീശ്വരാത്
 ദണ്ഡം അർഹന്തി ദൃഷ്ടാന്തി ദൃഷ്ടാശ് ചാപ്യ് അപകർവതേ

16 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ നിത്യം ദോഷാഃ ക്ഷമാവതാം
 അഥ വൈരോചനേ ദോഷാൻ ഇമാൻ വിധ്യ് അക്ഷമാവതാം
 17 അസ്ഥാനേ യദി വാ സ്ഥാനേ സതതം രജസാവൃതഃ
 ക്രുദ്ധോ ദണ്ഡാൻ പ്രണയതി വിവിധാൻ സ്വേന തേജസാ
 18 മിത്രൈഃ സഹ വിരോധം ച പ്രാപ്തതേ തേജസാവൃതഃ
 പ്രാപ്തോതി ദേഷ്യതാം ചൈവ ലോകാത് സ്വജനതസ് തഥാ
 19 സോ ഫവമാനാദ് അർഥഹാനിം ഉപാലംഭം അനാദരം
 സന്താപദേഷ്യലോഭാംഗ് ച ശത്രുംഗ് ച ലഭതേ നരഃ
 20 ക്രോധാദ് ദണ്ഡാൻ മനുഷ്യേഷു വിവിധാൻ പുരുഷോ നയൻ
 ഭ്രശ്യതേ ശീഘ്രം ഐശ്വര്യാത് പ്രാണേഭ്യഃ സ്വജനാദ് അപി
 21 യോ ഫപകർതുംഗ് ച കർതുംഗ് ച തേജസൈവോപഗച്ഛതി
 തസ്മാദ് ഉദദിജതേ ലോകഃ സർപാദ് വേശു ഗതാദ് ഇവ
 22 യസ്മാദ് ഉദദിജതേ ലോകഃ കഥം തസ്യ ഭവോ ഭവേത്
 അന്തരം ഹ്യ് അസ്യ ദൃഷ്ട്വേവ ലോകോ വികുരുതേ ധ്രുവം
 തസ്മാൻ നാത്യുത്സജേത് തേജോ ന ച നിത്യം മുദുർ ഭവേത്
 23 കാലേ മുദുർ യോ ഭവതി കാലേ ഭവതി ദാരുണഃ
 സ വൈ സുഖം അവാപ്നോതി ലോകേ ഫമുഷ്മിന് ഇഹൈവ ച
 24 ക്ഷമാ കാലാംഗ് തു വക്ഷ്യാമി ശൃണ മേ വിസ്തരേണ താൻ
 യേ തേ നിത്യം അസന്ത്യാജ്യാ യഥാ പ്രാഹുർ മനീഷിണഃ
 25 പൂർവ്വോപകാരീ യസ് തു സ്യാദ് അപരായേ ഫഗരീയസി
 ഉപകാരേണ തത് തസ്യ ക്ഷന്തവ്യം അപരാധിനഃ
 26 അബുദ്ധിം ആശ്രിതാനാം ച ക്ഷന്തവ്യം അപരാധിനാം
 ന ഹി സർവത്ര പാണ്ഡിത്യം സുലഭം പുരുഷേണ വൈ
 27 അഥ ചേദ് ബുദ്ധിജം കൃത്യാ ബുധുസ് തേ തദ് അബുദ്ധിജം
 പാപാൻ സ്വൽപേ ഫപി താൻ ഹന്യാദ് അപരായേ തഥാസ്മദൻ
 28 സർവസൈകോ ഫപരായസ് തേ ക്ഷന്തവ്യഃ പ്രാണിനോ ഭവേത്
 ദിതീയേ സതി വധുസ് തു സ്വൽപേ ഫപ്യ് അപകൃതേ ഭവേത്
 29 അജാനതാ ഭവേത് കശ് ചിദ് അപരായഃ കൃതോ യദി
 ക്ഷന്തവ്യം ഏവ തസ്യാഹുഃ സുപരീക്ഷ്യ പരീക്ഷയാ
 30 മുദുനാ മാർദവം ഹന്തി മുദുനാ ഹന്തി ദാരുണം
 നാസാധ്യം മുദുനാ കിം ചിത് തസ്മാത് തീക്ഷ്ണതരോ മുദുഃ
 31 ദേശകാലൗ തു സന്വേഷ്യ ബലാബലം അഥാത്മനഃ
 നാദേശ കാലോ കിം ചിത് സ്യാദ് ദേശഃ കാലഃ പ്രതീഷ്യതേ

തഥാ ലോകഭയോച്ഛൈവ ക്ഷന്തവ്യം അപരാധിനഃ

32 ഏവ ഏവംവിധാഃ കാലാഃ ക്ഷമായാഃ പരികീർത്തിതാഃ

അതോ ഽന്യഥാനുവർത്തന്തു തേജസഃ കാല ഉച്യതേ

33 [൫൭]

തദ് അഹം തേജസഃ കാലം തവ മന്യേ നരാധിപ

ധാർത്തരാഷ്ട്രേഷു ലുബ്ധേഷു സതതം ചാപകാരിഷു

34 ന ഹി കശ്ചിത് ക്ഷമാ കാലോ വിദ്യതേ ഽഭ്യ കരൂൻ പ്രതി

തേജസശ്ച ചാഗതേ കാലേ തേജ ഉന്യാഷ്ടും അർഹസി

35 മൃദുർ ഭവത്യ് അവജ്ഞാതസ് തീക്ഷ്ണാദ് ഉദ്വിജതേ ജനഃ

കാലേ പ്രാപ്തേ ദ്വയം ഹ്യ ഏതദ് യോ വേദ സ മഹീപതിഃ

അധ്യായം 30

1 [യ]

ക്രോധോ ഹന്താ മനുഷ്യാണാം ക്രോധോ ഭാവയിതാ പുനഃ
 ഇതി വിദ്ധി മഹാപ്രാജ്ഞേ ക്രോധമൂലൗ ഭവാഭവാ
 2 യോ ഹി സംഹരതേ ക്രോധം ഭാവസ് തസ്യ സുശോഭനേ
 യഃ പുനഃ പുരുഷഃ ക്രോധം നിത്യം ന സഹതേ ശുഭേ
 തസ്യഭാവായ ഭവതി ക്രോധഃ പരമദാരുണഃ
 3 ക്രോധമൂലോ വിനാശോ ഹി പ്രജാനാം ഇഹ ദൃശ്യതേ
 തത് കഥം മാദൃശഃ ക്രോധം ഉത്സൃജേൽ ലോകനാശനം
 4 ക്രുദ്ധഃ പാപം നരഃ കുര്യാത് ക്രുദ്ധോ ഹന്യാദ് ഗുരൂൻ അപി
 ക്രുദ്ധഃ പരുഷയാ വാചാ ശ്രേയസോ ിപ്യ് അവമന്യതേ
 5 വാച്യവാച്യേ ഹി കപിതോ ന പ്രജാനാതി കർഹി ചിത്
 നാകാര്യം അസ്തി ക്രുദ്ധസ്യ നാവാച്യം വിദ്യതേ തഥാ
 6 ഹിംസയാത് ക്രോധാദ് അവധ്യാംഗ് ച വധ്യാൻ സമ്പൂജയേദ് അപി
 ആത്മാനം അപി ച ക്രുദ്ധഃ പ്രേഷയേദ് യമസാദനം
 7 ഏതാൻ ദോഷാൻ പ്രപശ്യദ്ദിർ ജിതഃ ക്രോധോ മനീഷിഭിഃ
 ഇച്ഛദ്ഭിഃ പരമം ശ്രേയ ഇഹ ചാമുത്ര ചോത്തമം
 8 തം ക്രോധം വർജിതം ധീരൈഃ കഥം അസ്മദധിധത് ചരേത്
 ഏതദ് ഭ്രൗപദി സന്ധായ ന മേ മന്യുഃ പ്രവർധതേ
 9 ആത്മാനം ച പരം ചൈവ ത്രായതേ മഹതോ ഭയാത്
 ക്രുധ്യന്തം അപ്രതിക്രുധ്യൻ ദ്യയോർ ഏഷ ചികിത്സകഃ
 10 മൃശോ യദി ക്ലിശ്യമാനഃ ക്രുധ്യതേ ിശക്തിമാൻ നരഃ
 ബലിയസാം മനുഷ്യാണാം ത്യജത്യ് ആത്മാനം അന്തതഃ
 11 തസ്യാത്മാനം സന്ത്യജതോ ലോകാ നശ്യന്ത്യ് അനാത്മനഃ
 തസ്മാദ് ഭ്രൗപദ്യ് അശക്തസ്യ മന്യോർ നിയമനം സൃതം
 12 വിദ്വാംസ് തഥൈവ യഃ ശക്തഃ ക്ലിശ്യമാനോ ന കപ്യതി
 സ നാശയിത്വാ ക്ലേഷ്ഠാരം പരലോകേ ച നന്ദതി
 13 തസ്മാദ് ബലവതാ ചൈവ ദുർബലേന ച നിത്യദാ
 ക്ഷന്തവ്യം പുരുഷേണാഹുർ ആപത്വ് അപി വിജാനതാ
 14 മന്യോർ ഹി വിജയം കൃഷ്ണേ പ്രശംസന്തീഹ സാധവഃ
 ക്ഷമാവതോ ജയോ നിത്യം സാധോർ ഇഹ സതാം മതം
 15 സത്യം ചാനൃതതഃ ശ്രേയോ നൃശംസാച് ചാനൃശംസതാ
 തം ഏവം ബഹുദോഷം ഇ ക്രോധം സാധു വിവർജിതം

മാദൃശഃ പ്രസൃജേത് കസ്താത് സുയോധന വധാദ് അപി
 16 തേജസ്വിതി യം ആഹൂർ വൈ പണ്ഡിതാ ദീർഘദർശിനഃ
 ന ക്രോധോ ഭദ്യന്തരസ് തസ്യ ഭവതീതി വിനിശ്ചിതം
 17 യസ് തു ക്രോധം സമുത്പന്നം പ്രജ്ഞയാ പ്രതിബധയതേ
 തേജസ്വിനം തം വിദ്വാംസോ മന്യന്തേ തത്ത്വദർശിനഃ
 18 ക്രുദ്ധോ ഹി കായം സുക്രോണി ന യഥാവത് പ്രപശ്യതി
 ന കാര്യം ന ച മര്യാദാം നരഃ ക്രുദ്ധോ ഫന്പശ്യതി
 19 ഹന്ത്യ് അവധ്യാൻ അപി ക്രുദ്ധോ ഗുരൂൻ രൂക്ഷൈസ് തദത്യ് അപി
 തസ്താത് തേജസി കർതവ്യേ ക്രോധോ ദൂരാത് പ്രതിഷ്ഠിതഃ
 20 ദാക്ഷ്യം ഹ്യ് അമർഷഃ ശൗര്യം ച ശീലേത്യാ ഇതി തേജസഃ
 ഗുണാഃ ക്രോധാഭിഭൂതേന ന ശക്യാഃ പ്രാപ്തം അഞ്ജസാ
 21 ക്രോധം ത്യക്ത്വാ തു പുരുഷഃ സമ്യക് തേജോ ഭിക്ഷിപദ്യതേ
 കാലയുക്തം മഹാപ്രാജ്ഞേ ക്രുദ്ധൈസ് തേജഃ സുദഃസഹം
 22 ക്രോധസ് ത്വ് അപണ്ഡിതൈഃ ശശ്വത് തേജ ഇത്യ് അഭിധീയതേ
 രജസ് തൽ ലോകനാശായ വിഹിതം മാനുഷാൻ പ്രതി
 23 തസ്താച് ഛശ്വത് ത്യജേത് ക്രോധം പുരുഷഃ സമ്യഗ് ആചരൻ
 ശ്രേയാൻ സ്വധർമാനപഗോ ന ക്രുദ്ധ ഇതി നിശ്ചിതം
 24 യദി സർവം അബുദ്ധിനാം അതിക്രാന്തം അമേധസാം
 അതിക്രമോ മദ്വിധസ്യ കഥം സ്വിത് സ്യാദ് അനിന്ദിതേ
 25 യദി ന സ്യൂർ മനുഷ്യേഷു ക്ഷമിണഃ പൃഥിവീസമഃ
 ന സ്യാത് സന്ധിർ മനുഷ്യാണാം ക്രോധമൂലോ ഹി വിഗ്രഹഃ
 26 അഭിഷങ്കേതാ ഹ്യ് അഭിഷങ്കേദ് ആഹന്യാദ് ഗുരുണാ ഹതഃ
 ഏവം വിനാശോ ഭൂതാനാം അധർമഃ പ്രഥിതോ ഭവേത്
 27 ആക്രൂഷ്ടഃ പുരുഷഃ സർവഃ പ്രത്യാക്രോശേദ് അനന്തരം
 പ്രതിഹന്യാദ് ധതശ് ചൈവ തഥാ ഹിംസ്യാച് ച ഹിംസിതഃ
 28 ഹന്യൂർ ഹി പിതരഃ പുത്രാൻ പുത്രാശ് ചാപി തഥാ പിതൃൻ
 ഹന്യൂശ് ച പതയോ ഭാര്യഃ പതീൻ ഭാര്യാസ് തഥൈവ ച
 29 ഏവം സങ്കപിതേ ലോകേ ജന്മ കൃഷ്ണേ ന വിദ്യതേ
 പ്രജാനാം സന്ധിമൂലം ഹി ജന്മ വിദ്ധി ശുഭാനനേ
 30 താഃ ക്ഷിയേരൻ പ്രജാഃ സർവാഃ ക്ഷിപ്രം ദ്രൗപദി താദൃശേ
 തസ്താൻ മന്യൂർ വിനാശായ പ്രജാനാം അഭവായ ച
 31 യസ്താത് തു ലോകേ ദൃശ്യന്തേ ക്ഷമിണഃ പൃഥിവീസമഃ
 തസ്താജ് ജന്മ ച ഭൂതാനാം ഭവശ് ച പ്രതിപദ്യതേ

32 ക്ഷന്തവ്യം പുരുഷേണേഹ സർവാസ്ത്വ ആപത്സു ശോഭനേ
ക്ഷമാ ഭവോ ഹി ഭൂതാനാം ജന്മ ചൈവ പ്രകീർത്തിതം
33 ആക്രൂഷ്ടസ് താഡിതഃ ക്രുദ്ധഃ ക്ഷമതേ യോ ബലിയസാ
യശ് ച നിത്യം ജിതക്രോധോ വിദ്വാൻ ഉത്തമപുരുഷഃ
34 പ്രഭാവവാൻ അപി നരസ് തസ്യ ലോകാഃ സനാതനാഃ
ക്രോധനസ് ത്വ് അൽപവിജ്ഞാനഃ പ്രേത്യ ചേഹ ച നശ്യതി
35 അത്രാപ്യ് ഉദാഹരന്തീമാ ഗാഥാ നിത്യം ക്ഷമാവതാം
ഗീതാഃ ക്ഷമാവതാ കൃഷ്ണേ കാശ്യപേന മഹാത്മനാ
36 ക്ഷമാ ധർമ്മഃ ക്ഷമാ യജ്ഞഃ ക്ഷമാ വേദാഃ ക്ഷമാ ശ്രുതം
യസ് താം ഏവം വിജാനാതി സ സർവം ക്ഷന്തും അർഹതി
37 ക്ഷമാ ബ്രഹ്മ ക്ഷമാ സത്യം ക്ഷമാ ഭൂതം ച ഭാവി ച
ക്ഷമാ തപഃ ക്ഷമാ ശൗചം ക്ഷമയാ ചോദ്ധ്യതം ജഗത്
38 അതി ബ്രഹ്മവിദാം ലോകാൻ അതി ചാപി തപസിനാം
അതി യജ്ഞവിദാം ചൈവ ക്ഷമിണഃ പ്രാപ്തവന്തി താൻ
39 ക്ഷമാ തേജസിനാം തേജഃ ക്ഷമാ ബ്രഹ്മ തപസിനാം
ക്ഷമാ സത്യം സത്യവതാം ക്ഷമാ ദാനം ക്ഷമായശഃ
40 താം ക്ഷമാം ഇന്ദ്രശീം കൃഷ്ണേ കഥം അസുദ്വിധസ് ത്യജേത്
യസ്യാം ബ്രഹ്മ ച സത്യം ച യജ്ഞാ ലോകാശ് ച വിഷ്ണിതാഃ
ഭൂജ്യന്തേ യജ്ഞാനാം ലോകാഃ ക്ഷമിണാം അപരേ തഥാ
41 ക്ഷന്തവ്യം ഏവ സതതം പുരുഷേണ വിജാനതാ
യദാ ഹി ക്ഷമതേ സർവം ബ്രഹ്മ സമ്പദ്യതേ തദാ
42 ക്ഷമാവതാം അയം ലോകഃ പരശ് ചൈവ ക്ഷമാവതാം
ഇഹ സംമാനം ജ്ജ്ഞന്തി പരത്ര ച ശുഭാം ഗതിം
43 യേഷാം മന്യൂർ മനുഷ്യാണാം ക്ഷമയാ നിഹിതസ് തദാ
തേഷാം പരതരേ ലോകാസ് തസ്മാത് ക്ഷാന്തിഃ പരാ മതാ
44 ഇതി ഗീതാഃ കാശ്യപേന ഗാഥാ നിത്യം ക്ഷമാവതാം
ശ്രുത്യാ ഗാഥാഃ ക്ഷമായാസ് ത്വം തുഷ്യ ദ്രൗപദി മാ ക്രുധഃ
45 പിതാമഹഃ ശാന്തനവഃ ശമം സമ്പൂജയിഷ്യതി
ആചാര്യോ വിദുരഃ ക്ഷന്താ ശമം ഏവ വദിഷ്യതഃ
കൃപശ് ച സഞ്ജയശ് ചൈവ ശമം ഏവ വദിഷ്യതഃ
46 സോമദന്തോ യുയുത്സുശ് ച ദ്രോണപുത്രസ് തഥൈവ ച
പിതാമഹശ് ച നോ വ്യാസഃ ശമം വദതി നിത്യശഃ
47 ഏതൈർ ഹി രാജാ നിയതം ചോദ്യമാനം ശമം പ്രതി

രാജ്യം ദാതേതി മേ ബുദ്ധിർ ന ചേൽ ലോഭാൻ നശിഷ്യതി
 48 കാലോ ിയം ദാരുണഃ പ്രാപ്തോ ഭരതാനാം അഭൂതയേ
 നിശ്ചിതം മേ സദൈവൈതത് പുരസ്കാദ് അപി ഭാമിനി
 49 സുയോധനോ നാർഹതീതി ക്ഷമാം ഏവം ന വിന്ദതി
 അർഹസ് തസ്യാഹം ഇത്യ് ഏവ തസ്മാൻ മാം വിന്ദതേ ക്ഷമാ
 50 ഏതദ് ആത്മവതാം വൃത്തം ഏഷ ധർമഃ സനാതനഃ
 ക്ഷമാ ചൈവാഹുശംസ്യം ച തത് കർതാസ്ത്വ് അഹം അഞ്ജസാ

അധ്യായം 31

1 [൫൮]

നമോ ധാത്രേ വിധാത്രേ ച യൗ മോഹം ചക്രതസ്തവ
 പിതൃപൈതാമഹേ വൃത്തേ വോഡവ്യേ തേ fന്യഥാ മതിഃ
 2 നേഹ ധർമാന്തശംസ്യാഭ്യാം ന ക്ഷാന്ത്യാ നാർജവേന ച
 പുരുഷഃ ശ്രീയം ആപ്നോതി ന ഘൃണിത്യേന കർഹി ചിത്
 3 ത്യാം ചേദ് വ്യസനം അഭ്യാഗാദ് ഇദം ഭാരത ദുഃസഹം
 യത് ത്വം നാർഹസി നാപീമേ ഭ്രാതരസ് തേ മഹൗജസഃ
 4 ന ഹി തേ fധൃഗമജ് ജാതു തദാനീം നാദ്യ ഭാരത
 ധർമാത് പ്രിയതരം കിം ചിദ് അപി ചേജ് ജീവിതാദ് ഇഹ
 5 ധർമാർഥം ഏവ തേ രാജ്യം ധർമാർഥം ജീവിതം ച തേ
 ബ്രാഹ്മണാ ഗുരവശ് ചൈവ ജാനത്യ് അപി ച ദേവതാഃ
 6 ഭീമസേനാർജുനൗ ചൈവ മാദ്രേയൗ ച മയാ സഹ
 ത്യജേസ് ത്വം ഇതി മേ ബുദ്ധിർ ന തു ധർമം പരിത്യജേഃ
 7 രാജാനം ധർമഗോപ്താരം ധർമോ രക്ഷതി രക്ഷിതഃ
 ഇതി മേ ശ്രുതം ആര്യാണാം ത്യാം തു മന്യേ ന രക്ഷതി
 8 അനന്യാ ഹി നരവ്യാഘ്രേ നിത്യദാ ധർമം ഏവ തേ
 ബുദ്ധിഃ സതതം അന്വേതി ഛായേവ പുരുഷം നിജാ
 9 നാവമംസ്ഥാ ഹി സദൃശാൻ നാവരാഞ് ശ്രേയസഃ കൃതഃ
 അവാപ്യ പൃഥിവീം കൃത്സ്താം ന തേ ശൃംഗം അവർധത
 10 സ്യാഹാകാരൈഃ സ്വധാഭിശ് ച പൂജാഭിർ അപി ച ദ്വിജാൻ
 ദൈവതാനി പിതൃംശ് ചൈവ സതതം പാർഥ സേവസേ
 11 ബ്രാഹ്മണാഃ സർവകാമൈസ് തേ സതതം പാർഥ തർപിതാഃ
 യതയോ മോക്ഷിണശ് ചൈവ ഗൃഹസ്ഥാശ് ചൈവ ഭാരത
 12 ആരണ്യകേഭ്യോ ലൗഹാനി ഭാജനാനി പ്രയച്ഛസി
 നാരേയം ബ്രാഹ്മണേഭ്യസ് തേ ഗൃഹേ കിം ചന വിദ്യതേ
 13 യദ് ഇദം വൈശ്വദേവാനേ സായന്ത്രാതഃ പ്രദീയതേ
 തദ് ദത്താന്തിഥി റുത്യേഭ്യോ രാജഞ് ശേഷേണ ജീവസി
 14 ഇഷ്ടയഃ പശുബന്ധാശ് ച കാമ്യനൈമിത്തികാശ് ച യേ
 വർത്തനേ പാകയജ്ഞാശ് ച യജ്ഞകർമ്മ ച നിത്യദാ
 15 അസ്തിന് അപി മഹാരണ്യേ വിജനേ ദസ്യു സേവിതേ
 രാഷ്ട്രാദ് അപേത്യ വസതോ ധർമസ് തേ നാവസീദതി
 16 അശ്വമേധോ രാജസ്യയഃ പുണ്യരീകോ fഥ ഗോസവഃ

ഏതൈർ അപി മഹായജ്ഞൈർ ഇഷ്ടം തേ ഭൂരിദക്ഷിണൈഃ
 17 രാജൻ പരീതയാ ബുദ്ധ്യാ വിഷമേ fക്ഷപരാജയേ
 രാജ്യം വന്ധുന്യ് ആയുധാനി ഭ്രാന്തൻ മാം ചാസി നിർജിതഃ
 18 ഋജോർ മൃദോർ വദാന്യസ്യ ഹ്രീമതഃ സത്യവാദിനഃ
 കഥം അക്ഷവ്യസനജാ ബുദ്ധിർ ആപതിതാ തവ
 19 അതീവ മോഹം ആയാതി മനസ് ച പരിഭൂയതേ
 നിശാമ്യ തേ ദുഃഖം ഇദം ഇമാം ചാപദം ഹുദൃശീം
 20 അത്രാപ്യ് ഉദാഹരന്തീമം ഇതിഹാസം പുരാതനം
 ഹൗശ്വരസ്യ വശേ ലോകസ് തിഷ്ഠതേ നാത്മനോ യഥാ
 21 ധാതൈവ ഖലു ഭൂതാനാം സുഖദുഃഖേ പ്രിയാപ്രിയേ
 ദധാതി സർവം ഹൗശാനഃ പുരസ്താച് ഛത്രം ഉച്ചരൻ
 22 യഥാ ദാരുമയീ യോഷാ നരവീര സമാഹിതാ
 ഹൗരയത്യ് അംഗം അംഗാനി തഥാ രാജന് ഇമാഃ പ്രജാഃ
 23 ആകാശ ഇവ ഭൂതാനി വ്യാപ്യ സർവാണി ഭാരത
 ഹൗശ്വരോ വിദധാതീഹ കല്യാണം യച് ച പാപകം
 24 ശകുനീസ് തന്തു ബദ്ധോവാ നിയതോ fയം അനീശ്വരഃ
 ഹൗശ്വരസ്യ വശേ തിഷ്ഠൻ നാന്യേഷാം നാത്മനഃ പ്രഭുഃ
 25 മണിഃ സൂത്ര ഇവ പ്രോതോ നസ്യോത ഇവ ഗോവൃഷഃ
 ധാതുർ ആദേശം അന്വേതി തന്മയോ ഹി തദ് അർപണഃ
 26 നാത്മാധീനോ മനുഷ്യോ fയം കാലം ഭവതി കം ചന
 സ്ത്രോതസോ മധ്യം ആപന്നഃ ക്ലലാദ് വൃക്ശ ഇവ ച്യുതഃ
 27 അജേന്താ ജന്തുർ അനീശോ fയം ആത്മനഃ സുഖദുഃഖയോഃ
 ഹൗശ്വര പ്രേരിതോ ഗച്ഛേത് സ്വർഗം നരകം ഏവ ച
 28 യഥാ വായോസ് തൃണാഗ്രാണി വശം യാന്തി ബലീയസഃ
 ധാതുർ ഏവം വശം യാന്തി സർവഭൂതാനി ഭാരത
 29 ആര്യ കർമ്മണി യുജ്ഞാനഃ പാപേ വാ പുനർ ഹൗശ്വരഃ
 വ്യാപ്യ ഭൂതാനി ചരതേ ന ചായം ഇതി ലക്ഷ്യതേ
 30 ഹേമമാത്രം ഇദം ധാന്തുഃ ശരീരം ക്ഷേത്രസഞ്ജ്ഞിതം
 യേന കാരയതേ കർമ്മ ശുഭാശുഭഫലം വിഭുഃ
 31 പശ്യ മായാ പ്രഭാവോ fയം ഹൗശ്വരേണ യഥാ കൃതഃ
 യോ ഹന്തി ഭൂതൈർ ഭൂതാനി മുനിഭിർ വേദ ദർശിഭിഃ
 32 അന്യഥാ പരിദൃഷ്ടാനി മുനിഭിർ വേദ ദർശിഭിഃ
 അന്യഥാ പരിവർതന്തേ വേഗാ ഇവ നഭസ്വരഃ

33 അന്യമൈവ ഹി മന്യന്തേ പുരുഷാസ് താനി താനി ച
 അന്യമൈവ പ്രഭുസ് താനി കരോതി വികരോതി ച
 34 യഥാ കാഷ്ടേന വാ കാഷ്ടം അശ്നാനം ചാശ്നാനാ പുനഃ
 അയസാ ചാപ്യ് അയസ് ഛിന്ദ്യാൻ നിർവിചേഷ്യം അചേതനം
 35 ഏവം സ ഭഗവാൻ ദേവഃ സ്വയംഭൂഃ പ്രപിതാമഹഃ
 ഹിനസ്തി ഭൂതൈർ ഭൂതാനി ഛർമ്മ കൃത്യാ യുധിഷ്ഠിര
 36 സന്ത്രയോജ്യ വിയോജ്യായം കാമകാര കരഃ പ്രഭുഃ
 ക്രീഡതേ ഭഗവൻ ഭൂതൈർ ബാലഃ ക്രീഡനകൈർ ഇവ
 37 ന മാതൃപിതൃവദ് രാജൻ ധാതാ ഭൂതേഷു വർതതേ
 രോഷാദ് ഇവ പ്രവൃത്തോ ിയം യഥായം ഇതരോ ജനഃ
 38 ആര്യാൺ ശീലവതോ ദൃഷ്ട്വാ ഹ്രീമതോ വൃത്തി കർശിതാൻ
 അനാര്യാൻ സുഖിനസ് ചൈവ വിഹൃലാമീവ ചിന്തയാ
 39 തവേമാം ആപദം ദൃഷ്ട്വാ സമൃദ്ധിം ച സുയോധന
 ധാതാരം ഗർഹയേ പാർഥ വിഷമം യോ ിനപശ്യതി
 40 ആര്യ ശാസ്താതിഗേ ക്രൂരേ ലുബ്ധേ ധർമാപചായിനി
 ധർതരാഷ്ട്രേ ശ്രീയം ദത്ത്വാ ധാതാ കിം ഫലം അശ്നതേ
 41 കർമ്മ ചേത് കൃതം അന്വേതി കർതാരം നാനും ഋച്ഛതി
 കർമ്മണാ തേന പാപേന ലിപ്യതേ നൃനം ഈശ്വരഃ
 42 അഥ കർമ്മകൃതം പാപം ന ചേത് കർതാരം ഋച്ഛതി
 കാരണം ബലം ഏവേഹ ജനാൺ ശോചാമി ദുർബലാൻ

അധ്യായം 32

1 [യ]

വൽഗു ചിത്രപദം ശ്ലക്ഷ്മം യാജ്ഞസേനി ത്വയാ വചഃ
 ഉക്തം തച് ശ്രുതം അസ്മാദിർ നാസ്തിക്യം തു പ്രഭാഷസേ
 2 നാഹം ധർമ്മഫലാന്വേഷീ രാജപുത്രീ ചരാമ്യ് ഉത
 ദദാമി ദേയം ഇത്യ് ഏവ യജേ യഷ്ടവ്യം ഇത്യ് ഉത
 3 അസ്തു വാത്ര ഫലം മാ വാ കർതവ്യം പുരുഷേണ യത്
 ഗൃഹാൻ ആവസതാ കൃഷ്ണേ യഥാശക്തി കരോമി തത്
 4 ധർമ്മം ചരാമി സുശ്രോണി ന ധർമ്മഫലകാരണാത്
 ആഗമാൻ അനതിക്രമ്യ സതാം വൃത്തം അവേക്ഷ്യ ച
 ധർമ്മ ഏവ മനഃ കൃഷ്ണേ സ്വഭാവായ് ചൈവ മേ ധൃതം
 5 ന ധർമ്മഫലം ആപ്നോതി യോ ധർമ്മം ദോഗ്ധം ഇച്ഛതി
 യശ് ചൈനം ശങ്കതേ കൃത്യാ നാസ്തിക്യാത് പാപചേതനഃ
 6 അതിവാദാൻ മദായ് ചൈവ മാ ധർമ്മം അതിശങ്കിഥാഃ
 ധർമ്മാതിശങ്കീ പുരുഷസ് തിര്യഗ്ഗതിപരായണഃ
 7 ധർമ്മോ യസ്യാതിശങ്ക്യഃ സ്യാദ് ആർഷം വാ ദുർബലാത്മനഃ
 വേദായ് ശുഭ്ര ഇവാപേയാത് സ ലോകാദ് അജരാമരാത്
 8 വേദാധ്യായീ ധർമ്മപരഃ കലേ ജാതോ യശസിനി
 സ്ഥവിരേഷു സ യോക്തവ്യോ രാജദിർ ധർമ്മചാരിഭിഃ
 9 പാപീയാൻ ഹി സ ശുഭ്രേഭ്യസ് തസ്മരേണ്യോ വിശേഷതഃ
 ശാസ്ത്യാതിഗോ മന്ദബുദ്ധിർ യോ ധർമ്മം അതിശങ്കതേ
 10 പ്രത്യക്ഷം ഹി ത്വയാ ദൃഷ്ടു ജ്ജിർ ഗച്ഛൻ മഹാതപാഃ
 മാർകണ്ഡേയോ fപ്രമേയാത്മാ ധർമ്മേണ ചിരജീവിതാം
 11 വ്യാസോ വസിഷ്ടോ മൈത്രേയോ നാരദോ ലോമശഃ ശ്രുകഃ
 അന്വേ ച ജ്ജഷയഃ സിദ്ധാ ധർമ്മേണൈവ സുചേതസഃ
 12 പ്രത്യക്ഷം പശ്യസി ഹ്യ് ഏതാൻ ദിവ്യയോഗസമന്വിതാൻ
 ശാപാനഗ്രഹണേ ശക്താൻ ദേവൈർ അപി ഗരിയസഃ
 13 ഏതേ ഹി ധർമ്മം ഏവാദൗ വർണയന്തി സദാ മമ
 കർതവ്യം അമരപ്രഖ്യാഃ പ്രത്യക്ഷാഗമ ബുദ്ധയഃ
 14 അതോ നാർഹസി കല്യാണി ധാതാരം ധർമ്മം ഏവ ച
 രജോ മൃഢേന മനസാ ക്ഷേപ്തം ശങ്കിതും ഏവ ച
 15 ധർമ്മാതിശങ്കീ നാനൃസ്മിൻ പ്രമാണം അധിഗഹതി
 ആത്മപ്രമാണ ഉന്നദ്ധഃ ശ്രേയസോ ഹ്യ് അവമന്യുകഃ

16 ഇന്ദ്രിയപ്രീതിസംബദ്ധം യദ് ഇദം ലോകസാക്ഷികം
 ഏതാവാൻ മന്യതേ ബാലോ മോഹം അന്യത്ര ഗച്ഛതി
 17 പ്രായശ് ചിതാം ന തസ്യാസ്തി യോ ധർമ്മം അതിശങ്കതേ
 ധ്യായൻ സ കൃപണം പാപോ ന ലോകാൻ പ്രതിപദ്യതേ
 18 പ്രമാണാന്യ് അതിവൃത്തോ ഹി വേദ ശാസ്താർഥനിന്ദകഃ
 കാമലോഭാനഗോ മുഢോ നരകം പ്രതിപദ്യതേ
 19 യസ് തു നിത്യം കൃതമതിർ ധർമ്മം ഏവാഭിപദ്യതേ
 അശങ്കമാനഃ കല്യാണി സോ ിമുത്രാനന്ത്യം അശ്നതേ
 20 ആർഷം പ്രമാണം ഉത്ക്രമ്യ ധർമാൻ അപരിപാലയൻ
 സർവശാസ്താതിഗോ മുഢോ ശം ജന്മസു ന വിന്ദതി
 21 ശിഷ്യേർ ആചരിതം ധർമ്മം കൃഷ്ണേ മാ സ്താതിശങ്കിഥാഃ
 പുരാണം ഭൃഷിഭിഃ പ്രോക്തം സർവശൈഞ്ചഃ സർവദർശിഭിഃ
 22 ധർമ്മ ഏവ്യ പ്ലവോ നാന്യഃ സ്വർഗം ദ്രൗപദി ഗച്ഛതാം
 സൈവ നഃ സാഗരസ്യേവ വണിജഃ പാരം ഭൃച്ഛതഃ
 23 അഹാലോ യദി ധർമ്മഃ സ്യച് ചരിതോ ധർമ്മചാരിഭിഃ
 അപ്രതിഷ്ഠേ തമസ്യ് ഏതഞ് ജഗൻ മജേജദ് അനിന്ദിതേ
 24 നിർവാണം നാധിഗച്ഛേയുർ ജീവേയഃ പശ്രുജീവികാം
 വിഘ്നാതേനൈവ യുജ്യേയുർ ന ചാർഥം കിം ചിദ് ആപ്തഃ
 25 തപശ് ച ബ്രഹ്മചര്യം ച യജ്ഞഃ സ്വാധ്യായ ഏവ ച
 ദാനം ആർജവം ഏതാനി യദി സ്യൂർ അഹലാനി വൈ
 26 നാചരിഷ്യൻ പരേ ധർമ്മം പരേ പരതരേ ചയേ
 വിപ്രലംഭോ ിയം അത്യന്തം യദി സ്യൂർ അഹലഃ ക്രിയാഃ
 27 ഭൃഷയശ് ചൈവ ദേവാശ് ച ഗന്ധർവാസുരരാക്ഷസാഃ
 ഊഗ്ധരാഃ കസ്യ ഹേതോസ് തേ ചരേയുർ ധരം ആദൃതാഃ
 28 ഫലദം ത് ഇഹ വിജ്ഞായ ധാതാരം ശ്രേയസി ധ്രുവേ
 ധർമ്മം തേ ഹ്യ് ആചരൻ കൃഷ്ണേ തദ്ധി ധർമ്മസനാതനം
 29 സ ചായം സഫലോ ധർമ്മോ ന ധർമ്മോ ിഫല ഉച്യതേ
 ദൃശ്യന്തേ ിപി ഹി വിദ്യാനാം ഫലാനി തപസാം തഥാ
 30 ത്യയ് ഏതദ് വൈ വിജാനീഹി ജന്മ കൃഷ്ണേ യഥാ ശ്രുതം
 വേത്ഥ ചാപി യഥാ ജാതോ ധൃഷ്ടദൃശ്ഃ പ്രതാപവാൻ
 31 ഏതാവദ് ഏവ പര്യാപ്തം ഉപമാനം ശുചിസ്തിതേ
 കർമ്മണാം ഫലം അസ്തിതി ധീരോ ിൽപേനാപി തുഷ്യതി
 32 ബഹുനാപി ഹ്യ് അവിദ്യാംസോ നൈവ തുഷ്യന്ത്യ് അബുദ്ധയഃ

തേഷാം ന ധർമ്മജം കിം ചിത് പ്രേത്യ ശർമാസ്തി കർമ്മ വാ
 33 കർമ്മണാം ഉത പുണ്യാനാം പാപാനാം ച ഫലോദയഃ
 പ്രഭവശ് ചാപ്യയശ് ചൈവ ദേവ ഗുഹ്യാനി ഭാമിനി
 34 നൈതാനി വേദ യഃ കശ് ചിൻ മുഹ്യത്യ് അത്ര പ്രജാ ഇമാഃ
 രക്ഷ്യാണ്യ് ഏതാനി ദേവാനാം ഗുഡ്മായാ ഹി ദേവതാഃ
 35 കൃശാംഗാഃ സുവ്രതാശ് ചൈവ തപസാ ദഗ്ധകിൽബിഷാഃ
 പ്രസന്നൈർ മാനസൈർ യുക്താഃ പശ്യത്യ് ഏതാനി വൈ ദ്വിജാഃ
 36 ന ഫലാദർശനാദ് ധർമ്മഃ ശങ്കിതവ്യോ ന ദേവതാഃ
 യഷ്ടവ്യം ചാപ്രമത്തേന ദാതവ്യം ചാനസൂയതാ
 37 കർമ്മണാ ഫലം അസ്തിതി തഥൈതദ് ധർമ്മശാശ്വതം
 ബ്രഹ്മാ പ്രോവാച പുത്രാണാം യദ് ഭൃഷീർ വേദ കശ്യപഃ
 38 തസ്മാത് തേ സംശയഃ കൃഷ്ണേ നീഹാര ഇവ നശ്യതു
 വ്യവസ്ത്യ സർവം അസ്തിതി നാസ്തിക്യം ഭാവം ഉത്യജ
 39 ഈശ്വരം ചാപി ഭൂതാനാം ധാതാരം മാ വിചിക്ഷിപഃ
 ശിക്ഷസ്വൈനം നമസ്വൈനം മാ തേ ഭൂദ് ബുദ്ധീർ ഈദൃശീ
 40 യസ്യ പ്രസാദാത് തദ് ഭക്തോ മർത്യോ ഗച്ഛത്യ് അമർത്യതാം
 ഉത്തമം ദൈവതം കൃഷ്ണേ മാതിവോചഃ കഥം ചന

അധ്യായം 33

1 [൫]

നാവമന്യേ ന ഗർഹേ ച ധർമ്മം പാർഥ കഥം ചന
 ഈശ്വരം കൃത ഏവാഹം അവമംസ്യേ പ്രജാപതിം
 2 ആർതാഹം പ്രലപാമീദം ഇതി മാം വിദ്ധി ഭാരത
 ഭൃയശ് ച വിലപിഷ്ട്യാമി സുമനാസ് തൻ നിബോധ മേ
 3 കർമ്മ ഖല്പ് ഇഹ കർതവ്യം ജാതേനാമിത്രകർശന
 അകർമാണോ ഹി ജീവന്തി സ്ഥാവരാ നേതരേ ജനഃ
 4 ആ മാതൃസ്തന്ന പാനാച് ച യാവച് ഛരയ്യാപസർപണം
 ജംഗമഃ കർമ്മണാ വൃത്തിം ആപ്സവന്തി യുധിഷ്ഠിര
 5 ജംഗമേഷു വിശേഷേണ മനുഷ്യാ ഭരതർഷഭ
 ഇച്ഛന്തി കർമ്മണാ വൃത്തിം അവാപ്തം പ്രേത്യ ചേഹ ച
 6 ഉത്ഥാനം അഭിജാനന്തി സർവഭൂതാനി ഭാരത
 പ്രത്യക്ഷം ഫലം അശ്നന്തി കർമ്മണാം ലോകസാക്ഷികം
 7 പശ്യാമി സ്വം സമൃത്ഥാനം ഉപജീവന്തി ജന്തവഃ
 അപി ധാതാ വിധാതാ ച യഥായം ഉദകേ ബകഃ
 8 സ്വകർമ്മ കൃത മാ ഗ്ലാസീഃ കർമ്മണാ ഭവ ദംശിതഃ
 കൃത്യം ഹി യോ ഭിജാനാതി സഹസ്രേ നാസ്തി സോ ഭിസ്തി വാ
 9 തസ്യ ചാപി ഭവേത് കാര്യം വിവൃദ്ധൗ രക്ഷണേ തഥാ
 ഭക്ഷ്യമാണോ ഹ്യ് അനാവാപഃ ക്ഷീയതേ ഹിമവാൻ അപി
 10 ഉത്സീദേരൻ പ്രജാഃ സർവാ ന കര്യഃ കർമ്മ ചേദ് യദി
 അപി ചാപ്യ് അഫലം കർമ്മ പശ്യാമഃ കർവതോ ജനാൻ
 നാന്യഥാ ഹ്യ് അഭിജാനന്തി വൃത്തിം ലോകേ കഥം ചന
 11 യശ് ച ദിഷ്ട പരോ ലോകേ യശ് ചായം ഹാ വാദകഃ
 ഉഭാവ് അപസദാവ് ഏതൗ കർമ്മ ബുദ്ധിഃ പ്രശസ്യതേ
 12 യോ ഹി ദിഷ്ടം ഉപാസീനോ നിർവിചേഷ്യഃ സുഖം സ്വപേത്
 അവസീദേത് സുദുർബുദ്ധിർ ആമോ ഘട ഇവാംഭസീ
 13 തഥൈവ ഹം ബുദ്ധിർ യഃ ശക്തഃ കർമ്മണ്യ് അകർമകൃത്
 ആസീത നചിരം ജീവേദ് അനാഥ ഇവ ദുർബലഃ
 14 അകസ്യാദ് അപി യഃ കശ് ചിദ് അർഥം പ്രാപ്നോതി പുരുഷഃ
 തം ഹനേന്തേ മന്യന്തേ സ ഹി യത്തോ ന കസ്യ ചിത്
 15 യച് ചാപി കിം ചിത് പുരുഷോ ദിഷ്ടം നാമ ലഭത്യ് ഉത
 ദൈവേന വിധിനാ പാർഥ തദ് ദൈവം ഇതി നിശ്ചിതം

16 യത് സ്വയം കർമ്മണാ കിം ചിത് ഫലം ആപ്നോതി പുരുഷഃ
 പ്രത്യക്ഷം ചക്ഷുഷാ ദൃഷ്ടം തത് പൗരൂഷം ഇതി സ്മൃതം
 17 സ്വഭാവതഃ പ്രവൃത്തോ ഽനൃഃ പ്രാപ്നോത്യ് അർഥാൻ അകാരണാത്
 തത് സ്വഭാവാത്മകം വിദ്ധി ഫലം പുരുഷസത്തമ
 18 ഏവം ഹഠാച് ച ദൈവാച് ച സ്വഭാവാത് കർമ്മണസ് തഥാ
 യാനി പ്രാപ്നോതി പുരുഷസ് തത് ഫലം പൂർവകർമ്മണഃ
 19 ധാതാപി ഹി സ്വകർമ്മൈവ തൈസ് തൈർ ഹേതുഭിർ ഇൗശ്വരഃ
 വിദധാതി വിഭജ്യേഹ ഫലം പൂർവകൃതം നൃണാം
 20 യദ് ധ്യയം പുരുഷം കിം ചിത് കരുതേ വൈ ശുഭാശുഭം
 തദ് ധാതുവിഹിതം വിദ്ധി പൂർവകർമ്മഫലോദയം
 21 കാരണം തസ്യ ദേഹോ ഽനൃഃ ധാതുഃ കർമ്മണി കർമ്മണി
 സ യഥാ പ്രേരയത്യ് ഏനം തഥായം കരുതേ ഽവശഃ
 22 തേഷു തേഷു ഹി കൃത്യേഷു വിനിയോക്താ മഹേശ്വരഃ
 സർവഭൂതാനി കൗന്തേയ കാരയത്യ് അവശാന്ത് അപി
 23 മനസാർഥാൻ വിനിശ്ചിത്യ പശ്ചാത് പ്രാപ്നോതി കർമ്മണാ
 ബുദ്ധിപൂർവം സ്വയം ധീരഃ പുരുഷസ് തത്ര കാരണം
 24 സംഖ്യാതും നൈവ ശക്യാനി കർമ്മണി പുരുഷർഷഭ
 അഗാര നഗരാനാം ഹി സിദ്ധിഃ പുരുഷഹൈതുകീ
 25 തിലേ തൈലം ഗവി ക്ഷീരം കാഷ്ഠേ പാവകം അന്തതഃ
 ധിയാ ധീരോ വിജാനീയാദ് ഉപായം ചാസ്യ സിദ്ധയേ
 26 തതഃ പ്രവർത്തതേ പശ്ച്ചാത് കരണേഷ് അസ്യ സിദ്ധയേ
 താം സിദ്ധിം ഉപജീവന്തി കർമ്മണാം ഇഹ ജന്തവഃ
 27 കശലേന കൃതം കർമ്മ കർത്രാ സാധു വിനിശ്ചിതം
 ഇദം ത്വ് അകശലേനേതി വിശേഷാദ് ഉപലഭ്യതേ
 28 ഇഷ്ടാപൂർത്തഫലം ന സ്യാൻ ന ശിഷ്യോ ന ശുരർ ഭവേത്
 പുരുഷഃ കർമ്മ സാധ്യേഷു സ്യാച് ചേദ് അയം അകാരണം
 29 കർത്തൃത്വാദ് ഏവ പുരുഷഃ കർമ്മസിദ്ധൗ പ്രശസ്യതേ
 അസിദ്ധൗ നിന്ദ്യതേ ചാപി കർമ്മ നാശഃ കഥം ത്വ് ഇഹ
 30 സർവം ഏവ ഹരോന്നൈകേ ദിഷ്ടേന്നൈകേ വദന്ത്യ് ഉത
 പുരുഷപ്രയത്നജം കേ ചിത് ത്രൈധം ഏതൻ നിരുച്യതേ
 31 ന ചൈവൈതാവതാ കായം മന്യന്ത ഇതി ചാപരേ
 അസ്തി സർവം അദൃശ്യം തു ദിഷ്ടം ചൈവ തഥാ ഹഠഃ
 ദൃശ്യതേ ഹി ഹഠാച് ചൈവ ദിഷ്ടാച് ചാർഥസ്യ സന്തതിഃ

32 കിം ചിദ് ദൈവാദ് ധാത് കിം ചിത് കിം ചിദ് ഏവ സ്വകർമ്മതഃ
 പുരുഷഃ ഫലം ആപ്നോതി ചതുർഥം നാനൂ കാരണം
 കശലാഃ പ്രതിജാനന്തി യേ തത് ത്വ് അവിദുഷോ ജനാഃ
 33 തഥൈവ ധാതാ ഭൂതാനാം ഇഷ്ടാനിഷ്ട ഫലപ്രദഃ
 യദി ന സ്യാൻ ന ഭൂതാനാം കൃപണോ നാമ കശ് ചന
 34 യം യം അർഥം അഭിപ്രേപ്തഃ കുരുതേ കർമ്മ പുരുഷഃ
 തത് തത് സഫലം ഏവ സ്യാദ് യദി ന സ്യാത് പുരാ കൃതം
 35 ത്രിദ്വാരാം അർഥ സിദ്ധിം തു നാനുപശ്യന്തി യേ നരാഃ
 തഥൈവാനർഥ സിദ്ധിം ച യഥാ ലോകാസ് തഥൈവ തേ
 36 കർതവ്യം ത്വ് ഏവ കർമ്മേതി മനോർ ഏഷ വിനിശ്ചയഃ
 ഏകാന്തേന ഹ്യ് അനീഹോ ിയം പരാഭവതി പുരുഷഃ
 37 കർവതോ ഹി ഭവത്യ് ഏവ പ്രായേണേഹ യുധിഷ്ഠിര
 ഏകാന്തഫലസിദ്ധിം തു ന വിന്ദത്യ് അലസഃ ക്വ ചിത്
 38 അസംഭവേ ത്വ് അസ്യ ഹേതുഃ പ്രായശ്ചിത്തം തു ലക്ഷ്യതേ
 കൃതേ കർമ്മണി രാജേന്ദ്ര തഥാനുണ്യം അവാപ്യതേ
 39 അലക്ഷ്മീർ ആവിശത്യ് ഏനം ശയാനം അലസം നരം
 നിഃസംശയം ഫലം ലബ്ധ്വാ ദക്ഷോ ഭൂതിം ഉപാശ്നതേ
 40 അനർഥം സംശയാവസ്ഥം വൃണ്വതേ മുക്തസംശയാഃ
 ധീരാ നരാഃ കർമ്മ രതാ ന തു നിഃസംശയം ക്വ ചിത്
 41 ഏകാന്തേന ഹ്യ് അനർഥോ ിയം വർതതേ ിസ്താസു സാന്ദ്രതം
 ന തു നിഃസംശയം ന സ്യാത് ത്വയി കർമ്മണ്യ് അവസ്ഥിതേ
 42 അഥ വാ സിദ്ധിർ ഏവ സ്യാൻ മഹിമാ തു തഥൈവ തേ
 വൃകോദരസ്യ ബിഭത്സോർ ഭ്രാന്ത്രോശ് ച യമയോർ അപി
 43 അന്വേഷാം കർമ്മ സഫലം അസ്താകം അപി വാ പുനഃ
 വിപ്രകർഷേണ ബുധ്യേത കൃതകർമ്മാ യഥാ ഫലം
 44 പൃഥിവീം ലാംഗലേനൈവ ഭിന്ത്വാ ബീജം വപത്യ് ഉത
 ആന്യേ ിഥ കർഷകസ് തുഷ്ണീം പർജന്യസ് തത്ര കാരണം
 45 വൃഷ്ടീശ് ചേൻ നാനുഗൃഹ്ണീയാദ് അനേനാസ് തത്ര കർഷകഃ
 യദ് അന്യഃ പുരുഷഃ കര്യാത് കൃതം തത് സകലം മയാ
 46 തച് ചേദ് അഫലം അസ്താകം നാപരായോ ിസ്തീ നഃ ക്വ ചിത്
 ഇതി ഘോരോ ിന്ദ്രവേക്ഷ്യവ നാത്മാനം തത്ര ഗർഹയേത്
 47 കർവതോ നാർഥസിദ്ധിർ മേ ഭവതീതി ഹ ഭാരത
 നിർവേദോ നാനൂ ഗന്തവ്യോ ദ്വാവ് ഏതൗ ഹ്യ് അസ്യ കർമ്മണഃ

സിദ്ധിർ വാപ്യ് അഥ വാസിദ്ധിർ അപ്രവൃത്തിർ അതോ fന്യമാ
 48 ബഹുനാം സമവായേ ഹി ഭാവാനാം കർമ്മ സിദ്ധ്യതി
 ഗുണാഭാവേ ഫലം നൃനം ഭവത്യ് അഫലം ഏവ വാ
 അനാരംഭേ തു ന ഫലം ന ഗുണോ ദൃശ്യതേ fച്യുത
 49 ദേശകാലാവ് ഉപായാംഗ് ച മംഗലം സ്വസ്തി വൃദ്ധയേ
 യനക്തി മേധയാ ധീരോ യഥാശക്തി യഥാബലം
 50 അപ്രമത്തേന തത് കാര്യം ഉപദേഷ്ടാ പരാക്രമഃ
 ഭൂയിഷ്ടം കർമ്മയോഗേഷു സർവ ഏവ പരാക്രമഃ
 51 യം തു ധീരോ fന്വവേക്ഷേത ശ്രേയാംസം ബഹുഭിർ ഗുണൈഃ
 സാമ്നൈവാരീഥം തതോ ലിപ്സേത് കർമ്മ ചാസ്മൈ പ്രയോജയേത്
 52 വ്യസനം വാസ്യ കാക്ഷേത വിനാശം വാ യുധിഷ്ഠിര
 അപി സിന്ധോർ ഗിരേർ വാപി കിം പുനർ മർത്യധർമ്മിണഃ
 53 ഉത്ഥാന യുക്തഃ സതതം പരേഷാം അന്തരൈഷിണേ
 ആന്വണ്യം ആപ്നോതി നരഃ പരസ്യാത്മന ഏവ ച
 54 ന ചൈവാത്മാവമന്തവ്യഃ പുരുഷേണ കദാ ചന
 ന ഹ്യ് ആത്മപരിഭൂതസ്യ ഭൂതിർ ഭവതി ഭാരത
 55 ഏവം സംസ്ഥിതികാ സിദ്ധിർ ഇയം ലോകസ്യ ഭാരത
 ചിത്രാ സിദ്ധിഗതിഃ പ്രോക്താ കാലാവസ്ഥാ വിഭാഗതഃ
 56 ബ്രാഹ്മണം മേ പിതാ പൂർവം വാസയാം ആസ പണ്ഡിതം
 സോ fസ്യാ അർഥം ഇമം പ്രാഹ പിത്രേ മേ ഭരതർഷഭ
 57 നീതിം ബൃഹസ്പതിപ്രോക്താം ഭ്രാതൃൻ മേ fഗ്രാഹയത് പുരാ
 തേഷാം സാങ്കഥ്യം അശ്രൗഷം അഹം ഏതത് തദാ ഗൃഹേ
 58 സ മാം രാജൻ കർമ്മവതീം ആഗതാം ആഹ സാന്വയൻ
 ശുശ്രൂഷമാണാം ആസീനാം പിതൂർ അങ്കേ യുധിഷ്ഠിര

അധ്യായം 34

1 [വൈ]

യാജ്ഞസേനയാ വചഃ ശ്രുത്യാ ഭീമസേനോ ിത്യമർഷണഃ
 നിഃശ്വസന് ഉപസംഗമ്യ ക്രുദ്ധോ രാജാനം അബ്രുവീത്
 2 രാജ്യസ്യ പദവീം ധർമ്യാം വ്രജ സത്പുരുഷോചിതാം
 ധർമകാമാർഥ ഹീനാനാം കിം നോ വസ്തും തപോവനേ
 3 നൈവ ധർമേണ തദ് രാജ്യം നാർജവേന ന ചൗജസൗ
 അക്ഷകൂടം അധിഷ്ഠായ ഹൃതം ദുര്യോധനേന നഃ
 4 ഗോമായുനേവ സിംഹാനാം ദുർബലേന ബലീയസാം
 ആമിഷം വിഘ്നസാശേന തദ്വദ് രാജ്യം ഹി നോ ഹൃതം
 5 ധർമലേശ പ്രതീച്ഛന്നഃ പ്രഭവം ധർമകാമയോഃ
 അർഥം ഉത്സൃജ്യ കിം രാജൻ ദുർഗേഷു പരിതപ്യസേ
 6 ഭവതോ ിനുവിധാനേന രാജ്യം നഃ പശ്യതാം ഹൃതം
 അഹാര്യം അപി ശക്രേണ ഗുഹ്ലം ഗാണധീവന്വനാ
 7 കണീനാം ഇവ ബിലാനി പംഗുനാം ഇവ ധേനവഃ
 ഹൃതം ഐശ്വര്യം അസ്താകം ജീവതാം ഭവതഃ കൃതേ
 8 ഭവതഃ പ്രിയം ഇത്യ് ഏവം മഹദ് വ്യസനം ഈദൃശം
 ധർമകാമേ പ്രതീതസ്യ പ്രതിപന്നാഃ സ്വ ഭാരത
 9 കർശയാമഃ സ്വമിത്രാണി നന്ദയാമഗ് ച ശാത്രവാൻ
 ആത്മാനം ഭവതഃ ശാസ്ത്രേ നിയമ്യ ഭരതർഷഭ
 10 യദ് വയം ന തദൈവൈതാൻ ധർതരാഷ്ട്രാൻ നിഹന്മഹി
 ഭവതഃ ശാസ്ത്രം ആദായ തൻ നസ് തപതി ദുഷ്ടതം
 11 അഥൈനാം അന്വവേക്ഷസ്വ മൃഗചര്യം ഇവാത്മനഃ
 അവിരാചരിതാം രാജൻ ന ബലസൈമർ നിഷേവിതാം
 12 യാം ന കൃഷ്ണോ ന ബീഭത്സുർ നാഭിമന്യുർ ന സൃഞ്ജയഃ
 ന ചാഹം അഭിനന്ദാമി ന ച മാദ്രീ സുതാവ് ഉഭൗ
 13 ഭവാൻ ധർമോ ധർമ ഇതി സതതം വ്രതകർശിതഃ
 കച് ചിദ് രാജൻ ന നിർവേദാദ് ആപന്നഃ ക്ലീബ ജീവികാം
 14 ദുർമനുഷ്യാം ഹി നിർവേദം അഹലം സർവ്വലാതിനാം
 അശക്താഃ ശ്രിയം ആഹർതും ആത്മനഃ കുർവതേ പ്രിയം
 15 സ ഭവാൻ ദൃഷ്ടിമാഞ് ശക്തഃ പശ്യന് ആത്മനി പൗരുഷം
 ആന്ദ്രശംസ്യ പരോ രാജൻ നാനർഥം അവബുധ്യസേ
 16 അസ്താൻ അമീ ധർതരാഷ്ട്രാഃ ക്ഷമമാണാൻ അലം സതഃ

അശക്താൻ ഏവ മന്യന്തേ തദ്രുഃഖം നാഹവേ വധഃ
 17 തത്ര ചേദ് യുധ്യമാനാനാം അജിഹ്മം അനിവർതിനാം
 സർവശോ ഹി വധഃ ശ്രേയാൻ പ്രേത്യ ലോകാംൽ ലഭേമഹി
 18 അഥ വാ വയം ഏവൈതാൻ നിഹത്യ ഭരതർഷഭ
 ആദദീമഹി ഗാം സർവാം തഥാപി ശ്രേയ ഏവ നഃ
 19 സർവഥാ കാര്യം ഏതൻ നഃ സ്വധർമ്മം അനതിഷ്ഠതാം
 കാക്ഷ്ഠതാം വിപുലാം കീർതിം വൈരം പ്രതിചികീർഷ്ഠതാം
 20 ആത്മാർഥം യുധ്യമാനാനാം വിദിതേ കൃത്യലക്ഷണേ
 അന്യേർ അപഹൃതേ രാജ്യേ പ്രശംസൈവ ന ഗർഹണാ
 21 കർശനാർഥോ ഹി യോ ധർമോ മിത്രാണാം ആത്മനസ് തഥാ
 വ്യസനം നാമ തദ് രാജൻ ന സാ ധർമഃ കധർമ തത്
 22 സർവഥാ ധർമനിത്യം തു പുരുഷം ധർമദുർബലം
 ജഹതസ് താത ധർമാർഥൗ പ്രേതം ദുഃഖസുഖേ യഥാ
 23 യസ്യ ധർമോ ഹി ധർമാർഥം ക്ലേശഭാൻ ന സ പണ്ഡിതഃ
 ന സ ധർമസ്യ വേദാർഥം സൂര്യസ്യാസഃ പ്രഭാം ഇവ
 24 യസ്യ ചാർഥാർഥം ഏവാർഥഃ സ ച നാർഥസ്യ കോവിദഃ
 രക്ഷതേ ഭൂതകോ ിരണ്യം യഥാ സ്യാത് താദൃഗ് ഏവ സഃ
 25 അതിവേലം ഹി യോ ിർഥാർഥീ നേതരാവ് അനതിഷ്ഠതി
 സ വധ്യഃ സർവഭൂതാനാം ബ്രഹ്മഹേവ ജുഗുപ്സിതഃ
 26 സതതം യഗ് ച കാമാർഥീ നേതരാവ് അനതിഷ്ഠതി
 മിത്രാണി തസ്യ നശ്യന്തി ധർമാർഥാബ്ധ്യാം ച ഹീയതേ
 27 തസ്യ ധർമാർഥഹീനസ്യ കാമാന്തേ നിധനം ദ്രുവം
 കാമതോ രമമാണസ്യ മീനസ്യേവാംഭസഃ ക്ഷയേ
 28 തസ്മാദ് ധർമാർഥയോർ നിത്യം ന പ്രമാദ്യന്തി പണ്ഡിതാഃ
 പ്രകൃതിഃ സാ ഹി കാമസ്യ പാവകസ്യാരണിർ യഥാ
 29 സർവഥാ ധർമമൂലോ ിർഥോ ധർമഗ് ചാർഥപരിഗ്രഹഃ
 ഇതരേതര യോനീ തൗ വിദ്ധി മേഘോദധീ യഥാ
 30 ദ്രവ്യാർഥ സ്പർശസംയോഗേ യാ പ്രീതിർ ഉപജായതേ
 സ കാമഗ് ചിത്തസങ്കൽപഃ ശരീരം നാസ്യ വിദ്യതേ
 31 അർഥാർഥീ പുരുഷോ രാജൻ ബൃഹന്തം ധർമം ജ്ഞാതി
 അർഥം ജ്ഞാതി കാമാർഥീ ന കാമാദ് അന്യം ജ്ഞാതി
 32 ന ഹി കാമേന കാമോ ിന്യഃ സാധ്യതേ ഫലം ഏവ തത്
 ഉപയോഗാത് ഫലസ്യേവ കാഷ്ടാദ് ഭസ്യേവ പണ്ഡിതഃ

33 ഇമാഞ് ശകുനികാൻ രാജൻ ഹന്തി വൈതംസികോ യഥാ
 ഏതദ് രൂപം അധർമസ്യ ഭൂതേഷു ച വിഹിംസതാം
 34 കാമാൽ ലോഭാച് ച ധർമസ്യ പ്രവൃത്തിം യോ ന പശ്യതി
 സ വധ്യഃ സർവഭൂതാനാം പ്രേത്യ ചേഹ ച ദുർമതിഃ
 35 വ്യക്തം തേ വിദിതോ രാജന് അർഥോ ദ്രവ്യപരിഗ്രഹഃ
 പ്രകൃതിം ചാപി വേത്മാസ്യ വികൃതിം ചാപി ഭൂയസീം
 36 തസ്യ നാശം വിനാശം വാ ജരയാ മരണേന വാ
 അനർഥം ഇതി മന്യന്തേ സോ ിയം അസ്മാസു വർതതേ
 37 ഇന്ദ്രിയാണാം ച പഞ്ചാനാം മനസോ ഹൃദയസ്യ ച
 വിഷയേ വർതമാനാനാം യാ പ്രീതിർ ഉപജായതേ
 സ കാമ ഇതി മേ ബുദ്ധിഃ കർമണാം ഫലം ഉത്തമം
 38 ഏവം ഏവ പൃഥഗ് ദൃഷ്ട്വാ ധർമാർഥൗ കാമം ഏവ ച
 ന ധർമപര ഏവ സ്യാൻ നാഥാർഥ പരമോ നരഃ
 ന കാമപരമോ വാ സ്യാത് സർവാൻ സേവേത സർവദാ
 39 ധർമം പൂർവം ധനം മധ്യേ ജാലന്ത്യേ കാമം ആചരേത്
 അഹന്ത്യ് അനുചരേദ് ഏവം ഏഷ ശാസ്തൃകൃതോ വിധിഃ
 40 കാമം പൂർവം ധനം മധ്യേ ജാലന്ത്യേ ധർമം ആചരേത്
 വയസ്യ് അനുചരേദ് ഏവം ഏഷ ശാസ്തൃകൃതോ വിധിഃ
 41 ധർമം ചാർഥം ച കാമം ച യഥാവദ് വദതാം വര
 വിഭജ്യ കാലേ കാലജ്ഞഃ സർവാൻ സേവേത പണ്ഡിതഃ
 42 മോക്ഷോ വാ പരമം ശ്രേയ ഏഷ രാജൻ സുഖാർഥിനാം
 പ്രാപ്തീർ വാ ബുദ്ധിം ആസ്ഥായ സോപായം കരുനന്ദന
 43 തദ് വാശു ക്രിയതാം രാജൻ പ്രാപ്തീർ വാപ്യ് അധിഗമ്യതാം
 ജീവിതം ഹ്യ് ആതുരസ്യേവ ദുഃഖം അന്തരവർതിനഃ
 44 വിദിതശ് ചൈവ തേ ധർമഃ സതതം ചരിതശ് ച തേ
 ജാനതേ ത്വയി ശംസന്തി സുഹൃദഃ കർമചോദനാം
 45 ദാനം യജ്ഞം സതാം പുജാ വേദ ധാരണം ആർജവം
 ഏഷ ധർമഃ പരോ രാജൻ ഫലവാൻ പ്രേത്യ ചേഹ ച
 46 ഏഷ നാർഥവിഹീനേന ശക്യോ രാജൻ നിഷേവിതും
 അഖിലാഃ പുരുഷവ്യാഘ്ര ഗുണാഃ സ്മൂർ യദ്യ് അപിതരേ
 47 ധർമമൂലം ജഗദ് രാജൻ നാന്യദ് ധർമാദ് വിശിഷ്യതേ
 ധർമശ് ചാർഥേന മഹതാ ശക്യോ രാജൻ നിഷേവിതും
 48 ന ചാർഥോ ക്ഷൈചര്യേണ നാപി ക്ഷൈബ്യേന കർഹി ചിത്

വേത്തും ശക്യഃ സദാ രാജൻ കേവലം ധർമ്മബുദ്ധിനാ
 49 പ്രതിഷിദ്ധാ ഹി തേ യാച്ഛാ യയാ സിദ്യതി വൈ ദിജഃ
 തേജസൈവാർഥ ലിപ്തായാം യതസ്വ പുരുഷർഷഭ
 50 ദൈക്ഷ ചര്യാ ന വിഹിതാ ന ച വിദ് ശുഭ്ര ജീവികാ
 ക്ഷത്രിയസ്യ വിശേഷേണ ധർമ്മസ് തു ബലം ഔരസം
 51 ഉദാരം ഏവ വിദ്യാംസോ ധർമ്മം പ്രാഹുർ മനീഷിണഃ
 ഉദാരം പ്രതിപദ്യസ്വ നാവരേ സ്ഥാതും അർഹസി
 52 അനുബുദ്യസ്വ രാജേന്ദ്ര വേതമ ധർമാൻ സനാതനാൻ
 ക്രൂരകർമാഭിജാതോ ഽസി യസ്മാദ് ഉദിജതേ ജനഃ
 53 പ്രജാപാലനസംഭ്രതം ഫലം തവ ന ഗർഹിതം
 ഏഷ തേ വിഹിതോ രാജൻ ധാത്രാ ധർമ്മഃ സനാതനഃ
 54 തസ്മാദ് വിചലിതഃ പാർഥ ലോകേ ഹാസ്യം ഗമിഷ്യസി
 സ്വധർമാദ് ധി മനുഷ്യാണാം ചലനം ന പ്രശസ്യതേ
 55 സ ക്ഷാത്രം ഹൃദയം കൃത്യാ ത്യക്തേദ്വദം ശിഥിലം മനഃ
 വിര്യം ആസ്ഥായ കൗന്തേയ ധൂരം ഉദ്വഹ ധൂര്യവത്
 56 ന ഹി കേവലധർമാത്മാ പൃഥിവീം ജാതു കശ് ചന
 പാർഥിവോ വ്യജയദ് രാജൻ ന ഭൂതിം ന പുനഃ ശ്രിയം
 57 ജിഹ്വാം ദത്ത്വാ ബഹുനാം ഹി ക്ഷുദ്രാണാം ലുബ്ധ ചേതസാം
 നികൃത്യാ ലഭതേ രാജ്യം ആഹാരം ഇവ ശല്യകഃ
 58 ഭ്രാതരഃ പൂർവജാതാശ് ച സുസമൃദ്ധാശ് ച സർവശഃ
 നികൃത്യാ നിർജിതാ ദേവൈർ അസുരാഃ പാണ്ഡവർഷഭ
 59 ഏവം ബലവതഃ സർവം ഇതി ബുദ്ധ്യാ മഹീപതേ
 ജഹി ശത്രുൻ മഹാബാഹോ പരാം നികൃതിം ആസ്ഥിതഃ
 60 ന ഹ്യ അർജുന സമഃ കശ് ചിദ് യധി യോദ്ധാ ധനർധരഃ
 ഭവിതാ വാ പൃഥാൻ കശ് ചിൻ മത്സമോ വാ ഗദാധരഃ
 61 സന്ത്യേന കരുതേ യുദ്ധം രാജൻ സുബലവാൻ അപി
 ന പ്രമാണേന നോത്സാഹാത് സത്ത്വസേഥ ഭവ പാണ്ഡവ
 62 സത്ത്വം ഹി മൂലം അർഥസ്യ വിതഥം യദ് അയോ ഽനൃഥാ
 ന തു പ്രസക്തം ഭവതി വൃക്ഷച് ഛായേവ ഹൈമനീ
 63 അർഥത്യാഗോ ഹി കാര്യഃ സ്യാദ് അർഥം ശ്രേയാംസം ഇച്ഛതാ
 ബീജാപമ്യേന കൗന്തേയ മാ തേ ഭൂദ് അത്ര സംശയഃ
 64 അർഥേന തു സമോ ഽനർഥോ യത്ര ലഭ്യേത നോദയഃ
 ന തത്ര വിപണഃ കാര്യഃ ഖരകണ്ഠയിതം ഹി തത്

65 ഏവം ഏവ മനുഷ്യേഭ്യ ധർമ്മം തൃശ്ചാൽപകം നരഃ
 ബൃഹന്നം ധർമ്മം ആപ്നോതി സ ബുദ്ധ ഇതി നിശ്ചിതഃ
 66 അമിത്രം മിത്രസമ്പന്നം മിത്രൈർ ഭിന്നന്തി പണ്ഡിതഃ
 ഭിന്നൈർ മിത്രൈഃ പരിത്യക്തം ദുർബലം കരുതേ വശേ
 67 സത്തേന കരുതേ യുദ്ധം രാജൻ സുബലവാൻ അപി
 നോദ്യമേന ന ഹോത്രാബ്ധിഃ സർവാഃ സ്വീകരുതേ പ്രജാഃ
 68 സർവഥാ സംഹരൈർ ഏവ ദുർബലൈർ ബലവാൻ അപി
 അമിത്രഃ ശക്യതേ ഹതു മധുഹാ ഭ്രമരൈർ ഇവ
 69 യഥാ രാജൻ പ്രജാഃ സർവാഃ സൂര്യഃ പാതി ഗഭസ്തിഭിഃ
 അന്തി ചൈവ തമൈവ ത്വം സവിതുഃ സദശോ ഭവ
 70 ഏതദ് ധൃപി തപോ രാജൻ പുരാണം ഇതി നഃ ശ്രുതം
 വിധിനാ പാലനം ഭ്രമേർ യത്കൃതം നഃ പിതാമഹൈഃ
 71 അപേയാത് കില ഭാഃ സൂര്യാൽ ലക്ഷ്മീശ് ചന്ദ്രമസസ് തഥാ
 ഇതി ലോകേ വ്യവസീതോ ദൃഷ്ട്വമാം ഭവതോ വ്യഥാം
 72 ഭവതശ് ച പ്രശംസാഭിർ നിന്ദാഭിർ ഇതരസ്യ ച
 കഥാ യുക്താഃ പരിഷദഃ പൃഥഗ് രാജൻ സമാഗതാഃ
 73 ഇദം അഭ്യധികം രാജൻ ബ്രാഹ്മണാ ഗുരവശ് ച തേ
 സമേതാഃ കഥയന്തിഹ മുദിതാഃ സത്യസന്ധതാം
 74 യൻ ന മോഹാൻ ന കാർപണ്യാൻ ന ലോഭാൻ ന ഭയാദ് അപി
 അന്യതം കിം ചിദ് ഉക്തം തേ ന കാമാൻ നാർഥകാരണാത്
 75 യദ് ഏനഃ കരുതേ കിം ചിദ് രാജാ ഭൂമിം ഇവാപ്സവൻ
 സർവം തൻ നദതേ പശ്ചാദ് യജ്ഞൈർ വിപുലദക്ഷിണൈഃ
 76 ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ദദദ് ഗ്രാമാൻ ഗാശ് ച രാജൻ സഹസ്രശഃ
 മുച്യതേ സർവപാപേഭ്യസ് തമോഭ്യ ഇവ ചന്ദ്രമാഃ
 77 പൗരജാനപദാഃ സർവേ പ്രായശഃ കരുനന്ദന
 സമ്പൃദ്ധബാലാഃ സഹിതാഃ ശംസന്തി ത്വാം യുധിഷ്ഠിര
 78 ശ്വദൃതൗ ക്ഷീരം ആസക്തം ബ്രഹ്മ വാ വൃഷലേ യഥാ
 സത്യം സ്തേനേ ബലം നാര്യാം രാജ്യം ദുര്യോധനേ തഥാ
 79 ഇതി നിർവചനം ലോകേ ചിരം ചരതി ഭാരത
 അപി ചൈതത് സ്ത്രീയോ ബാലാഃ സ്വാധ്യായം ഇവ കർവതേ
 80 സ ഭവാൻ ഛം ആസ്ഥായ സർവോപകരണാനിതം
 ത്വരമാണോ ഭിന്നിദ്യാതു ചിരം അർഥോപപാദകം
 81 വാചയിത്വാ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠാൻ അദ്വൈവ ഗജസാഹചര്യം

അസ്തുവിദ്ഭിഃ പരിവൃതോ ഭ്രാതൃഭിർ ദ്രാ ധന്വിഭിഃ
 ആശീവിഷസമൈർ വിരൈർ മരുദ്ഭിർ ഇവ വൃത്രഹാ
 82 ശ്രിയം ആദത്യ കൗന്തേയ ധാർതരാഷ്ട്രാൻ മഹാബല
 ന ഹി ഗാണധീവമുക്താനാം ശരാണാം ഗാർധ്രവാസസാം
 83 സ്പർശം ആശീവിഷാഭാനാം മർത്യഃ കശ് ചന സംസഹേത്
 ന സ വീരോ ന മാതംഗോ ന സദശ്യാ fസ്തി ഭാരത
 84 യഃ സഹേത ഗദാ വേഗം മമ ക്രുദ്ധസ്യ സംയുഗേ
 സൃജജയൈഃ സഹ കൈകേയൈർ വൃഷ്ണിനാം ജൃഷഭേണ ച
 85 കഥം സ്വിദ് യുധി കൗന്തേയ രാജ്യം ന പ്രാപ്തയാമഹേ

അധ്യായം 35

1 [യ]

അസംശയം ഭാരത സത്യം ഏതദഃ; യൻ മാ ഇദൻ വാക്യശ്ശൈല്യഃ ക്ഷിണോഷി
ന ത്യാ വിഗർഹേ പ്രതികൂലം ഏതൻ; മമാനയാദ് ധി വ്യസനം വ ആഗാത്
2 അഹം ഹ്യ് അക്ഷാൻ അന്വപദ്യം ജിഹീർഷൻ; രാജ്യം സരാഷ്ട്രം ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ
പുത്രാത്

തൻ മാ ശഃ കിതവുഃ പ്രത്യദേവീത്; സുയോധനാർഥം സുബലസ്യ പുത്രഃ
3 മഹാമായഃ ശകുനിഃ പാർവതീയഃ; സദാ സഭായാം പ്രവപന്ന് അക്ഷപുഗാൻ
അമായിനം മായയാ പ്രത്യദേവീത്; തതോ ിപശ്യം വൃജിനം ഭീമസേന
4 അക്ഷാൻ ഹി ദൃഷ്ട്വാ ശകുനേർ യഥാവത്; കാമാനലോമാൻ അയുജോ യുജുശ്
ച

ശക്യം നിയന്തും അഭവിഷ്യദ് ആത്മാ; മന്യുസ് ത്വ ഹന്തി പുരുഷസ്യ ധൈര്യം
5 യന്തും നാത്മാ ശക്യതേ പൗരുഷേണ; മാനേന വീര്യേണ ച താത നമഃ
ന തേ വാചം ഭീമസേനാഭ്യസുയേ; മന്യേ തഥാ തദ് ഭവിതവ്യം ആസീത്
6 സ നോ രാജാ ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ പുത്രോ; നൃപാതയദ് വ്യസനേ രാജ്യം ഇച്ഛൻ
ദാസ്യം ച നോ ിഗമയദ് ഭീമസേന; യത്രാവേച് ഛരണം ദ്രുപദി നഃ

7 ത്വം ചാപി തദ് വേത്ഥ ധനഞ്ജയശ് ച; പുനർദ്ദൃതയാഗതാനാം സഭാം നഃ
യൻ മാബ്രവീദ് ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ പുത്രഃ; ഏകശ്ലഹാർഥം ഭരതാനാം സമക്ഷം
8 വനേ സമാ ദ്വാദശ രാജപുത്രഃ; യഥാകാമം വിദിതം അജാതശത്രോ
അഥാപരം ചാവിദിതം ചരേഥാഃ; സർവൈഃ സഹ ഭ്രാന്തഭിശ് ഛര്മ്മ ഗുഡഃ
9 ത്വം ചേച് ഷ്ട്രത്യാ താത തഥാ ചരന്തഃ; അവഭോത്യന്തേ ഭരതാനാം ചരാഃ
സു

അന്യാംശ് ചരേഥാസ് താവതോ ിബ്ബാംസ് തതസ് ത്വം; നിശ്ചിത്യ തത്
പ്രതിജാനീഹി പാർഥ

10 ചരൈശ് ചേൻ നോ ിവിദിതഃ കാലം ഏതഃ; യുക്തോ രാജൻ മോഹയിത്യാ
മദീയാൻ

ബ്രവീമി സത്യം കരുസംസദീഹ; തവൈവ താ ഭാരത പഞ്ച നദ്യഃ

11 വയം ചൈവം ഭ്രാന്തരഃ സർവ ഏവ; ത്വയാ ജിതാഃ കാലം അപാസ്യ ഭോഗാൻ
വസേമ ഇത്യ് ആഹ പുരാ സ രാജാ; മധ്യേ കരൂണാം സ മയോക്തസ് തഥേതി
12 തത്ര ദൃതം അഭവൻ നോ ജഘന്യഃ; തസ്മിണ് ജിതാഃ പ്രവ്രജിതാശ് ച സർവേ
ഇത്ഥം ച ദേശാൻ അനുബന്ധരാമോ; വനാനി കൃച്ഛാണി ച കൃച്ഛരൂപാഃ

13 സുയോധനശ് ചാപി ന ശാന്തിം ഇച്ഛൻ; ഭൂയഃ സ മന്യോർ വശം അന്വഗച്ഛത്
ഉദ്യോജായാം ആസ കരൂംശ് ച സർവാൻ; യേ ചാസ്യ കേ ചിദ് വശം അന്വഗ

ചുൻ

14 തം സന്ധിം ആസ്ഥായ സതാം സകാശേ; കോ നാമ ജഹ്യാദ് ഇഹ രാജ്യ
ഹേതോഃ

ആര്യസ്യ മന്യേ മരണാദ് ഗരിയോ; യദ് ധർമ്മം ഉത്ക്രമ്യ മഹീം പ്രശിഷ്യാത്
15 തദൈവ ചേദ് വീരകർമാകരിഷ്യോ; യദാ ദൃതേ പരിഘം പര്യമുക്ഷഃ

ബാഹു ദിധക്ഷൻ വാരിതഃ ഫൽഗുനേന; കിം ദൃഷ്ട്വതം ഭീമ തദാബ്ജവിഷ്യത്

16 പ്രാഗ് ഏവ ചൈവം സമയക്രിയായാഃ; കിം നാബ്രവീഃ പൗരൂഷം ആവിദാനഃ
പ്രാപ്തം ഇ കാലം ത് അഭീപദ്യ പശ്യാദ്; ഇം മാം ഇദാനീം അതിവേലം ആത്മ

17 ഭൂയോ ിപി ദഃഖം മമ ഭീമസേന; ദൂയേ വിഷസ്യേവ രസം വിദിത്വാ

യദ് യാജ്ഞസേനീം പരികൃഷ്യമാണാം; സന്ദൃശ്യ തത് ക്ഷാന്തം ഇതി സ്മ ഭീമ

18 ന ത് അദ്യ ശക്യം ഭരത പ്രവീര; കൃത്വാ യദ് ഉക്തം കുരുവീരമധ്യേ

കാലം പ്രതീക്ഷസ്വ സുഖോദയസ്യ; പക്തിം ഫലാനാം ഇവ ബീജവാപഃ

19 യദാ ഹി പൂർവം നികൃതോ നികൃത്യോ; വൈരം സപുഷ്പം സഫലം വിദിത്വാ

മഹാഗുണം ഹരതി ഹി പൗരൂഷേണ; തദാ വീരോ ജീവതി ജീവലോകേ

20 ശ്രീയം ച ലോകേ ലഭതേ സമഗ്രാം; മന്യേ ചാസ്മൈ ശരവഃ സംനമന്തേ

മിത്രാണി ചൈനം അതിരാഗാദ് ജേന്തേ; ദേവാ ഇവേദ്രം അനുജീവന്തി ചൈനം

21 മമ പ്രതിജ്ഞാം ച നിബോധ സത്യാം; വൃണേ ധർമ്മം അമൃതാജ് ജീവിതാച്

ച

രാജ്യം ച പുത്രാശ് ച യശോ ധനം ച; സർവം ന സത്യസ്യ കലാം ഉപൈതി

അധ്യായം 36

1 [ഭി]

സന്ധിം കൃത്യൈവ കാലേന അന്തരേണ പതന്തിണാ
അനന്തേനാപ്രമേധേന സ്രോതസാ സർവഹാരിണാ
2 പ്രത്യക്ഷം മന്യസേ കാലം മർത്യഃ സൻ കാലബന്ധനഃ
ഫേനധർമ്മാ മഹാരാജ ഫലധർമ്മാ തഥൈവ ച
3 നിമേഷാദ് അപി കൗന്തേയ യസ്യായുർ അപചീയതേ
സ്യുച്യേവാഞ്ജന ചൂർണസ്യ കിം ഇതി പ്രതിപാലയേത്
4 യോ ന്നനം അമിതായഃ സ്യാദ് അഥ വാപി പ്രമാണവിത്
സ കാലം വൈ പ്രതീക്ഷേത സർവപ്രത്യക്ഷദർശിവാൻ
5 പ്രതീക്ഷമാണാൻ കാലോ നഃ സമാ രാജംസ് ത്രയോ ദശ
ആയുഷോ ഫചചയം കൃത്യാ മരണായോപനേഷ്യതി
6 ശരീരിണാം ഹി മരണം ശരീരേ നിത്യം ആശ്രിതം
പ്രാഗ് ഏവ മരണാത് തസ്മാദ് രാജ്യായൈവ ഘടാമഹേ
7 യോ ന യാതി പ്രസംഖ്യാനം അസ്യഷ്ടോ ഭൂമിവർധനഃ
അയാതയിത്യാ വൈരാണി സോ ഫവസീദതി ഗൗർ ഇവ
8 യോ ന യാതയതേ വൈരം അൽപസത്തോദ്യമഃ പൂമാൻ
അഫലം തസ്യ ജന്മാഹം മന്യേ ദുർജാത ജായിനഃ
9 ഹൈരണ്യൗ ഭവതോ ബാഹു ശ്രുതിർ ഭവതി പാർഥിവ
ഹത്യാ ദ്വിഷന്തം സംഗ്രാമേ ഭൂക്ത്യാ ബാഹുർജിതം വസ്യഃ
10 ഹത്യാ ചേത് പുരുഷോ രാജൻ നീകർത്താരം അരിന്ദമ
അഹായ നരകം ഗച്ഛേത് സ്വർഗേണാസ്യ സ സംമിതഃ
11 അമർഷജോ ഹി സന്താപഃ പാവകാദ് ദീപ്തിമത്തരഃ
യേനാഹം അഭിസന്തപ്തോ ന നക്തം ന ദിവാ ശയേ
12 അയം ച പാർഥോ ബീഭത്സുർ വരിഷ്ഠോ ജ്യോ വികർഷണേ
ആസ്തേ പരമസന്തപ്തോ ന്നനം സിംഹ ഇവാശയേ
13 യോ ഫയം ഏകോ ഫഭിമന്തേ സർവാൽ ലോകേ ധന്വർദ്ദതഃ
സോ ഫയം ആത്മജം ഊഷ്മാണം മഹാഹസ്തീവ യച്ഛതി
14 നകലഃ സഹദേവഗ് ച വൃദ്ധാ മാതാ ച വീരസ്യഃ
തവൈവ പ്രിയം ഇച്ഛന്ത ആസതേ ജഡ മുകവത്
15 സവേ തേ പ്രിയം ഇച്ഛന്തി ബന്ധവാഃ സഹ സൃഞ്ജയൈഃ
അഹം ഏകോ ഫഭിസന്തപ്തോ മാതാ ച പ്രതിവിന്ധ്യതഃ
16 പ്രിയം ഏവ ഇ സർവേഷാം യദ് ബ്രവീമ്യ് ഉത കിം ചന

സർവേ ഹീ വ്യസനം പ്രാപ്താഃ സർവേ യുദ്ധാഭിനന്ദിനഃ
 17 നേതഃ പാപീയസീ കാ ചിദ് ആപദ് രാജൻ ഭവിഷ്യതി
 യൻ നോ നീചൈർ അൽപബലൈ രാജ്യം ആച്ഛിദ്യ ഭുജ്യതേ
 18 ശീലദോഷാദ് ഘൃണാവിഷു ആനുശംസയാത് പരന്തപ
 ക്ലേശാസ് തിതിക്ഷസേ രാജൻ നാന്യഃ കശ് ചിത് പ്രശംസതി
 19 ഘൃണീ ബ്രാഹ്മണരൂപോ ിസി കഥം ക്ഷത്രേ അജായമാഃ
 അസ്യാം ഹി യോനൗ ജായന്തേ പ്രായശഃ ക്രൂര ബുദ്ധയഃ
 20 അശ്രൗഷീസ് ത്വം രാജധർമാൻ യഥാ വൈ മന്ദർ അബ്രവീത്
 ക്രൂരാൻ നികൃതിസംയുക്താൻ വിഹിതാൻ അശമാത്മകാൻ
 21 കർതവ്യേ പുരുഷവ്യാഘ്രേ കിം ആസ്സേ പീഠ സർപവത്
 ബുദ്ധ്യാ വീര്യേണ സംയുക്തഃ ശ്രുതേനാഭിജനേന ച
 22 തൃണാനാം മുഷ്ടിനൈകേന ഹിമവന്തം തു പർവതം
 ഛരണം ഇച്ഛസി കൗന്തേയ യോ ിസ്താൻ സംവർതും ഇച്ഛസി
 23 അജ്ഞാതചര്യോ ഗുരൂനേന പൃഥിവ്യാം വിശ്രുതേന ച
 ദിവീവ പാർഥ സൂര്യേണ ന ശക്യാ ചരിതും ത്വയാ
 24 ബൃഹച്ഛാല ഇവാന്വപേ ശാഖാ പുഷ്പപലാശവാൻ
 ഹസ്തീ ശ്വേത ഇവാജ്ഞാതഃ കഥം ജിഷ്ണുശ് ചരിഷ്യതി
 25 ഇമൗ ച സിംഹസങ്കാശൗ ദ്രാതരൗ സഹിതൗ ശിശ്രു
 നകലഃ സഹദേവശ് ച കഥം പാർഥ ചരിഷ്യതഃ
 26 പുണ്യകീർത്തി രാജപുത്രീ ദ്രൗപദീ വീരസൂർ ഇയം
 വിശ്രുതാ കഥം അജ്ഞാതാ കൃഷ്ണാ പാർഥ ചരിശ്യതി
 27 മാം ചാപി രാജഞ്ജാനന്തി ആകമാരം ഇമാഃ പ്രജാഃ
 അജ്ഞാതചര്യോ പശ്യാമി മേരോർ ഇവ നിഗൃഹണം
 28 തഥൈവ ബഹവോ ിസ്താഭീ രാഷ്ട്രഭ്യോ വിപ്രവാസിതാഃ
 രാജാനോ രാജപുത്രാശ് ച ധൃതരാഷ്ട്രം അനുവ്രതാഃ
 29 ന ഹി തേ ിപ്യ് ഉപശാമ്യന്തി നികൃതാനാം നിരാകൃതാഃ
 അവശ്യം തൈർ നികർതവ്യം അസ്താകം തത്പ്രിയൈഷിഭിഃ
 30 തേ ിപ്യ് അസ്താസു പ്രയുജ്ജീരൻ പ്രച്ഛന്നാൻ സുബഹുജ്ജനാൻ
 ആചക്ഷീരശ് ച നോ ജ്ഞാത്യാ തൻ നഃ സ്യാത് സുമഹദ് ഭയം
 31 അസ്താഭീർ ഉഷിതാഃ സമ്യഗ് വനേ മാസാസ് ത്രയോദശ
 പരിമാണേന താൻ പശ്യ താവതഃ പരിവത്സരാൻ
 32 അസ്തി മാസഃ പ്രതിനിധിർ യഥാ പ്രാഹുർ മനീഷിണഃ
 പുതികാൻ ഇവ സോമസ്യ തഥേദം ക്രിയതാം ഇതി

33 അഥ വാനധൃഹേ രാജൻ സായവേ സാധു വാഹിനേ
സൗഹൃത്യ ദാനാദ് ഏകസ്താദ് ഏനസഃ പ്രതിമുച്യതേ
34 തസ്താച് ഛരൗവധേ രാജൻ ക്രിയതാം നിശ്ചയസ് ത്വയാ
ക്ഷത്രീയസ്യ തു സർവസ്യ നാന്യോ ധർമോ fസ്തി സംയുഗാത്

അധ്യായം 37

1 [വൈ]

ഭീമസേനവചഃ ശ്രുത്വാ കന്തിപുത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 നിഃശ്വസ്യ പുരുഷവ്യാഘ്രഃ സമ്പ്രദധൗ പരന്തപഃ
 2 സ മുഹൂർത്തം ഇവ ധ്യാത്വാ വിനിശ്ചിത്യേതി കൃത്യതാം
 ഭീമസേനം ഇദം വാക്യം അപദാന്തരം അബ്രുവീത്
 3 ഏവം ഏതൻ മഹാബാഹോ യഥാ വദസി ഭാരത
 ഇദം അന്യത് സമാധത്വ വാക്യം മേ വാക്യകോവിദ
 4 മഹാപാപാനി കർമാണി യാനി കേവലസാഹസാത്
 ആരഭ്യന്തേ ഭീമസേന വ്യഥന്തേ താനി ഭാരത
 5 സുമന്ത്രിതേ സുവിക്രാന്തേ സുകൃതേ സുവിചാരിതേ
 സിധ്യന്ത് അർഥാ മഹാബാഹോ ദൈവം ചാത്ര പ്രദക്ഷിണം
 6 തം ഇ കേവലചാപല്യാദ് ബലദർപോച്ഛിതഃ സ്വയം
 ആരണ്ണവ്യം ഇദം കർമ മന്യസേ ശൃണ തത്ര മേ
 7 ഭൂരിശ്രവാഃ ശലശ് ചൈവ ജലസന്ധശ് ച വീര്യവാൻ
 ഭീഷ്മോ ദ്രോണശ് ച കർണശ് ച ദ്രോണപുത്രശ് ച വീര്യവാൻ
 8 ധാർതരാഷ്ട്രാ ദുരായർഷാ ദുര്യോധന പുരോഗമഃ
 സർവ ഏവ കൃതാസ്താശ് ച സതതം ചാതതായിനഃ
 9 രാജാനഃ പാർഥിവാശ് ചൈവ യേ ിസ്താഭിർ ഉപതാപിതാഃ
 സംക്രിതാഃ കൗരവം പക്ഷം ജാതസ്നേഹാശ് ച സാന്ദ്രതം
 10 ദുര്യോധന ഹിതേ യുക്താ ന തഥാസ്താസു ഭാരത
 പൂർണകോശാ ബലോപേതാഃ പ്രയതിഷ്യന്തി രക്ഷണേ
 11 സർവേ കൗരവ സൈന്യസ്യ സപുത്രാമാത്യസൈനികാഃ
 സംവിഭക്താ ഹി മാത്രാഭിർ ഭോഗൈർ അപി ച സർവശഃ
 12 ദുര്യോധനേന തേ വീരാ മാനിതാശ് ച വിശേഷതഃ
 പ്രാണാംസ് ത്യക്ഷ്യന്തി സംഗ്രാമേ ഇതി മേ നിശ്ചിതാ മതിഃ
 13 സമാ യദ്യ് അപി ഭീഷ്മസ്യ വൃത്തിർ അസ്താസു തേഷു ച
 ദ്രോണസ്യ ച മഹാബാഹോ കൃപസ്യ ച മഹാത്മനഃ
 14 അവശ്യം രാജപിണ്ഡസ് തൈർ നിർവേശ്യ ഇതി മേ മതിഃ
 തസ്താത് ത്യക്ഷ്യന്തി സംഗ്രാമേ പ്രാണാൻ അപി സുദുസ്തജാൻ
 15 സർവേ ദിവ്യാസ്തുവിദ്വാംസഃ സർവേ ധർമ്മപരായണാഃ
 അജേയാശ് ചേതി മേ ബുദ്ധിർ അപി ദേവൈഃ സവാസവൈഃ
 16 അമർഷി നിത്യസംഹൃഷ്ടസ് തത്ര കർണോ മഹാരഥഃ

സർവാസ്തുവിദ് അനായുഷ്യ അഭേദ്യകവചാവൃതഃ
 17 അനിർജിത്യ രണേ സർവാൻ ഏതാൻ പുരുഷസത്തമാൻ
 അശക്യോ ഹ്യ് അസഹായേന ഹതുഃ ദുര്യോധനസ് ത്വയാ
 18 ന നിദ്രാം അധിഗച്ഛാമി ചിന്തയാനോ വൃകോദര
 അതി സർവാൻ ധനൻ ഗ്രാഹാൻ സൃതപത്രസ്യ ലാഘവം
 19 ഏതദ് വചനം ആജ്ഞായ ഭീമസേനോ fത്യമർഷണഃ
 ബഭ്രുവ വിമനാസ് ത്രസ്തോ ന ചൈവോവാച കിം ചന
 20 തയോഃ സംവദതോർ ഏവം തദാ പാണ്ഡവയോർ ദ്വയോഃ
 ആജഗമ മഹായോഗീ വ്യാസഃ സത്യവതീ സുതഃ
 21 സോ fഭിഗ്മ്യ യഥാന്യായം പാണ്ഡവൈഃ പ്രതിപുജിതഃ
 യുധിഷ്ഠിരം ഇദം വാക്യം ഉവാച വദതാം വരഃ
 22 യുധിഷ്ഠിര മഹാബാഹോ വേദ്മി തേ ഹൃദി മാനസം
 മനീഷയാ തതഃ ക്ഷിപ്രം ആഗതോ fസ്തീ നരർഷഭ
 23 ഭീഷ്മാദ് ദ്രോണാത് കൃപാത് കർണാദ് ദ്രോണപുത്രാച് ച ഭാരത
 യത് തേ ഭയം അമിത്രപ്ല ഹൃദി സമ്പരിവർത്തതേ
 24 തത് തേ fഹം നാശയിഷ്യാമി വിധിദുഷ്യേന ഹേതുനാ
 തച് ശൂത്യാ യുതിം ആസ്ഥായ കർമണാ പ്രതിപാദയ
 25 തത ഏകാന്തം ഉന്നീയ പാരാശര്യോ യുധിഷ്ഠിരം
 അബ്രുവിദ് ഉപപന്നാർഥം ഇദം വാക്യവിശാരദഃ
 26 ശ്രേയസസ് തേ പരഃ കാലഃ പ്രാപ്തോ ഭരതസത്തമ
 യേനാഭിഭവിതാ ശത്രുൻ രണേ പാർഥോ ധനഞ്ജയഃ
 27 ഗൃഹാണേമാം മയാ പ്രോക്താം സിദ്ധിം മൂർത്തിമതീം ഇവ
 വിദ്യാം പ്രതിസ്മൃതിം നാമ പ്രപന്നായ ബ്രവിമി തേ
 യാം അവാപ്യ മഹാബാഹുർ അർജുനഃ സാധയിഷ്യതി
 28 അസ്തുഹേതോർ മഹേന്ദ്രം ച തദ്രം ചൈവാഭിഗച്ഛതു
 വരണം ച ധനേശം ച ധർമരാജം ച പാണ്ഡവ
 ശക്തോ ഹ്യ് ഏഷ സുരാൻ ദ്രഷ്ടും തപസാ വിക്രമേണ ച
 29 ലുഷീർ ഏഷ മഹാതേജാ നാരായണ സഹായവാൻ
 പുരാണഃ ശാശ്വതോ ദേവോ വിഷ്ണോർ അംശഃ സനാതനഃ
 30 അസ്താണീന്ദ്രാച് ച തദ്രാച് ച ലോകപാലേദ്യ ഏവ ച
 സമാദായ മഹാബാഹുർ മഹത് കർമ കരിഷ്യതി
 31 വദാദ് അസ്മാച് ച കൗന്തേയ വനം അന്യദ് വിചിന്ത്യതാം
 നിവാസാർഥായ യദ് യുക്തം ഭവേദ് വഃ പൃഥിവീപതേ

32 ഏകത്ര ചിരവാസോ ഹി ന പ്രീതിജനനോ ഭവേത്
 താപസാനാം ച ശാന്താനാം ഭവേദ് ഉദ്യോഗ കാരകഃ
 33 മൃഗാണാം ഉപയോഗശ് ച വീര്യദ് ഓഷധിസങ്ക്ഷയഃ
 വിഭർഷി ഹി ബഹുൻ വിപ്രാൻ വേദവേദാംഗപാരശാൻ
 34 ഏവം ഉക്ത്വാ പ്രപന്നായ ശുചയേ ഭഗവാൻ പ്രഭുഃ
 പ്രോവാച യോഗതത്ത്വജ്ഞോ യോഗവിദ്യാം അനുത്തമാം
 35 ധർമ്മരാജ്ഞേ തദാ ധീമാൻ വ്യാസഃ സത്യവതീ സുതഃ
 അനുജ്ഞായ ച കൗന്തേയം തത്രൈത്രവാന്തരധീയത
 36 യുധിഷ്ഠിരസ് തു ധർമ്മാത്മാ തദ് ബ്രഹ്മ മനസാ യതഃ
 ധാരയാം ആസ മേധാവി കാലേ കാലേ സമബ്ധ്യസൻ
 37 സ വ്യാസവാക്യമുദിതോ വനാദ് ദ്വൈതവനാത് തതഃ
 യയൗ സരസ്വതീ തീരേ കാമ്യകം നാമ കാനനം
 38 തം അന്വയുർ മഹാരാജ ശിക്ഷാ ക്ഷരവിദസ് തഥാ
 ബ്രാഹ്മണാസ് തപസാ യുക്താ ദേവേന്ദ്രം ലുഷയോ യഥാ
 39 തതഃ കാമ്യകം ആസാദ്യ പുനസ് തേ ഭരതർഷഭാഃ
 ന്യവിശന്ത മഹാത്മാനഃ സാമാത്യാഃ സപദാന്തഗാഃ
 40 തത്ര തേ ന്യവസൻ രാജൻ കം ചിത് കാലം മനസിനഃ
 ധനർവേദ പരാ വീരാ ശൃണ്വാനാ വേദം ഉത്തമം
 41 ചരന്തോ മൃഗയാം നിത്യം ശുദ്ധൈർ ബാണൈർ മൃഗാർഥിനഃ
 പിതൃദൈവതവിപ്രേഭ്യോ നിർവപന്തോ യഥാവിധി

അധ്യായം 38

1 [വൈ]

കസ്യ ചിത് ത് അഥ കാലസ്യ ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
സംസൃത്യ മുനിസന്ദേശം ഇദം വചനം അബ്രുവീത്

2 വിവിന്ദേത വിദിതപ്രജ്ഞം അർജുനം ഭരതർഷഭം
സാന്വപൂർവ്വം സ്തീതം കൃത്യാ പാണിനാ പരിസംസൃശൻ

3 സ മുഹൂർത്തം ഇവ ധ്യാത്യാ വനവാസം അരിന്ദമഃ
ധനഞ്ജയം ധർമ്മരാജോ രഹസീദം ഉവാച ഹ

4 ഭീഷ്മേ ദ്രോണേ കൃപേ കർണേ ദ്രോണപുത്രേ ച ഭാരത
ധനർവേദഗ്ച് ചതുഷ്ടാദ ഏതേഷ്ച് അദ്യ പ്രതിഷ്ഠിതഃ

5 ബ്രാഹ്മം ദൈവം ആസുരം ച സപ്രയോഗ ചികിത്സിതം
സർവാസ്താണാം പ്രയോഗം ച തേ ദ്ഭിജാനന്തി കൃത്സുഃ

6 തേ സർവേ ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ പുത്രേണ പരിസാന്വിതഃ
സംവിഭക്താഗ്ച് ച തുഷ്ടാഗ്ച് ച ഗുരുവത് തേഷു വർത്തതേ

7 സർവയോധേഷു ചൈവാസ്യ സദാ വൃത്തിർ അനന്തമാ
ശക്തിം ന ഹാപയിഷ്യന്തി തേ കാലേ പ്രതിപൂജിതഃ

8 അദ്യ ചേയം മഹികൃത്സാ ദുര്യോധന വശാനഗാ
ത്വയി വ്യപാശ്രയോ ദ്സ്താകം ത്വയി ഭാരഃ സമാഹിതഃ

9 തത്ര കൃത്യം പ്രപശ്യാമി പ്രാപ്തകാലം അരിന്ദമ

10 കൃഷ്ണദ്വൈപായനാത് താത ഗൃഹീതോപനിഷൻ മയാ
തയാ പ്രയുക്തയാ സമ്യഗ്ച് ജഗത് സർവം പ്രകാശതേ

11 തേന ത്വം ബ്രഹ്മണാ താത സംയുക്തഃ സുസമാഹിതഃ

12 ദേവതാനാം യഥാകാലം പ്രസാദം പ്രതിപാലയ
ത്വസാ യോജയാത്മാനം ഉത്രേണ ഭരതർഷഭ

13 ധനഷ്ടാൻ കവചീ ഖദ്ഗീ മുനിഃ സാരസമന്വിതഃ

14 ന കസ്യ ചിദ് ദദൻ മാർഗം ഗച്ഛ താതോത്തരാം ദിശം
ഇന്ദ്രേ ഹ്യ് അസ്താണി ദിവ്യാനി സമസ്താനി ധനഞ്ജയ

15 പൃത്രാദ് ഭീതൈസ് തദാ ദേവൈർ ബലം ഇന്ദ്രേ സമർപിതം
താന്യ് ഏകസ്ഥാനി സർവാണി തതസ് ത്വം പ്രതിപത്യസേ

16 ശക്രം ഏവ പ്രപദ്യസ്വ സ തേ ദ്സ്താണി പ്രദാസ്യതി
ദീക്ഷിതോ ദ്ഭൈവ ഗച്ഛ ത്വം ദ്രഷ്ടും ദേവം പുരന്ദരം

17 ഏവം ഉക്ത്വാ ധർമ്മരാജസ് തം അധ്യാപയത പ്രഭഃ
ദീക്ഷിതം വിധിനാ തേന യതവാക്വായമാനസം

അനുജഭേത തതോ വീരം ഭ്രാതാ ഭ്രാതരം അഗ്രജഃ
 15 നിദേശാദ് യർമരാജസ്യ ദൃഷ്ടം ദേവം പുരന്ദരം
 ധനർ ഗാണധീവം ആദായ തഥാക്ഷയുൗ മഹേഷുധീ
 16 കവചീ സതല ത്രാണോ ബദ്ധഗോധാംഗുലി ത്രവാൻ
 ഹൃതഗാസിം ബ്രാഹ്മണാൻ നിഷ്ഠൈഃ സ്വസ്തി വാച്യ മഹാഭൂജഃ
 17 പ്രാതിഷ്ഠത മഹാബാഹുഃ പ്രഗൃഹീതശരാസനഃ
 വധായ ധാർതരാഷ്ട്രാണാം നിഃശ്വസ്യോർധം ഉദീക്ഷ്യ ച
 18 തം ദൃഷ്ട്വാ തത്ര കൗന്തേയം പ്രഗൃഹീതശരാസനം
 അബ്രുവൻ ബ്രാഹ്മണാഃ സിദ്ധാ ഭൂതാന്യ് അന്തർഹിതാനി ച
 ക്ഷിപ്രം പ്രാപ്തഹി കൗന്തേയ മനസാ യദ് യദ് ഇച്ഛസി
 19 തം സിംഹം ഇവ ഗച്ഛന്തം ശാലസ്തുന്ധോരം അർജുനം
 മനാംസ്യ് ആദായ സർവേഷാം കൃട്ണാ വചനം അബ്രവീത്
 20 യത് തേ കന്തി മഹാബാഹോ ജാതസ്യൈച്ഛദ് ധനഞ്ജയ
 തത് തേ fസ്തു സർവം കൗന്തേയ യഥാ ച സ്വയം ഇച്ഛസി
 21 മാസ്മാകം ക്ഷത്രീയകുലേ ജന്മ കശ് ചിദ് അവാപ്തയാത്
 ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ നമോ നിത്യം യേഷാം യുദ്ധേ ന ജീവികാ
 22 ന്തം തേ ഭ്രാതരഃ സർവേ ത്വത് കഥാഭിഃ പ്രജാഗരേ
 രംസ്യന്തേ വീരകർമാണി കീർതയന്തഃ പുനഃ പുനഃ
 23 നൈവ നഃ പാർഥ ഭോഗേഷു ന ധനേ നോത ജീവിതേ
 ഇഷ്ടീർ ബുദ്ധീർ ഭവിത്രീ വാ ത്വയി ദീർഘപ്രവാസിനി
 24 ത്വയി നഃ പാർഥ സർവേഷാം സുഖദുഃഖേ സമാഹിതേ
 ജീവിതം മരണം ചൈവ രാജ്യം ഐശ്വര്യം ഏവ ച
 ആപൃഷ്ടോ മേ fസി കൗന്തേയ സ്വസ്തി പ്രാപ്തഹി പാണ്ഡവ
 25 നമോ ധാത്രേ വിധാത്രേ ച സ്വസ്തി ഗച്ഛ ഹ്യ് അനാമയം
 സ്വസ്തി തേ fസ് ആന്തരിക്ഷേഭ്യഃ പാർഥിവേഭ്യശ് ച ഭാരത
 ദിവ്യേഭ്യശ് ചൈവ ഭൂതേഭ്യോ യേ ചാന്യേ പരിപന്ഥിനഃ
 26 തഃ പ്രദക്ഷിണം കൃത്വാ ഭ്രാന്തൻ ധൗമ്യം ച പാണ്ഡവഃ
 പ്രാതിഷ്ഠത മഹാബാഹുഃ പ്രഗൃഹ്യ രുചിരം ധനുഃ
 27 തസ്യ മാർഗാദ് അപാക്രാമൻ സർവഭൂതാനി ഗച്ഛതഃ
 യുക്തസ്യേന്ദ്രേണ യോഗേന പരാക്രാന്തസ്യ ശുഷ്ണിണഃ
 28 സോ fഗച്ഛത് പർവതം പുണ്യം ഏകാഹൈവ മഹാമനഃ
 മനോജവ ഗതിർ ഭൂതാ യോഗയുക്തോ യഥാനിലഃ
 29 ഹിമവന്തം അതിക്രമ്യ ഗന്ധമാദനം ഏവ ച

അത്യക്രാമത് സ ദുർഗാണി ദിവാരാത്രം അതദ്രിതഃ
 30 ഇദ്ര കീലം സമാസാദ്യ തതോ ിതിഷ്ടദ് ധനഞ്ജയഃ
 അന്തരിക്ഷേ ഹി ശുശ്രാവ തിഷ്ഠേതി സ വചസ് തദാ
 31 തതോ ിപശ്യത് സവ്യസാചി വൃക്ഷമൂലേ തപസിനം
 ബ്രാഹ്മയാ ശ്രിയാ ദീപ്യമാനം പിംഗലം ജടിലം കൃശം
 32 സോ ിബ്രവീദ് അർജുനം തത്ര സ്ഥിതം ദൃഷ്ട്യാ മഹാതപാഃ
 കസ് ത്വം താനേഹ സമ്പ്രാപ്നോ ധനുഷ്ഠാൻ കവചീ ശരീ
 നിബദ്ധാസി തലത്രാണഃ ക്ഷത്രധർമ്മം അനുവ്രതഃ
 33 നേഹ ശസ്ത്രേണ കർതവ്യം ശാന്താനാം അയം ആലയഃ
 വിനീതക്രോധഹർഷാണാം ബ്രാഹ്മണാനാം തപസിനാം
 34 നേഹാസ്തി ധനുഷാ കാര്യം ന സംഗ്രാമേണ കർഹി ചിത്
 നിക്ഷിപൈതദ് ധനുസ് താത പ്രാപ്നോ ിസി പരമാം ഗതിം
 35 ഇത്യ് അനന്തുജസം വിരം യഥാ ചാന്യം പൃഥഗ്ജനം
 തഥാ വാചന്ത് അഥാഭീക്ഷ്ണം ബ്രാഹ്മണോ ിർജുനം അബ്രവീത്
 ന ചൈനം ചാലയാം ആസ ധൈര്യാത് സുദൃഢേ നിശ്ചയം
 36 തം ഉവാച തതഃ പ്രിതഃ സ ദ്വിജഃ പ്രഹസന് ഇവ
 വരം വൃണീഷ്യ ഭദ്രം തേ ശക്രോ ിഹം അരിസുദനഃ
 37 ഏവം ഉക്തഃ പ്രത്യവാച സഹസ്രാക്ഷം ധനഞ്ജയഃ
 പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രണതോ ഭൂത്യാ ശൂരഃ കലകലോദ്വഹഃ
 38 ഇഹ്സിതോ ഹ്യ് ഏഷ മേ കാമോ വരം ചൈനം പ്രയച്ഛേ
 ത്യത്തോ ിദ്യ ഭഗവന് അസ്തം കൃത്സം ഇച്ഛാമി വേദിതും
 39 പ്രത്യവാച മഹേന്ദ്രസ് തം പ്രീതാത്മാ പ്രഹസന് ഇവ
 ഇഹ പ്രാപ്സ്യ കിം കാര്യം അസ്തൈസ് തവ ധനഞ്ജയ
 കാമാൻ വൃണീഷ്യ ലോകാംഗ് ച പ്രാപ്നോ ിസി പരമാം ഗതിം
 40 ഏവം ഉക്തഃ പ്രത്യവാച സഹസ്രാക്ഷം ധനഞ്ജയഃ
 ന ലോകാൻ ന പുനഃ കാമാൻ ന ദേവത്വം കൃതഃ സുഖം
 41 ന ച സർവമരൈശ്വര്യം കാമയേ ത്രിദശാധിപ
 ഭ്രാതൃംസ് താൻ വിപിനേ ത്യക്ത്വാ വൈരം അപ്രതിയാത്യ ച
 അകീർത്തിം സർവലോകേഷു ഗച്ഛേയം ശാശ്വതീഃ സമാഃ
 42 ഏവം ഉക്തഃ പ്രത്യവാച വൃത്രഹാ പാണ്ഡുനന്ദനം
 സാന്ത്യയഞ് ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ സർവലോകനമസ്തുതഃ
 43 യദാ ദ്രക്ഷ്യസി ഭൂതേശം ത്ര്യക്ഷം ശൂലധരം ശിവം
 തദാ ദാതാസ്തി തേ താത ദിവ്യാന്യ് അസ്താണി സർവശഃ

44 ക്രിയതാം ദർശനേ യതോ ദേവസ്യ പരമേഷ്ഠിനഃ
 ദർശനാത് തസ്യ കൗന്തേയ സംസിദ്ധഃ സ്വർഗം ഏഷ്യസി
 45 ഇത്യ് ഉക്ത്വാ ഫൽഗുനം ശക്രോ ജഗാമാദർശനം തതഃ
 അർജ്ജുനോ *f*പ്യ് അഥ തദൈത്രവ തസ്മൗ യോഗസമന്വിതഃ

അധ്യായം 39

1 [ജ]

ഭഗവൺ ശ്രോതും ഇച്ഛാമി പാർഥസ്യാക്ലിഷ്ട കർമ്മണഃ
 വിസ്തരേണ കഥാം ഏതാം യഥാസ്താണു ഉപലബ്ധവാൻ
 2 കഥം സ പുരുഷവ്യാഘ്രോ ദീർഘബാഹുർ ധനഞ്ജയഃ
 വനം പ്രവിഷ്ടസ് തേജസീ നിർമ്മനുഷ്യം അഭീതവത്
 3 കിം ച തേന കൃതം തത്ര വസതാ ബ്രഹ്മവിത്തമ
 കഥം ച ഭഗവാൻ സ്ഥാണുർ ദേവരാജശ് ച തോഷിതഃ
 4 ഏതദ് ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ശ്രോതും ത്വത്പ്രസാദാദ് ദ്വിജോത്തമ
 ത്വം ഹി സർവജ്ഞ ദിവ്യം ച മാനുഷം ചൈവ വേതമ ഹ
 5 അത്യദ്ഭുതം മഹാപ്രാജ്ഞ രോമഹർഷണം അർജുനഃ
 ഭവേന സഹ സംഗ്രാമം ചകാരാപ്രതിമം കില
 പുരാ പ്രഹരതാം ശ്രേഷ്ഠഃ സംഗ്രാമേഷ് അപരാജിതഃ
 6 യച് ശൂത്യാ നരസിംഹാനാം ദൈന്യഹർഷാതിവിസ്മയാത്
 ശൂരാണാം അപി പാർഥാനാം ഹൃദയാനി ചകമ്പിരേ
 7 യദ് യച് ച കൃതവാൻ അന്യത് പാർഥസ് തദ് അഖിലം വദ
 ന ഹ്യ് അസ്യ നിന്ദിതം ജിജ്ഞോഃ സുസൂക്ഷ്മം അപി ലക്ഷ്യയേ
 ചരിതം തസ്യ ശൂരസ്യ തൻ മേ സർവം പ്രകീർതയ

8 [വൈ]

കഥയിഷ്ടാമി തേ താത കഥാം ഏതാം മഹാത്മനഃ
 ദിവ്യാം കൗരവ ശാർദ്ദൂലമഹതീം അദ്ഭുതോപമാം
 9 ഗാത്രസംസ്തർശ സംബന്ധം ത്ര്യംബകേണ സഹാനുല
 പാർഥസ്യ ദേവദേവേന ശൃണു സമ്യക് സമാഗമം
 10 യുധിഷ്ഠിര നിയോഗാത് സ ജഗാമാമിത വിക്രമഃ
 ശക്രം സുരേശ്വരം ദ്രഷ്ടും ദേവദേവം ച ശങ്കരം
 11 ദിവ്യം തദ് ധനുർ ആദായ ഖഡ്ഗം ച പുരുഷർഷഭഃ
 മഹാബലോ മഹാബാഹുർ അർജുനഃ കാര്യസിദ്ധയേ
 ദിശം ഹ്യ് ഉദീചീം കൗരവ്യോ ഹിമവച്ഛിഖരം പ്രതി
 12 ഐന്ദ്രിഃ സ്ഥിരമനാ രാജൻ സർവലോകമഹാരഥഃ
 ത്വരയാ പരയാ യുക്തസ് തപസേ ധൃതനിശ്ചയഃ
 വനം കണ്ടകിതം ഘോരം ഏക ഏവാന്വപദ്യത
 13 നാനാപുഷ്പഫലോപേതം നാനാപക്ഷിനിഷേവിതം
 നാനാമൃഗഗണാകീർണം സിദ്ധചാരണസേവിതം

14 തതഃ പ്രയാതേ കൗന്തേയ വനം മാനുഷവർജിതം
ശംഖാനാം പടഹാനാം ച ശബ്ദഃ സമഭവദ് ദിവി
15 പുഷ്പവർഷം ച സുമഹൻ നിപപാത മഹീതലേ
മേഘജാലം ച വിതതം ഛാദയാം ആസ സർവതഃ
16 അതീത്യ വനദുർഗാണി സംനികർഷേ മഹാഗിരേഃ
ശുശ്രുഭേ ഹിമവത്പുഷ്പേ വസമാനോ *ദർജ്ജനസ്* തദാ
17 തത്രാപശ്യദ് ദ്രുമാൻ ഫുല്ലാൻ വിഹഗൈർ വൽഗു നാദിതാൻ
നദീശ് ച ബഹുലാവർതാ നീലവൈവൃര്യ സംനീദാഃ
18 ഹംസകാരണ്യവോദ്ഗീതാഃ സാരസാഭിരുതാസ് തഥാ
പുംസ്പോകില ത്താശ് ചൈവ ക്രൗഞ്ചബർഹിണ നാദിതാഃ
19 മനോഹരവനോപേതാസ് തസ്മിന്ന് അതിരഥോ *ദർജ്ജനഃ*
പുണ്യശീതാമല ജലാഃ പശ്യൻ പ്രീതമനാഭവത്
20 രമണീയേ വനോദ്ദേശേ രമമാണോ *ദർജ്ജനസ്* തദാ
തപസ്യ് ഉഗ്രേ വർതമാന ഉഗ്രതേജാ മഹാമനാഃ
21 ദർഭചീരം നിവസ്യഥ ദണ്ഡാജിന വിഭ്രഷിതഃ
പൂർണേ പൂർണേ ത്രിരാത്രേ തു മാസം ഏകം ഫലാഗനഃ
ദ്വിഗുണേനൈവ കാലേന ദ്വിതീയം മാസം അത്യഗാത്
22 തൃതീയം അപി മാസം സ പക്ഷേണാഹാരം ആചരൻ
ശീർണം ച പതിതം ഭ്രൂൗ പർണം സമുപയുക്തവാൻ
23 ചതുർഥേ ത് അഥ സമ്പ്രാപ്തേ മാസി പൂർണേ തതഃ പരം
വായുദക്ഷോ മഹാബാഹുർ അഭവത് പാണ്ഡനന്ദനഃ
ഊർധ്വബാഹുർ നിരാലംബഃ പാദാംഗുഷ്ഠാഗ്രവിഷ്ഠിതഃ
24 സദോപസ്സർശനാച് ചാസ്യ ബഭ്രുവർ അമിതൗജസഃ
വിദ്യുദ് അംഭോ ത്വഹനിഭാ ജടാസ് തസ്യ മഹാത്മനഃ
25 തതോ മഹർഷയഃ സർവേ ജഗ്മുർ ദേവം പിനാകിനം
ശിതികണ്ഠം മഹാഭാഗം പ്രണിപത്യ പ്രസാദ്യ ച
സർവേ നിവേദയാം ആസുഃ കർമ്മ തത് ഫൽഗുനസ്യ ഹ
26 ഏഷ പാർഥോ മഹാതേജാ ഹിമവത്പുഷ്ഠം ആശ്രിതഃ
ഉഗ്രേ തപസി ദുഷ്ഠാരേ സ്ഥിതോ ധൃമായയൻ ദിശഃ
27 തസ്യ ദേവേശ ന വയം വിദ്മഃ സർവേ ചികീർഷിതം
സന്താപയതി നഃ സർവാൻ അസൗ സാധു നിവാര്യതാം
28 [മഹേഷ്വര]

ശീഘ്രം ഗച്ഛത സംഹൃഷ്ടാ യഥാഗതം അതന്ദ്രിതാഃ

അഹം അസ്യ വിജാനാമി സങ്കല്പം മനസി സ്ഥിതം
 29 നാസ്യ സ്വർഗസ്സഹാ കാ ചിൻ നൈശ്വര്യസ്യ ന ചായുഷഃ
 യത് ത്വ് അസ്യ കാങ്ക്ഷിതം സർവം തത് കരിഷ്യേ ിഹം അദ്യ വൈ
 30 [വൈ]
 തേ ശ്രുത്വ ശർവ വചനം ള്ഷയഃ സത്യവാദിനഃ
 പ്രഹൃഷ്ടമനസോ ജഗുർ യഥാ സ്വം പുനർ ആശ്രമാൻ

അധ്യായം 40

1 [വൈ]

ഗതേഷു തേഷു സർവേഷു തപസ്യിഷു മഹാത്മസു
 പിനാക പാണിർ ഭഗവാൻ സർവപാപഹരോ ഹരഃ
 2 കൈരാതം വേഷം ആസ്ഥായ കാഞ്ചനദ്രുമ സംനിഭം
 വിദ്രാജമാനോ വപുഷാ ഗിരിർ മേരുർ ഇവാപരഃ
 3 ശ്രീമദ് ധനുർ ഉപാദായ ശരാംശ് ചാശീവിഷോപമാൻ
 നിഷ്പാത മഹാർചിഷ്യാൻ ദഹൻ കക്ഷം ഇവാനലഃ
 4 ദേവ്യാ സഹോമയാ ശ്രീമാൻ സമാനവ്രതവേഷയാ
 നാനാവേഷധരൈർ ഹൃഷൈർ ഭൂതൈർ അനുഗതസ് തദാ
 5 കിരാത വേഷപ്രച്ഛന്നഃ സ്ത്രീഭിശ് ചാനു സഹസ്രശഃ
 അശോഭത തദാ രാജൻ സ ദേവോ ിതീവ ഭാരത
 6 ക്ഷണേന തദ് വനം സർവം നിഃശബ്ദം അഭവത് തദാ
 നാദഃ പ്രസ്രവണാനാം ച പക്ഷിണാം ചാപ്യ് ഉപാരമത്
 7 സ സംനികർണം ആഗമ്യ പാർഥസ്യാക്ലിഷ്ട കർമ്മണഃ
 മൃകം നാമ ദിതേഃ പുത്രം ദദർശാദ്ഭൂതദർശനം
 8 വാരാഹം രൂപം ആസ്ഥായ തർകയന്തം ഇവാർജുനം
 ഹത്തും പരമദൃഷ്ടാത്മാ തം ഉവാചാഥ ഫൽഗുനഃ
 9 ഗാണധീവം ധനുർ ആദായ ശരാംശ് ചാശീവിഷോപമാൻ
 സജ്യം ധനുർവരം കൃത്യാ ജ്യാഘോഷേണ നിനാദയൻ
 10 യൻ മാം പ്രാർഥയസേ ഹത്തും അനാഗസം ഇഹാഗതം
 തസ്മാത് ത്യാം പൂർവം ഏവാഹം നേഷ്യാമി യമസാദനം
 11 തം ദൃഷ്ട്വാ പ്രഹരിഷ്യന്തം ഫൽഗുനം ദൃഷ്ട്വ ധന്വ്വിനം
 കിരാത രൂപീ സഹസാ വാരയാം ആസ ശങ്കരഃ
 12 മയൈഷ പ്രാർഥിതഃ പൂർവം നീലമോലസമപ്രഭഃ
 അനാദൃശൈവ്യ തദ് വാക്യം പ്രജഹാരാഥ ഫൽഗുനഃ
 13 കിരാതശ് ച സമം തസ്മിന്നു ഏകലക്ഷ്യ മഹാദ്യുതിഃ
 പ്രമുഖോചാശനി പ്രഖ്യം ശരം അഗ്നിശിവോപമം
 14 തൗ മുക്തൗ സായകൗ താഭ്യാം സമം തത്ര നിപേതതുഃ
 മൃകസ്യ ഗാത്രേ വിസ്തീർണേ ശൈലസംഹനനേ തദാ
 15 യഥാശനിവിനിഷ്ഠേഷോ വജ്രസ്യേവ ച പർവതേ
 തഥാ തയോഃ സംനിപാതഃ ശരയോർ അഭവത് തദാ
 16 സ വിഭോ ബഹുഭിർ ബാണൈർ ദീപ്താസ്യൈഃ പന്നശൈർ ഇവ

മമാര രാക്ഷസം രൂപം ഭൂയഃ കൃത്യാ വിഭീഷണം
 17 ദദർശാഥ തതോ ജിഹ്വഃ പുരുഷം കാഞ്ചനപ്രഭം
 കിരാത വേഷപ്രച്ഛന്നം സ്ത്രീ സഹായം അമിത്രഹാ
 18 തം അബ്രവീത് പ്രിതമനാഃ കൗന്തേയഃ പ്രഹസന്ന് ഇവ
 കോ ഭവാൻ അടതേ ഘോരേ വിഭേഷി കനകപ്രഭ
 19 കിമർഥം ച ത്വയാ വിമോ മുഗോ ിയം മത്പരിഗ്രഹഃ
 മയാഭിപന്നഃ പൂർവം ഹി രാക്ഷസോ ിയം ഇഹാഗതഃ
 20 കാമാത് പരിഭവാദ് വാപി ന മേ ജീവൻ വിമോക്ഷ്യസേ
 ന ഹ്യ ഏഷ മൃഗയാ ധർമ്മോ യസ് ത്വയാദ്യ കൃതോ മയി
 തേന ത്യാം ഭ്രംശയിഷ്യാമി ജീവിതാത് പർവതാശ്രയ
 21 ഇത്യ ഉക്തഃ പാണ്ഡവേയേന കിരാതഃ പ്രഹസന്ന് ഇവ
 ഉവാച ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ പാണ്ഡവം സവ്യസാചിനം
 22 മമൈവായം ലക്ഷ്യഭൂതഃ പൂർവം ഏവ പരിഗ്രഹഃ
 മമൈവ ച പ്രഹാരേണ ജീവിതാദ് വ്യവരോപിതഃ
 23 ദോഷാൻ സ്യാൻ നാർഹസേ ിന്യസ്യൈ വജ്രം സ്വബലദർപിതഃ
 അഭീഷക്കോ ിസ്തീ മന്ദാതമൻ ന മേ ജീവൻ വിമോക്ഷ്യസേ
 24 സ്ഥിരോ ഭവസ്വ മോക്ഷ്യാമി സായകാൻ അശനീൻ ഇവ
 ഘടസ്വ പരയാ ശക്ത്യാ മുഞ്ച ത്യാം അപി സായകാൻ
 25 തതസ് തൗ തത്ര സംരബ്ധൗ ഗർജമാനൗ മുഹൂർ മുഹൂഃ
 ശരൈർ ആശീവിഷാകാദൈസ് തതക്ഷാതേ പരസ്തുരം
 26 തതോ ിർജുനഃ ശരവർഷം കിരാതേ സമവാസൃജത്
 തത് പ്രസന്നേന മനസാ പ്രതിജഗ്രാഹ ശങ്കരഃ
 27 മുഹൂർതം ശരവർഷം തത് പ്രതിഗൃഹ്യ പിനാകധൃക്
 അക്ഷതേന ശരീരേണ തസ്മൗ ഗിരിർ ഇവാചഃ
 28 സ ദൃഷ്ട്യാ ബാണവർഷം തൻ മോഘീ ഭൂതം ധനഞ്ജയഃ
 പരമം വിസ്മയം ചക്രേ സാധു സാധ്യ് ഇതി ചാബ്രവീത്
 29 അഹോ ിയം സുകുമാരാംഗോ ഹിമവച്ഛിഖരായഃ
 ഗാഢധീവമുക്താൻ നാരാചാൻ പ്രതിഗൃഹ്ണാത്യ് അവിഹഃ
 30 കോ ിയം ദേവോ ഭവേത് സാക്ഷാദ് ഭദ്രോ യക്ഷഃ സുരേശ്വരഃ
 വിദ്യതേ ഹി ഗിരിശ്രേഷ്ഠേ ത്രിദശാനാം സമാഗമഃ
 31 ന ഹി മദ്ബാണജാലാനാം ഉത്സൃഷ്ടാനാം സഹസ്രശഃ
 ശക്തോ ിന്യഃ സഹിതും വേഗം ഋതേ ദേവം പിനാകിനം
 32 ദേവോ വാ യദി വാ യക്ഷോ ഭദ്രാദ് അന്യോ വ്യവസ്ഥിതഃ

അഹം ഏനം ശരൈസ് തീക്ഷ്ണൈർ നയാമി യമസാദനം
 33 തതോ ഹൃഷ്ടമനാ ജിഷ്ണുർ നാരാചാൻ മർമഭേദിനഃ
 വ്യസൃജച്ഛരതയാ രാജൻ മയുഖാൻ ഇവ ഭാസ്മരഃ
 34 താൻ പ്രസന്നേന മനസാ ഭഗവാൻ ലോകഭാവനഃ
 ശുലപാണിഃ പ്രത്യഗൃഹ്ണാച്ഛിലാ വർഷം ഇവാചലഃ
 35 ക്ഷണേന ക്ഷീണബാണോ ിഥ സംവൃത്തഃ ഫൽഗുനസ് തദാ
 വിത്രാസം ച ജഗാമാമ തം ദൃഷ്ട്വാ ശരസക്ഷയം
 36 ചിന്തയാം ആസ ജിഷ്ണുസ് തു ഭഗവന്തം ഹൃതാശനം
 പുരസ്താദ് അക്ഷയൗ ദത്തൗ ഭൂണൗ യേനാസ്യ ഖാണ്ഡവേ
 37 കിം ന മോക്ഷ്യാമി ധനുഷാ യൻ മേ ബാണാഃ ക്ഷയം ഗതാഃ
 അയം ച പുരുഷഃ കോ ിപി ബാണാൻ ഗ്രസതി സർവശഃ
 38 അഹം ഏനം ധനുഷോദ്യാ ശുലാഗ്രേണേവ ക്ഷൺദം
 നയാമി ദണ്ഡധാരസ്യ യമസ്യ സദനം പ്രതി
 39 സമ്പ്രായുധ്യദ് ധനുഷോദ്യാ കൗന്തേയഃ പരവീരഹാ
 തദ് അപ്യ് അസ്യ ധനുർ ദിവ്യം ജഗ്രാസ ഗിരിഗോചരഃ
 40 തതോ ിർജ്ജുനോ ഗ്രസ്തധനുഃ ഖഡ്ഗപാണിർ അതിഷ്ഠത
 യുദ്ധസ്യാന്തം അഭീഷ്ണൻ വൈ വേഗേനാഭിജഗാമ തം
 41 തസ്യ മൂർച്ഛി ശിതം ഖഡ്ഗം അസക്തം പർവതേഷ് അപി
 മുമോച ഭൂജവീര്യേണ പഹാലാസി വരോ ഹി സഃ
 തസ്യ മൂർധാനം ആസാദ്യ പഹാലാസി വരോ ഹി സഃ
 42 തതോ വൃക്ഷഃ ശിലാഭിശ് ച യോധയാം ആസ ഫൽഗുനഃ
 യഥാ വൃക്ഷാൻ മഹാകായഃ പ്രത്യഗൃഹ്ണാദ് അഥോ ശിലാഃ
 43 കിരാത രൂപി ഭഗവാൻ തതഃ പാർഥോ മഹാബലഃ
 മുഷ്ടിഭിർ വജ്രസംസ്തർശൈർ യുഥം ഉത്പാദയൻ മുഖേ
 പ്രജഹാര ദുരാധർഷേ കിരാത സമരൂപിണി
 44 തതഃ ശക്രാശനിസമൈർ മുഷ്ടിഭിർ ഭൃശദാരുണൈഃ
 കിരാത രൂപി ഭഗവാൻ അർദയാം ആസ ഫൽഗുനം
 45 തതശ് ചടചടാ ശബ്ദഃ സുഘോരഃ സമജായത
 പാണ്ഡാവസ്യ ച മുഷ്ടിനാം കിരാതസ്യ ച യുധൃതഃ
 46 സുമുഹൂർത്തം മഹദ് യുദ്ധം ആസീത് തൽ ലോമഹർഷണാ
 ഭൂജപ്രഹാര സംയുക്തം വൃത്രവാസവയോർ ഇവ
 47 ജഹാരാഥ തതോ ജിഷ്ണുഃ കിരാതം ഉരസാ ബലീ
 പാണ്ഡവം ച വിചേഷ്ടന്തം കിരാതോ ിപ്യ് അഹനദ് ബലാത്

48 തയോർ ഭജവിനിഷ്ഠേഷാത് സംഘർഷേണോരസോസ് തഥാ
സമജായത ഗാന്ത്രേഷു പാവകോ ഴഗാരധൃമവാൻ

49 തത ഏനം മഹാദേവഃ പീഡ്യ ഗാന്ത്രൈഃ സുപീഡിതം
തേജസാ വ്യാക്രമദ് രോഷാച് ചേതസ് തസ്യ വിമോഹയൻ

50 തതോ നിപീഡിതൈർ ഗാന്ത്രൈഃ പിണ്ഡീ കൃത ഇവാബഭൗ
ഫൽഗുനോ ഗാന്ത്രസന്തഭോ ദേവദേവേന ഭാരത

51 നിരുച്ഛാസോ ഴഭവച് ചൈവ സംനിരുഭോ മഹാത്മനാ
തതഃ പപാത സന്മൂഢസ് തതഃ പ്രീതോ ഴഭവദ് ഭവഃ

52 [ഭഗവാൻ]

ഭോ ഭോ ഫൽഗുന ഇഷ്ടോ ഴസ്തി കർമ്മണാപ്രതിമേന തേ
ശൗര്യേണാനേന ധൃത്യാ ച ക്ഷത്രീയോ നാസ്തി തേ സമഃ

53 സമം തേജശ് ച വിര്യം ച മമാദ്യ തവ ചാനഘ
പ്രീതസ് തേ ഴഹം മഹാബാഹോ പശ്യ മാം പുരുഷർഷഭ

54 ദദാനി തേ വിശാലാക്ഷ ചക്ഷഃ പൂർവ ള്ഷീർ ഭവാൻ
വിജേഷ്യസി രണേ ശത്രുൻ അപി സർവാൻ ദിവൗകസഃ

55 [വൈ]

തതോ ദേവം മഹാദേവം ഗിരിശം ശുലപാണിനം
ദദർശ ഫൽഗുനസ് തത്ര സഹദേവ്യാ മഹാദ്യതിം

56 സ ജാനദ്യാം മഹീം ഗത്യാ ശിരസാ പ്രണിപത്യ ച
പ്രസാദയാം ആസ ഹരം പാർഥഃ പരപുരഞ്ജയഃ

57 [അർജ്ജ്]

കപർദിൻ സർവഭൂതേശ ഭഗ നേത്രനിപാതന
വ്യതിക്രമം മേ ഭഗവൻ ക്ഷത്തം അർഹസി ശങ്കര

58 ഭവഗദ് ദർശനാകാക്ഷീ പ്രാപ്തോ ഴസ്തിമം മഹാഗിരിം
ദധിതം തവ ദേവേശ താപസാലയം ഉത്തമം

59 പ്രസാദയേ ത്യാം ഭഗവൻ സർവഭൂതനമസ്കൃത
ന മേ സ്യാദ് അപരാധോ ഴയം മഹാദേവാതിസാഹസാത്

60 കൃതോ മയാ യദ് അജ്ഞാനാദ് വിമർദ്ദോ ഴയം ത്വയാ സഹ
ശരണം സമ്പ്രപന്നായ തത്ക്ഷമസ്വാദ്യ ശങ്കര

61 [വൈ]

തം ഉവാച മഹാതേജാഃ പ്രഹസ്യ വൃഷഭധ്വജഃ

പ്രഗൃഹ്യ രുചിരം ബാഹുഃ ക്ഷാന്തം ഇത്യ ഏവ ഫൽഗുനം

അധ്യായം 41

1 [ഭഗവാൻ]

നരസ് ത്വം പൂർവദേഹേ വൈ നാരായണ സഹായവാൻ
ബദര്യം തപ്തവാൻ ഉഗ്രം തപോ വർഷായുതാൻ ബഹുൻ

2 ത്വയി വാ പരമം തേജോവിഷ്ണു വാ പുരുഷോത്തമേ
യുവാഭ്യോം പുരുഷാഗ്രാഭ്യോം തേജസാ ധാര്യതേ ജഗത്

3 ശക്രാഭീഷേകേ സുമഹദ് ധനൻ ജലദനിസ്വനം

പ്രഗൃഹ്യ ദാനവാഃ ശസ്താസ് ത്വയാ കൃഷ്ണേന ച പ്രഭോ

4 ഏതത് തദ് ഏവ ഗാണധീവം തവ പാർഥ കരോചിതം

മായാം ആസ്ഥായ യദ് ഗ്രന്ഥം മയാ പുരുഷസത്തമ

ജ്ഞൗ ചാപ്യ അക്ഷയൗ ഭൂയസ് തവ പാർഥ യഥോചിതൗ

5 പ്രീതിമാൻ അസ്മി വൈ പാർഥ തവ സത്യപരാക്രമ

ഗൃഹാണ വരം അസൃത്തഃ കാങ്ക്ഷിതം യൻ നരർഷഭ

6 ന ത്വയാ സദൃശഃ കശ് ചിത് പൂമാൻ മർത്യേഷു മാനദ

ദിവി വാ വിദ്യതേ ക്ഷത്രം ത്വത് പ്രധാനം അരിന്ദമ

7 [അർജ്ജ]

ഭഗവൻ ദദാസി ചേൻ മഹ്യം കാമം പ്രീത്യോ വൃഷധ്വജ

കാമയേ ദിവ്യം അസ്തം തദ് ഘോരം പാശുപതം പ്രഭോ

8 യത് തദ് ബ്രഹ്മശിരോ നാമ രൗദ്രം ഭീമപരാക്രമം

യുഗാന്തേ ദാരുണേ പ്രാപ്തേ കൃത്സ്നം സംഹരതേ ജഗത്

9 ദഹേയം യേന സംഗ്രാമേ ദാനവാൻ രാക്ഷസാംസ് തഥാ

ഭൂതാനി ച പിശാചാംശ് ച ഗന്ധർവാൻ അഥ പന്നഗാൻ

10 യതഃ ശൂലസഹസ്രാണി ഗദാശ് ചോഗ്രപ്രദർശനാഃ

ശരാശ് ചാശീവിഷാകാരാഃ സംഭവന്ത്യ അനമന്ത്രിതാഃ

11 യുധേയം യേന ഭീഷ്മേണ ദ്രോണേന ച കൃപേണ ച

സൃതപുത്രേണ ച രണേ നിത്യം കടുക ഭാഷിണാ

12 ഏഷ മേ പ്രഥമഃ കാമോ ഭഗവൻ ഭവ നേത്രഹൻ

ത്വത്പ്രസാദാദ് വിനിർവൃത്തഃ സമർഥഃ സ്യാം അഹം യഥാ

13 [ഭഗവാൻ]

ദദാമി തേ ിസ്തം ദധിതം അഹം പാശുപതം മഹത്

സമർഥോ ധാരണേ മോക്ഷേ സംഹാരേ ചാപി പാണ്ഡവ

14 നൈതദ് വേദ മഹേന്ദ്രോ പി ന യഥോ ന ച യക്ഷരാട്

വരുണോ വാഥ വാ വായുഃ കതോ വേത്സ്യന്തി മാനവാഃ

15 ന ത്വ ഏതത് സഹസാ പാർഥ മോക്തവ്യം പുരുഷേ ക്വ ചിത്
ജഗദ് വിനിർദ്ദഹേത് സർവം അൽപതേജസി പാതിതം

16 അവധ്യോ നാമ നാസ്ത്വ അസ്യ ത്രൈലോക്യേ സചരാചരേ
മനസാ ചക്ഷുഷാ വാചാ ധനുഷാ ച നിപാത്യതേ

17 [വൈ]

തച് ശൂത്രാ ത്വരിതഃ പാർഥഃ ശുചിർ ഭൂത്യാ സമാഹിതഃ
ഉപസംഗൃഹ്യ വിശ്വേശം അധീഷ്യതി ച സോ ിബ്രവീത്

18 തതസ് ത്വ അധ്യാപയാം ആസ സരഹസ്യ നിവർത്തനം

തദ് അസ്തം പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠം മൂർത്തിമന്തം ഇവാന്തകം

19 ഉപതന്മേ മഹാത്മാനം യഥാ ത്ര്യക്ഷം ഉമാപതിം
പ്രതിജഗ്രാഹ തച് ചാപി പ്രീതിമാൻ അർജുനസ് തദാ

20 തതശ് ചചാല പൃഥിവീ സപർവതവനദ്രുമാ
സസാഗരവനോദ്ദേശാ സഗ്രാമ നഗരാകരാ

21 ശംഖദുന്ദുഭിലോഷാശ് ച ഭേരീണാം ച സഹസ്രശഃ
തസ്തിൻ മുഹൂർത്തേ സമ്പ്രാപ്തേ നിർഘാതശ് ച മഹാൻ അഭ്രത്

22 അഥാസ്തം ജാജ്വലദ് ഘോരം പാണ്ഡവസ്യാമിതൗജസഃ
മൂർത്തിമദ് വിഷ്ണിതം പാർശ്വേ ദദൃശൂർ ദേവദാനവാഃ

23 സ്പഷ്ടസ്യ ച ത്ര്യംബകേന ഫൽഗുനസ്യാമിതൗജസഃ
യത് കിം ചിദ് അശുഭം ദേഹേ തത് സർവം നാശം ഏയിവത്

24 സ്വർഗം ഗച്ഛേത്യ അനജ്ഞാതസ് ത്ര്യംബകേന തദാർജുനഃ
പ്രണമ്യ ശിരസാ പാർഥഃ പ്രാഞ്ജലിർ ദേവം ഐക്ഷത

25 തതഃ പ്രഭുസ് ത്രിദിവ നിവാസിനാം വശീഃ മഹാമതിർ ഗിരിശ ഉമാപതിഃ
ശിവഃ

ധനർ മഹദ് ദിതിജപിശാചസുദനം; ദദൗ ഭവഃ പുരുഷവരായ ഗാണധിവാ

26 തതഃ ശുഭം ഗിരിവരം ഈശ്വരസ് തദാ; സഹോമയാ സിതതഃ സാന കന്ദരം
വിഹായ തം പതഗമഹർഷിസേവിതം; ജഗാമ ഖം പുരുഷവരസ്യ പശ്യതഃ

അധ്യായം 42

1 [വൈ]

തസ്യ സമ്പശ്യതസ് ത് ഏവ പിനാകീ വൃഷഭധജഃ
 ജഗാമാദർശനം ഭാനൻ ലോകസ്യേവാസ്തം ഏയിവാൻ
 2 തതോ ഫർജ്ജനഃ പരം ചക്രേ വിസ്മയം പരവീരഹാ
 മയാ സാക്ഷാൻ മഹാദേവോ ദൃഷ്ടു ഇത്യ് ഏവ ഭാരത
 3 ധന്യോ ഫസ്ത്യ് അനുഗൃഹീതോ ഫസ്തി യൻ മയാ ത്രയാബകോ ഹരഃ
 പിനാകീ വരദോ രൂപീ ദൃഷ്ടഃ സ്പഷ്ടുശ് ച പാണിനാ
 4 കൃതാർഥം ചാവഗച്ഛാമി പരം ആത്മാനം ആത്മനാ
 ശത്രുംശ് ച വിജിതാൻ സർവാൻ നിർവൃത്തം ച പ്രയോജനം
 5 തതോ വൈവ്യര്യ വർണാഭോ ഭാസയൻ സർവതോദിശഃ
 യാദോഗണവൃതഃ ശ്രീമാൻ ആജഗാമ ജലേശ്വരഃ
 6 നാഗൈർ നദൈർ നദീഭിശ് ച ദൈവൈഃ സാധ്യൈശ് ച ദൈവൈഃ
 വരുണോ യാദസാം ഭർതാ വശീതം ദേശം ആഗമത്
 7 അഥ ജാംബുനദവപർ വിമാനേന മഹാർചിഷാ
 ക്ഷേരഃ സമനുപ്രാപ്തോ യക്ഷൈർ അനുഗതഃ പ്രഭഃ
 8 വിദ്യോതയന്ന് ഇവാകാശം അദ്ഭുതോപമദർശനഃ
 ധനാനാം ഈശ്വരഃ ശ്രീമാൻ അർജ്ജുനം ദൃഷ്ടും ആഗതഃ
 9 തഥാ ലോകാന്ത കൃച് ശ്രീമാൻ യമഃ സാക്ഷാത് പ്രതാപവാൻ
 മൂർത്യ് അമൂർതി ധരൈഃ സാർധം പിതൃഭിർ ലോകഭാവനൈഃ
 10 ദണ്ഡപാണിർ അചിന്ത്യാത്മാ സർവഭൂതവിനാശകൃത്
 വൈവസ്വതോ ധർമ്മരാജോ വിമാനേനാവഭാസയൻ
 11 ത്രിംശ് ലോകാൻ ഗൃഹ്യകാംശ് ചൈവ ഗന്ധർവാംശ് ച സപന്നഗാൻ
 ദ്വിതീയ ഇവ മാർതണ്യോ യുഗാന്തേ സമുപസ്ഥിതേ
 12 ഭാനമന്തി വിചിത്രാണി ശിഖരാണി മഹാഗിരേഃ
 സമാസ്ഥായാർജ്ജുനം തത്ര ദദൃശുസ് തപസാനിതഃ
 13 തതോ മുഹൂർതാദ് ഭഗവാൻ ഐരാവത ശിരോ ഗതഃ
 ആജഗാമ സഹേന്ദ്രാണ്യോ ശക്രഃ സുരഗണൈർ വൃതഃ
 14 പാണ്ഡുരേണാതപത്രേണ ധ്രിയമാണേന മൂർധനി
 ശൂശ്രുഭേ താരകാ രാജഃ സിതം അഭ്രം ഇവാസ്ഥിതഃ
 15 സംസ്തുതമാനോ ഗന്ധർവൈർ ജ്വഷിഭിശ് ച തപോധനൈഃ
 ശൃംഗം ഗിരേഃ സമാസാദ്യ തസ്മൗ സൂര്യ ഇവോദിതഃ
 16 അഥ മോഘസ്വനോ ധീമാൻ വ്യാജഹാര ശൂഭാം ഗിരം

യമഃ പരമധർമ്മജ്ഞോ ദക്ഷിണാം ദിശം ആസ്ഥിതഃ
 17 അർജ്ജുനാർജ്ജുന പശ്യാസ്സാംൽ ലോകപാലാൻ സമാഗതാൻ
 ദൃഷ്ടിം തേ വിതരാമോ ിദ്യ ഭവാനു അർഹോ ഹി ദർശനം
 18 പൂർവർഷിർ അമിതാത്മാ ത്വം നരോ നാമ മഹാബലഃ
 നിയോഗാദ് ബ്രഹ്മണസ് താത മർത്യതാം സമുപാഗതഃ
 ത്വം വാസവ സമുദ്ഭൂതോ മഹാവീര്യപരാക്രമഃ
 19 ക്ഷത്രം ചാഗ്നിസമസ്തർശം ഭാരദ്വാജേന രക്ഷിതം
 ദാനവാശ് ച മഹാവീര്യോ യേ മനുഷ്യത്വം ആഗതാഃ
 നിവാതകവചാശ് ചൈവ സംസാധ്യാഃ കുരുനന്ദന
 20 പിതൂർ മമാംശോ ദേവസ്യ സർവലോകപ്രതാപിനഃ
 കർണഃ സ സുമഹാവീര്യസ് ത്വയാ വധ്യോ ധനഞ്ജയ
 21 അംശാശ് ച ക്ഷിതിസമ്പ്രാപ്തോ ദേവഗന്ധർവരക്ഷസാം
 തയാ നിപാതിതാ യുദ്ധേ സ്വകർമ്മഫലനിർജ്ജിതാം
 ഗതിം പ്രാപ്സ്യന്തി കൗന്തേയ യഥാ സ്വം അരികർശന
 22 അക്ഷയാ തവ കീർത്തിശ് ച ലോകേ സ്ഥാസ്യതി ഫൽഗുന
 ലഘുഃ വസുമതീ ചാപി കർതവ്യാ വിഷ്ണുനാ സഹ
 23 ഗൃഹാണാസ്തം മഹാബാഹോ ദണ്ഡം അപ്രതിവാദനം
 അനേനാസ്തേണ സുമഹത് ത്വം ഹി കർമ്മ കരിഷ്യസി
 24 പ്രതിജഗ്രാഹ തത് പാർഥോ വിധിവത് കുരുനന്ദനഃ
 സമന്ത്രം സോപചാരം ച സമോക്ഷം സനിവർതനം
 25 തതോ ജലധര ശ്യാമോ വരുണോ യാദസാം പതിഃ
 പത്മിമാം ദിശം ആസ്ഥായ ഗിരം ഉച്ചാരയൻ പ്രഭുഃ
 26 പാർഥ ക്ഷത്രിയ മുഖ്യസ് ത്വം ക്ഷത്രധർമ്മേ വ്യവസ്ഥിതഃ
 പശ്യ മാം പൃഥു താമ്രാക്ഷ വരുണോ ിസ്തീ ജലേശ്വരഃ
 27 മയാ സമുദ്യതാൻ പാശാൻ വാരണാൻ അനിവാരണാൻ
 പ്രതിഗൃഹ്ണീഷ്യ കൗന്തേയ സരഹസ്യ നിവർതനാൻ
 28 ഏഭിസ് തദാ മയാ വീര സംഗ്രാമേ താരകാമയേ
 ദൈതേയാനാം സഹസ്രാണി സംയതാനി മഹാത്മനാം
 29 തസ്മാദ് ഇമാൻ മഹാസത്ത്വമത്പ്രസാദാത് സമുത്ഥിതാൻ
 ഗൃഹാണ ന ഹി തേ മുച്യേദ് അന്തകോ ിപ്യ് ആതതായിനഃ
 30 അനേന ത്വം യദാസ്തേണ സംഗ്രാമേ വിചരിഷ്യസി
 തദാ നിഃക്ഷത്രീയാ ഭൂമിർ ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ
 31 തതഃ കൈലാസനിലയോ ധനായുക്ഷോ ിഭ്യഭാഷത

ദത്തേഷ്ഠ് അസ്തേഷു ദിവ്യേഷു വരുണേന യമേന ച
 32 സവ്യസാചിൻ മഹാബാഹോ പൂർവദേവ സനാതന
 സഹാസ്മാദിർ ഭവാഞ്ശ്രാന്തഃ പുരാകൽപേഷു നിത്യശഃ
 33 മത്തോ ഫപി ത്വം ഗൃഹാണാസ്ത്വം അന്തർധാനം പ്രിയം മമ
 ഓജസ് തേജോ ദൃതിഹരം പ്രസ്യാപനം അരാതിഹൻ
 34 തതോ ഫർജ്ജനോ മഹാബാഹുർ വിധിവത് കരുനന്ദനഃ
 കൗബേരം അപി ജഗ്രാഹ ദിവ്യം അസ്ത്വം മഹാബലഃ
 35 തതോ ഫബ്രവീദ് ദേവരാജഃ പാർഥം അക്ലിഷ്ടകാരിണം
 സാന്ത്വയത് ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ മേഘദുന്ദഭി നിസ്വനഃ
 36 കന്തി മാതർ മഹാബാഹോ ത്വം ഈശാനഃ പുരാതനഃ
 പരാം സിദ്ധിം അനുപ്രാപ്തഃ സാക്ഷാദ് ദേവ ഗതിം ഗതഃ
 37 ദേവകാര്യം ഹി സുമഹത് ത്വയാ കാര്യം അരിന്ദമ
 ആരോഢവ്യസ് ത്വയാ സ്വർഗാഃ സജ്ജീഭവ മഹാദൃതേ
 38 രഥോ മാതലിസംയുക്ത ആഗന്താ ത്വത്കൃതേ മഹീം
 തത്ര തേ ഫഹം പ്രദാസ്യാമി ദിവ്യാന്യ് അസ്ത്വാണി കൗരവ
 39 താൻ ദൃഷ്ട്വാ ലോകപാലാംസ് തു സമേതാൻ ഗിരിമൂർധനി
 ജഗാമ വിസ്മയം ധീമാൻ കന്തിപത്രോ ധനഞ്ജയഃ
 40 തതോ ഫർജ്ജനോ മഹാതേജാ ലോകപാലാൻ സമാഗതാൻ
 പുജയാം ആസ വിധിവദ് വാഗ്ഭിർ അദ്ഭിഃ ഫലൈർ അപി
 41 തതഃ പ്രതിയയൂർ ദേവാഃ പ്രതിപുജ്യ ധനഞ്ജയം
 യഥാഗതേന വിബുധാഃ സർവേ കാമമനോ ജവാഃ
 42 തതോ ഫർജ്ജനോ മുദം ലേഭേ ലബ്ധാസ്തുഃ പുരുഷർഷഭഃ
 കൃതാർഥം ഇവ ചാരമാനം സ മേനേ പൂർണമാനസഃ

അധ്യായം 43

1 [വൈ]

ഗതേഷു ലോകപാലേഷു പാർഥഃ ശത്രുനിബർഹണഃ

ചിന്തയാം ആസ രാജേന്ദ്ര ദേവരാജരഥാഗമം

2 തതസ് ചിന്തയമാനസ്യ ഗുഡാ കേശസ്യ ധീമതഃ

രഥോ മാതലിസംയുക്ത ആജഗാമ മഹാപ്രഭഃ

3 നഭോ വിതിമിരം കുർവന്ത് ജലദാൻ പാടയന്ന് ഇവ

ദിശഃ സമ്പുരയൻ നാദൈർ മഹാമോഘരവോപമൈഃ

4 അസയഃ ശക്തയോ ഭീമാ ഗദാസ് ചോഗ്രപ്രദർശനാഃ

ദിവ്യപ്രഭാവോ പ്രാസാസ് ച വിദ്യുതസ് ച മഹാപ്രഭഃ

5 തമൈവാശനയസ് തത്ര ചക്രയുക്താ ഹൃഡാ ഗുഡാഃ

വായുസ്സോടാഃ സനിരൂലാതാ ബർഹി മോഘനിഭ സ്വനാഃ

6 തത്ര നാഗാ മഹാകായാ ജലിതാസ്യുഃ സുദാരുണാഃ

സിതാഭൂകൂടപ്രതിമാഃ സംഹതാസ് ച യഥോപലാഃ

7 ദശവാജിസഹസ്രാണി ഹരീണാം വാതരംഹസാം

വഹന്തി യം നേത്രമുഷം ദിവ്യം മായാമയം രഥം

8 തത്രോപശ്യൻ മഹാനീലം വൈജയന്തം മഹാപ്രഭം

ധ്വജം ഇന്ദ്രീ വരശ്യാമം വംശം കനകഭൂഷണം

9 തസ്മിൻ രഥേ സ്ഥിതം സൃതം തപ്തഹേമവിഭൂഷിതം

ദൃഷ്ട്വാ പാർഥോ മഹാബാഹുർ ദേവം ഏവാമ്പതർകയത്

10 തഥാ തർകയതസ് തസ്യ ഹർഷ്വനസ്യഥാ മാതലിഃ

സംനതഃ പ്രശ്രിതോ ഭൂത്വാ വാക്യം അർജുനം അബ്രവിത്

11 ഭോ ഭോ ശക്രാന്മജ ശ്രീമാഞ് ശക്രസ് ത്വാം ദൃഷ്ട്വം ഇച്ഛതി

ആരോഹതു ഭവാഞ് ശീഘ്രം രഥം ഇന്ദ്രസ്യ സംമതം

12 ആഹ മാം അമര ശ്രേഷ്ഠഃ പിതാ തവ ശതക്രതുഃ

കന്തീസൃതം ഇഹ പ്രാപ്തം പശ്യതു ത്രിദശാലയാഃ

13 ഏഷ ശക്രഃ പരിവൃതോ ദേവൈർ ജഷിഗണൈസ് തഥാ

ഗന്ധർവൈർ അപ്തരോഭീസ് ച ത്വാം ദിദൃക്ഷുഃ പ്രതീക്ഷതേ

14 അസ്സാൽ ലോകാദ് ദേവലോകം പാകശാസന ശാസനാത്

ആരോഹ ത്വം മയാ സാർധം ലബ്ധാസ്തുഃ പുനർ ഏഷ്യസി

15 [അർജ്]

മാതലേ ഗച്ഛ ശീഘ്രം ത്വം ആരോഹസ്വ രഥോത്തമം

രാജസുയാശ്വമേധാനാം ശന്തൈർ അപി സുദുർലഭം

16 പാർഥിവൈഃ സുമഹാഭാഗൈർ യജുഭിർ ഭൂരിദക്ഷിണൈഃ
 ദൈവതൈർ വാ സമാരോഢ്യം ദാനവൈർ വാ രഥോത്തമം
 17 നാതപ്ത തപസാ ശക്യ ഏഷ ദിവ്യോ മഹാരഥഃ
 ദ്രഷ്ടും വാപ്യ് അഥ വാ സ്പ്രഷ്ടും ആരോഢ്യം കത ഏവ ഇ
 18 ത്യയി പ്രതിഷ്ഠിതേ സായോ രഥസ്ഥേ സ്ഥിരവാജിനി
 പശ്യാദ് അഹം അഥാരോക്ഷ്യ സുകൃതി സത്പഥം യഥാ
 19 [വൈ]

തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്വാ മാതലിഃ ശക്രസാരഥിഃ
 ആരുരോഹ രഥം ശീഘ്രം ഹയാൻ യേമേ ച രശ്മിഭിഃ
 20 തതോ ിർജ്ജനോ ഹൃഷ്ടമനാ ഗംഗായാം ആപ്സതഃ ശുചിഃ
 ജ്ജാപ ജപ്യം കൗന്തേയോ വിധിവത് കരുനന്ദനഃ

21 തതഃ പിതൃൻ യഥാന്യായം തർപയിത്വാ യഥാവിധി
 മന്ദ്രം ശൈലരാജം തം ആപ്രഷ്ടും ഉപചക്രമേ

22 സാധുനാം ധർമ്മശീലാനാം മൂനീനാം പുണ്യകർമ്മണാം
 ത്വം സദാ സംശ്രയഃ ശൈലസ്വർഗമാർഗാഭികാങ്ക്ഷിണാം

23 ത്യത്പ്രസാദാത് സദാ ശൈലബ്രാഹ്മണാഃ ക്ഷത്രിയാ വിശഃ
 സ്വഗം പ്രാപ്താശ് ചരന്തി സ്മ ദേവൈഃ സഹ ഗതവ്യഥാഃ

24 അഗ്നിരാജമഹാശൈലമുനി സംശ്രയതീർഥവൻ
 ഗച്ഛാമ്യ് ആമന്ത്രയാമി ത്വാം സുഖം അസ്ത്ത് ഉഷിതസ് ത്യയി

25 തവ സാന്തനി കണ്ഠാശ് ച നദ്യഃ പ്രസ്രവണാനി ച
 തീർഥാനി ച സുപുണ്യാനി മയാ ദൃഷ്ട്യാന്ത് അനേകശഃ

26 ഏവം ഉക്ത്വാർജ്ജുനഃ ശൈലം ആമന്ത്ര്യ പരവീരഹാ
 ആരുരോഹ രഥം ദിവ്യം ദ്യോതയന് ഇവ ഭാസ്വകഃ

27 സ തേനാദിത്യ രൂപേണ ദിവ്യേനാദ്ഭുത കർമ്മണാ
 ഊർധ്വം ആചക്രമേ ധീമാൻ പ്രഹൃഷ്ടഃ കരുനന്ദനഃ

28 സോ ിദർശന പഥം യാത്വാ മർത്യാനാം ഭൂമിചാരിണാം
 ദദർശാദ്ഭുതരൂപാണി വിമാനാനി സഹസ്രശഃ

29 ന തത്ര സൂര്യഃ സോമോ വാ ദ്യോതതേ ന ച പാവകഃ
 സ്വയൈവ പ്രയോ തത്ര ദ്യോതന്തേ പുണ്യലബ്ധയാ

30 താരാ രൂപാണി യാനീഹ ദൃശ്യന്തേ ദൃതിമന്തി വൈ
 ദീപവദ് വിപ്രകൃഷ്ടത്വാദ് അന്തനി സുമഹാന്ത്യ് അപി

31 താനി തത്ര പ്രഭാസ്വന്തി രൂപവന്തി ച പാണ്ഡവഃ
 ദദർശ സ്വേഷ്യ ധിഷ്ണേഷ്യ ദീപ്തിമന്തി സ്വയാർചിഷാ

32 തത്ര രാജർഷയഃ സിദ്ധാ വീരാശ് ച നിഹതാ യുധി
 തപസാ ച ജിതസ്വർഗാഃ സമ്പേതുഃ ശതസംഘശഃ
 33 ഗന്ധർവാണാം സഹസ്രാണി സൂര്യജ്വലന തേജസാം
 ഗുഹ്യകാനാം ജഷീണാം ച തമൈവാപ്സരസാം ഗണാഃ
 34 ലോകാൻ ആത്മപ്രഭാൻ പശ്യൻ ഫൽഗുനോ വിസ്മയാന്വിതഃ
 പപ്രച്ഛ മാതലിം പ്രീത്യാ സ ചാപ്യ് ഏനം ഉവാച ഹ
 35 ഏതേ സുകൃതിനഃ പാർഥ സ്വേഷ്യ ധിഷ്ണേച്ഛ്വ് അവസഥിതാഃ
 യാൻ ദൃഷ്ട്വാൻ അസി വിഭോ താരാ രൂപാണി ഭൂതലേ
 36 തതോ ിപശ്യത് സ്ഥിതം ദ്വാരി സിതം വൈജയിനം ഗജം
 ഐരാവതം ചതുർദന്തം കൈലാസം ഇവ ശ്രംഗിണം
 37 സ സിദ്ധമാർഗം ആക്രമ്യ കുരുപാണ്ഡവസത്തമഃ
 വ്യരോചത യഥാപൂർവം മാനധാതാ പാർഥിവോത്തമഃ
 38 അതിചക്രാമ ലോകാൻ സ രാജ്ഞാം രാജീവലോചനഃ
 തതോ ദദർശ ശക്രസ്യ പുരീം താം അമരാവതീം

അധ്യായം 44

1 [വൈ]

സ ദദർശ പുരീം രമ്യം സിദ്ധചാരണസേവിതാം
സർവർതുകസുമൈഃ പുണ്യൈഃ പാദപൈർ ഉപശോഭിതാം
2 തത്ര സൗഗന്ധികാനാം സ ദ്രുമാണാം പുണ്യഗന്ധിനാം
ഉപവീജ്യമാനോ മിശ്രേണ വായുനാ പുണ്യഗന്ധിനാ
3 നന്ദനം ച വനം ദിവ്യം അപ്ലരോഗണസേവിതം
ദദർശ ദിവ്യകസുമൈർ ആഹ്വയദ്ദിർ ഇവ ദ്രുമൈഃ
4 നാതപ്ത തപസാ ശക്യോ ദ്രഷ്ടും നാനാഹിതാഗ്നിനാ
സ ലോകഃ പുണ്യകർതൃണാം നാപി യുദ്ധപരാങ്മുഖൈഃ
5 നായജ്യദിർ നാന്ത്രതകൈർ ന വേദശ്രുതിവർജിതൈഃ
നാനാ പൃതാംഗൈസ് തീർഥേഷു യജ്ഞദാനബഹിഷ് കൃതൈഃ
6 നാപി യജ്ഞഹനൈഃ ക്ഷുദ്രൈർ ദ്രഷ്ടും ശക്യഃ കഥം ചന
പാനപൈർ ഗുരു തൽപൈശ് ച മാംസാദൈർ വാ ഭുരാത്മഭിഃ
7 സ തദ് ദിവ്യം വനം പശ്യൻ ദിവ്യഗീത നിനാദിതം
പ്രവിവേശ മഹാബാഹുഃ ശക്രസ്യ ദധിതാം പുരീം
8 തത്ര ദേവ വിമാനാനി കാമഗാനി സഹസ്രശഃ
സംസ്ഥിതാന്യ് അഭിയാതാനി ദദർശായുതശസ് തദാ
9 സംസ്തുയമാനോ ഗന്ധർവൈർ അപ്ലരോഭിശ് ച പാണ്ഡവഃ
പുഷ്പഗന്ധവഹൈഃ പുണ്യൈർ വായുഭിശ് ചാനജീവിതഃ
10 തതോ ദേവാഃ സഗന്ധർവാഃ സിദ്ധാശ് ച പരമർഷയഃ
ഘൃഷ്ടാഃ സമ്പൂജയാം ആസുഃ പാർഥം അക്ലിഷ്ടകാരിണം
11 ആശീർവാദൈഃ സ്തുയമാനോ ദിവ്യവാദിത്ര നിസ്വനൈഃ
പ്രതിപേദേ മഹാബാഹുഃ ശംഖദുന്ദുഭിനാദിതം
12 നക്ഷത്രമാർഗം വിപുലം സുരവീഥിതി വിശ്രുതം
ഇദ്രാജ്ഞയാ യയാ പാർഥഃ സ്തുയമാനഃ സമന്തതഃ
13 തത്ര സാധ്യാസ് തഥാ വിശ്വേ മരുതോ fമാശ്വിനാവ് അപി
ആദിത്യാ വസവോ ഭദ്രാസ് തഥാ ബ്രഹ്മർഷയോ fമലാഃ
14 രാജർഷയശ് ച ബഹവോ ദിലീപ പ്രമുഖാ നൃപാഃ
തുംബുരുർ നാരദൈശ് ചൈവ ഗന്ധർവ്വൗ ച ഹഹാഹുഃ
15 താൻ സർവ്വാനു സ സമാഗമ്യ വിധിവത് കരുനന്ദനഃ
തതോ fപശ്യദ് ദേവരാജം ശതക്രതും അരിന്ദമം
16 തതഃ പാർഥോ മഹാബാഹുർ അവതീര്യ രഥോത്തമാത്

ദദർശ സാക്ഷാദ് ദേവേന്ദ്രം പിതരം പാകശാസനം
 17 പാണ്ഡുരേണാതപത്രേണ ഹേമദണ്ഡേന ചാരുണാ
 ദിവ്യഗന്ധാധിവാസേന വൃജനേന വിധൂയതാ
 18 വിശ്വാവസുപ്രഭൃതിദിർ ഗന്ധർവൈഃ സ്തുതിവന്ദനൈഃ
 സ്തുതമാനം ദ്വിജാഗ്രൈശ്ച ഛഗ്ഗ്വയജ്ഞഃ സാമ സംസ്തുവൈഃ
 19 തതോ ിഭിഗമ്യ കൗന്തേയഃ ശിരസാഭ്യന്തമദ് ബലി
 സ ചൈനം അനവൃത്താഭ്യാം ഭുജാഭ്യാം പ്രത്യഗൃഹ്ണത
 20 തതഃ ശക്രാസനേ പുണ്യേ ദേവരാജർഷിപൂജിതേ
 ശക്രഃ പാണ്ഠൗ ഗൃഹീത്യേനം ഉപാവേശയദ് അന്തികേ
 21 മുർധ്നി ചൈനം ഉപാഘ്രായ ദേവേന്ദ്രഃ പരവീരഹാ
 അങ്കം ആരോപയാം ആസ പ്രശ്രയാവനതം തദാ
 22 സഹസ്രാക്ഷ നിയോഗാത് സ പാർഥഃ ശക്രാസനം തദാ
 അധ്യക്രാമദ് അമേയാത്മാ ദ്വിതീയ ഇവ വാസവഃ
 23 തതഃ പ്രേമ്ണാ വൃത്ര ശത്രുർ അർജ്ജുനസ്യ ശുഭം മുഖം
 പസ്പർശ പുണ്യഗന്ധേന കരേണ പരിസാന്ത്വയൻ
 24 പരിമാർജ്ജമാനഃ ശനകൈർ ബാഹുഃ ചാസ്യായതൗ ശുഭൗ
 ജ്യാ ശരക്ഷേപ കഠിനൗ സ്തംഭാവ് ഇവ ഹിരണ്മയൗ
 25 വജ്രഗ്രഹണചിഹ്നേന കരേണ ബലസുദനഃ
 മുഹൂർ മുഹൂർ വജ്രധരോ ബാഹുഃ സംസ്താലയഞ് ശനൈഃ
 26 സ്തയന്ന് ഇവ ഗുഡാ കേശം പ്രേക്ഷമാണഃ സഹസ്രദൃക്
 ഹർഷേണോത്ഫുല്ല നയനോ ന ചാതുപ്യത വൃത്രഹാ
 27 ഏകാസനോപവിഷ്വൗ തൗ ശോഭയാം ചക്രതുഃ സഭാം
 സൂര്യാ ചന്ദ്രമസൗ വ്യോമ്നി ചതുർദശ്യാം ഇവോദിതൗ
 28 തത്ര സ്മ ഗാഥാ ഗായന്തി സാമ്നാ പരമവൽഗുനാ
 ഗന്ധർവാസ് തുംബുരു ശ്രേഷ്ഠാഃ കശലാ ഗീതസാമസ്യ
 29 ഘൃതാചീ മേനകാ രംഭാ പൂർവചിത്തിഃ സ്വയന്ത്രഭാ
 ഉർവശീ മിശ്രകേശീ ച ഡൃണ്ഡുർ ഗൗരീ വരൂമിനി
 30 ഗോപാലീ സഹ ജന്യാ ച കംഭയോനിഃ പ്രജാഗരാ
 ചിത്രസേനാ ചിത്രലേഖാ സഹാ ച മധുരസ്വരാ
 31 ഏതാശ് ചാന്യാശ് ച നന്തുസ് തത്ര തത്ര വരാംഗനാഃ
 ചിത്തപ്രഥമനേ യുക്താഃ സിദ്ധാന്തം പദ്മലോചനാഃ
 32 മഹാകടി തട ശ്രോണുഃ കമ്പമാനൈഃ പയോധരൈഃ

കടാക്ഷ ഹാവ മാധുര്യെശ് ചേതോ ബുദ്ധിമനോഹരാഃ

അധ്യായം 45

1 [വൈ]

തതോ ദേവാഃ സഗന്ധർവാഃ സമാദായാർഘ്യം ഉത്തമം
ശക്രസ്യ മതം ആജ്ഞായ പാർഥം ആനർച്ചർ അജസാ

2 പാദ്യം ആചമനീയം ച പ്രതിഗൃഹ്യ നൃപാത്മജം
പ്രവേശയാ മാസൂർ അഥോ പുരന്ദര നിവേശനം

3 ഏവം സന്യജിതോ ജിഷ്ണൂർ ഉവാസ ഭവനേ പിതുഃ
ഉപശിക്ഷൻ മഹാസ്താനി സസംഹാരാണി പാണ്ഡവഃ

4 ശക്രസ്യ ഹസ്താദ് ദധിതം വജ്രം അസ്ത്വം ദുരൂത്സഹം
അശനീശ് ച മഹാനാദാ മോലബർഹിണ ലക്ഷണാഃ

5 ഗൃഹീതാസ്ത്വസ് തു കൗന്തേയോ ഭ്രാതൃൻ സസ്മാര പാണ്ഡവഃ
പുരന്ദര നിയോഗാച് ച പഞ്ചാബ്ധം അവസത് സുഖീ

6 തതഃ ശക്രോ fബ്രവീത് പാർഥം കൃതാസ്ത്വം കാല ആഗതേ
നൃത്തം ഗീതം ച കൗന്തേയ ചിത്രസേനാദ് അവാപ്ലഹി

7 വാദിത്രം ദേവ വിഹിതം നൃലോകേ യൻ ന വിദ്യതേ
തദ് അർജയസ്വ കൗന്തേയ ശ്രേയോ വൈ തേ ഭവിഷ്യതി

8 സഖായം പ്രദദൗ ചാസ്യ ചിത്രസേനം പുരന്ദരഃ
സ തേന സഹ സംഗമ്യ രേമേ പാർഥോ നിരാമയഃ

9 കദാ ചിദ് അടമാനസ് തു മഹർഷിർ ഉത ലോമശഃ
ജഗാമ ശക്ര ഭവനം പുരന്ദര ദിവക്ഷയാ

10 സ സമേത്യ നമസ്കൃത്യ ദേവരാജം മഹാമുനിഃ
ദദർശാർധാസന ഗതം പാണ്ഡവം വാസവസ്യ ഹ

11 തതഃ ശക്രാഭ്യനുജ്ഞാത ആസനേ വിഷ്ണുരോത്തരേ
നിഷസാദ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠഃ പൂജ്യമാനോ മഹർഷിഭിഃ

12 തസ്യ ദൃഷ്ട്യാഭവദ് ബുദ്ധിഃ പാർഥം ഇദ്രാസനേ സ്ഥിതം
കഥം ന ക്ഷത്രിയഃ പാർഥഃ ശക്രാസനം അവാപ്ലവാൻ

13 കിം ത്വ് അസ്യ സുകൃതം കർമ്മ ലോകാ വാ കേ വിനിർജിതഃ
യ ഏവം ഉപസമ്പ്രാപ്തഃ സ്ഥാനം ദേവനമസ്കൃതം

14 തസ്യ വിജ്ഞായ സങ്കൽപം ശക്രോ വൃത്രനിഷ്ഠനഃ
ലോമശം പ്രഹസൻ വാക്യം ഇദം ആഹ ശചീപതിഃ

15 ബ്രഹ്മർഷേ ശ്രൂയതാം യത് തേ മനസൈതദ് വിവക്ഷിതം
നായം കേവലമർത്വോ വൈ ക്ഷത്രിയത്വം ഉപാഗതഃ

16 മഹർഷേ മമ പുത്രോ fയം കന്ത്യാം ജാതോ മഹാഭജഃ

അസ്ത്രഹേതോർ ഇഹ പ്രാപ്തഃ കസ്താച്ഛിത് കാരണാന്തരാത്
 17 അഹോ നൈനം ഭവാനു വേത്തി പുരാണം ജ്ഞിസത്തമം
 ശൃണ മേ വദതോ ബ്രഹ്മൻ യോ ിയം യച്ഛാസ്യ കാരണം
 18 നരനാരായണൗ യൗ തൗ പുരാണാവ് ജ്ഞിസത്തമൗ
 താവ് ഇമാവ് അഭിജാനീഹി ഹൃഷീകേശധനഞ്ജയൗ
 19 യൻ ന ശക്യം സുരൈർ ദൃഷ്ടം ജ്ഞിഭിർ വാ മഹാത്മഭിഃ
 തദ് ആശ്രമപദം പുണ്യം ബദരീ നാമ വിശ്രൂതം
 20 സ നിവാസോ ിഭവദ് വിപ്ര വിഷ്ണോർ ജിഷ്ണോസ് തഥൈവ ച
 യതഃ പ്രവൃതേ ഗംഗാ സിദ്ധചാരണസേവിതാ
 21 തൗ മന്നിയോഗാദ് ബ്രഹ്മർഷേ ക്ഷിതൗ ജാതൗ മഹാദ്യുതി
 ഭ്രമേർ ഭാരാവതരണം മഹാവീര്യൗ കരിഷ്യതഃ
 22 ഉദ്യുത്താ ഹ്യ അസുരാഃ കേ ചിൻ നിവാതകവചാ ഇതി
 വിപ്രിയേഷ്യ സ്ഥിതാസ്താകം വരദാനേന മോഹിതാഃ
 23 തർകയന്തേ സുരാൻ ഹതും ബലദർപ സമന്വിതാഃ
 ദേവാനു ന ഗണയന്തേ ച തഥാ ദത്തവരാ ഹി തേ
 24 പാതാലവാസിനോ രൗദ്രാ ദനോഃ പുത്രാ മഹാബലാഃ
 സർവേ ദേവ നികായാ ഹി നാലം യോധയിതും സു താൻ
 25 യോ ിസൗ ഭൂമിഗതഃ ശ്രീമാൻ വിഷ്ണുർ മധു നിഷ്കദനഃ
 കപിലോ നാമ ദേവോ ിസൗ ഭഗവാൻ അജിതോ ഹരിഃ
 26 യേന പൂർവം മഹാത്മാനഃ ഖനമാനാ രസാതലം
 ദർശനാദ് ഏവ നിഹതാഃ സഗരസ്യാത്മജാ വിഭോ
 27 തേന കാര്യം മഹത് കാര്യം അസ്താകം ദ്വിജസത്തമ
 പാർഥേന ച മഹായുദ്ധേ സമേതാഭ്യാം അസംശയം
 28 അയം തേഷാം സമസ്താനാം ശക്തഃ പ്രതിസമാസനേന
 താൻ നിഹത്യ രണേ ശൂരഃ പുനർ യാസ്യതി മാന്വശാൻ
 29 ഭവാംശ്ഛാസ്മൻ നിയോഗേന യാതു താവൻ മഹിതലം
 കാമ്യകേ ദ്രക്ഷ്യസേ വിരം നിവസന്തം യുധിഷ്ഠിരം
 30 സ വാച്യോ മമ സന്ദേശാദ് ധർമാത്മാ സത്യസംഗരഃ
 നോത്കണ്ഠാ ഫൽഗുനേ കാര്യാ കൃതാസ്തുഃ ശീഘ്രം ഏഷ്യതി
 31 നാശൂല ബാഹുവീര്യേണ നാകൃതാസ്തേണ വാ രണേ
 ഭീഷ്മദ്രോണാദയോ യുദ്ധേ ശക്ത്യാഃ പ്രതിസമാസിതും
 32 ഗൃഹീതാസ്തോ ഗുഡാ കേശോ മഹാബാഹുർ മഹാമനാഃ
 നൃത്തവാദിത്രഗീതാനാം ദിവ്യാനാം പാരം ഏയിവാൻ

33 ഭവാൻ അപി വിവിക്താനി തീർത്ഥാനി മനജ്ജേശ്വര
 ഭ്രാന്തുകിഃ സഹിതഃ സർവൈർ ദ്രഷ്ടും അർഹത്യ് അരിന്ദമ
 34 തീർഥേഷ് ആപ്സത്യ പുണ്യേഷു വിപാപ്താ വിഗതജ്വരഃ
 രാജ്യം ഭോക്ഷ്യസി രാജേന്ദ്ര സുഖീ വിഗതകർമ്മഷഃ
 35 ഭവാംഗ് ചൈനം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ പര്യടന്തം മഹീതലേ
 ത്രാതും അർഹതി വിപ്രാഗ്ര്യ തപോബലസമന്വൃതഃ
 36 ഗിരിദൂർഗേഷു ഹി സദാ ദേശേഷു വിഷമേഷു ച
 വസന്തി രാക്ഷസാ രൗദ്രാസ് തേഭ്യോ രക്ഷേത് സദാ ഭവാൻ
 37 സ തഥേതി പ്രതിജ്ഞായ ലോമശഃ സുമഹാതപഃ
 ക്വാമ്യകം വനം ഉദ്ദൃശ്യ സമുപായാൻ മഹീതലം
 38 ദദർശ തത്ര കൗന്തേയം ധർമ്മരാജം അരിന്ദമം
 താപസൈർ ഭ്രാന്തുകിംഗ് ചൈവ സർവതഃ പരിവാരീതം

അധ്യായം 46

1 [ജ]

അത്യദ്ഭുതം ഇദം കർമ്മ പാർഥസ്യാമിത തേജസഃ
ധൃതരാഷ്ട്രോ മഹാതേജഃ ശ്രുത്വാ വിപ്ര കിം അബ്രുവീത്

2 [വൈ]

ശക്ര ലോകഗതം പാർഥം ശ്രുത്വാ രാജാംബികാ സുതഃ
ദ്വൈപായനാദ് ജ്ഞിശ്രേഷ്ഠാത് സഞ്ജയം വാക്യം അബ്രുവീത്

3 ശ്രുതം മേ സുത കാർത്യേന്യന കർമ്മ പാർഥസ്യ ധീമതഃ

കച് ചിത് തവാപി വിദിതം യഥാതഥ്യേന സാരഥേ

4 പ്രമത്തോ ഗ്രാമ്യധർമ്മേഷു മന്ദാത്മാ പാപനിശ്ചയഃ

മമ പുത്രഃ സുദുർബുദ്ധിഃ പൃഥിവിം ഘാതയിഷ്യതി

5 യസ്യ നിത്യം ജ്ഞാതം വാചഃ സ്വൈരേഷ് അപി മഹാത്മനഃ

ത്രൈലോക്യം അപി തസ്യ സ്യാദ് യോദ്ധാ യസ്യ ധനഞ്ജയഃ

6 അസ്യതഃ കർണിനാരാചാംസ് തീക്ഷ്ണഗ്രാംശ് ച ശിലാശിതാൻ

കോ ഫർജ്ജനസ്യാഗ്രതസ് തിഷ്ഠേദ് അപി മൃത്യുർ ജരാതിശഃ

7 മമ പുത്രാ ദുരാത്മാനഃ സർവേ മൃത്യുവശം ഗതാഃ

യേഷാം യുദ്ധം ദുരാധർഷൈഃ പാണ്ഡവൈഃ പ്രത്യുപസ്ഥിതം

8 തസ്വൈവ ച ന പശ്യാമി യുധി ഗാണധീവധന്വനഃ

അനിശം ചിന്തയാനോ ഫപി യ ഏനം ഉദിയാദ് രഥി

9 ദ്രോണകർണൗ പ്രതീയാതാം യദി ഭീഷ്മോ ഫപി വാ രണേ

മഹാൻ സ്യാത് സംശയോ ലോകേ ന തു പശ്യാമി നോ ജയം

10 ഘൃണീ കർണഃ പ്രമാദീ ച ആചാര്യഃ സ്ഥവീരോ ഗുരഃ

അമർഷി ബലവാൻ പാർഥഃ സംരംഭീ ദൃഢവിക്രമഃ

11 ഭവേത് സുതമുലം യുദ്ധം സർവശോ ഫപ്യ് അപരാജിതം

സർവേ ഹ്യ് അസ്ത്വിദഃ ശൂരാഃ സർവേ പ്രാപ്താ മഹദ് യശഃ

12 അപി സർവേശ്വരത്വം ഹി ന വാഞ്ഛേരൻ പരാജിതാഃ

വധേ ന്വനം ഭവേച് ഛാന്തിസ് തേഷാം വാ ഹൽഗുനസ്യ വാ

13 ന തു ഹന്താർജ്ജുനസ്യാസ്തി ജേതാ വാസ്യ ന വിദ്യതേ

മന്യുസ് തസ്യ കഥം ശാമ്യേൻ മന്ദാൻ പ്രതി സമൃതമിതഃ

14 ത്രിദശേശ സമോ വീരഃ ഖാണ്ഡവേ ഫസിം അതർപയത്

ജിഗായ പാർഥിവാൻ സർവാൻ രാജസൂയേ മഹാക്രതൗ

15 ശേഷം കര്യാദ് ഗിരേർ വജ്രം നിപതൻ മൂർധ്നി സഞ്ജയ

ന തു കര്യഃ ശരാഃ ശേഷം അസ്താസ് താത കിരീടിനാ

16 യഥാ ഹി കിരണാ ഭാനോസ് തപന്തീഹ ചരാചരം
 തഥാ പാർഥ ഭുജോത്സൃഷ്ടാഃ ശരാസ് തപ്സ്യന്തി മേ സുതാൻ
 17 അപി വാ രഥഘോഷേണ ഭയാർതാ സവ്യസാചിനഃ
 പ്രതിഭാതി വിദിർഭണേവ സർവതോ ഭാരതി ചമുഃ
 18 യദ് ഉദ്യപൻ പ്രവപംശ് ചൈവ ബാണാൻ; സ്ഥാതാതതായീ സമരേ കിരീടി
 സൃഷ്ടോ ിനകഃ സർവഹരോ വിധാത്രാ; ഭവേദ് യഥാ തദ്യദ് അപാരണീയഃ
 19 [സ്]
 യദ് ഏതത് കമിതം രാജംസ് ത്വയാ ദുര്യോധനം പ്രതി
 സർവം ഏതദ് യഥാത്ഥ ത്വം നൈതൻ മീദ്യാ മഹീപതേ
 20 മന്യുനാ ഹി സമാവിഷ്ടാഃ പാണ്ഡവാസ് തേ ിമിതൗജസഃ
 ദൃഷ്ട്വാ കൃഷ്ണാം സഭാം നീതാം ധർമപത്നീം യശസിനീം
 21 ദുഃശാസനസ്യ താ വാചഃ ശ്രുത്വാ തേ ദാരുണോദയാഃ
 കർണസ്യ ച മഹാരാജ ന സ്വപ്സ്യന്തീതി മേ മതിഃ
 22 ശ്രുതം ഹി തേ മഹാരാജ യഥാ പാർഥേന സംയുഗേ
 ഏകാദശ തനഃ സ്ഥാണർ ധനുഷാ പരിതോഷിതഃ
 23 കൈരാതം വേഷം ആസ്ഥായ യോധയാം ആസ ഫൽഗുനം
 ജിജ്ഞാസുഃ സർവദേവേശഃ കപർദീ ഭഗവാൻ സ്വയം
 24 തന്ത്രൈനം ലോകപാലാസ് തേ ദർശയാം ആസുർ അർജുനം
 അസ്ത്രഹേതോഃ പരാക്രാന്തം തപസാ കൗരവർഷഭം
 25 നൈതദ് ഉത്സഹതേ ിന്യോ ഹി ലബ്ധം അന്യത്ര ഫൽഗുനാത്
 സാക്ഷാദ് ദർശനം ഏതേഷാം ഇൗശ്വരാണാം നരോ ഭൂവി
 26 മഹേശ്വരേണ യോ രാജൻ ന ജീർണോ ഗ്രന്ഥൂർതിമാൻ
 കസ് തം ഉത്സഹതേ വീരം യുദ്ധേ ജരയിതും പുമാൻ
 27 ആസാദിതം ഇദം ഘോരം തുമുലം ലോമഹർഷണം
 ദ്രൗപദീം പരികർഷദ്ഭിഃ കോപയദ്ഭിശ് ച പാണ്ഡവാൻ
 28 യത്ര വിസ്കരമാണൗഷോ ഭീമഃ പ്രാഹ വചോ മഹത്
 ദൃഷ്ട്വാ ദുര്യോധനേനോരൂ ദ്രൗപദ്യാ ദർശിതാവ് ഉഭൗ
 29 ഊരൂ ഭേത്സ്യാമി തേ പാപഗദയാ വജ്രകൽപയാ
 ത്രയോദശാനാം വർഷാണാം അന്തേ ദുർദ്യൂത ദേവിനഃ
 30 സർവേ പ്രഹരതാം ശ്രേഷ്ഠാഃ സർവേ ചാമിതതേജസഃ
 സർവേ സർവാസ്ത്വിദ്യാംസോ ദേവൈർ അപി സുദുർജയഃ
 31 മന്യേ മന്യുസമുദ്ധൃതഃ പുത്രാണാം തവ സംയുഗേ
 അന്തം പാർഥഃ കരിഷ്യന്തി വീര്യമർഷ സമന്വിതഃ

32 [൮]

കിം കൃതം സുത കർണേന വദതാ പരഷം വചഃ
 പര്യാപ്തം വൈരം ഏതാവദ് യത് കൃഷ്ണാ സാ സഭാം ഗതാ
 33 അപീദാനീം മമ സുതാസ് തിഷ്ഠേരൻ മന്ദചേതസഃ
 യേഷാം ഭ്രാതാ ഗുരർ ജ്യേഷ്ഠോ വിനയേ നാവതിഷ്ഠതേ
 34 മമാപി വചനം സുത ന ശുശ്രൂഷതി മന്ദഭാക്
 ദൃഷ്ട്വാ മാം ചക്ഷുഷാ ഹീനം നിർവിചേഷം അചേതനം
 35 യേ ചാസ്യ സചിവാ മന്ദാഃ കർണ സൗബലകാദയഃ
 തേ ിപ്യ് അസ്യ ഭൂയസോ ദോഷാൻ വർധയന്തി വിചേതസഃ
 36 സ്വൈരം ഉക്താ അപി ശരഃ പാർഥേനാമിത തേജസാ
 നിർദഹേയൂർ മമ സുതാൻ കിം പുനർ മന്യന്തേരിതാഃ
 37 പാർഥ ബാഹുബലോത്സൃഷ്ടാ മഹാചാപ വിനിഃസൃതാഃ
 ദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്രമുദിതാഃ സാദയേയുഃ സുരാൻ അപി
 38 യസ്യ മന്ത്രി ച ഗോപ്താ ച സുഹൃച് ചൈവ ജനാർദനഃ
 ഹരിസ് ത്രൈലോക്യനാഥഃ സ കിം ന തസ്യ ന നിർജിതം
 39 ഇദം ച സുമഹച് ചിത്രം അർജുനസ്വേഹ സഞ്ജയ
 മഹാദേവേന ബാഹുദ്വ്യാം യത് സമേത ഇതി ശ്രുതിഃ
 40 പ്രത്യക്ഷം സർവലോകസ്യ ഖാണ്ഡവേ യത്കൃതം പുരാ
 ഫൽഗുനേന സഹയാർഥേ വഹ്നേർ ദാമോദരേണ ച
 41 സർവഥാ നാസ്തി മേ പുത്രഃ സാമാത്യഃ സഹ ബാസവഃ
 ക്രുദ്ധേ പാർഥേ ച ഭീമേ ച വാസുദേവേ ച സാത്വതേ

അധ്യായം 47

1 [ജ]

യദ് ഇദം ശോചിതം രാജ്ഞാ ധൃതരാഷ്ട്രേണ വൈ മൂനേ
 പ്രവ്രാജ്യ പാണ്ഡവാൻ വീരാൻ സർവം ഏതൻ നിരർഥകം
 2 കഥം ഹി രാജാ പുത്രം സ്വം ഉപേക്ഷേതാൽപ ചേതസം
 ദുര്യോധനം പാണ്ഡുപുത്രാൻ കോപയാനം മഹാരഥാൻ
 3 കിം ആസീത് പാണ്ഡുപുത്രാണാം വനേ ഭോജനം ഉച്യതാം
 വാനേയം അഥ വാ കൃഷ്ണം ഏതദ് ആഖ്യാതു മേ ഭവാൻ

4 [വൈ]

വാനേയം ച മൃഗാംശ് ചൈവ ശൂന്യൈർ ബാണൈർ നിപാതിതാൻ
 ബ്രാഹ്മണാനാം നിവേദ്യാഗ്രം അഭുജന് പൃഷ്ഠർഷഭാഃ
 5 താംസ് തു ശൂരാൻ മഹേഷ്യാസാംസ് തദാ നിവസതോ വനേ
 അന്വയർ ബ്രാഹ്മണാ രാജൻ സാഗന്യോ ഫനംഗയസ് തഥാ
 6 ബ്രാഹ്മണാനാം സഹസ്രാണി സ്താതകാനാം മഹാത്മനാം
 ദശ മോക്ഷവിദാം തദ്ദദ് യാൻ ബിഭർതി യുധിഷ്ഠിരഃ
 7 തത്രൻ കൃഷ്ണമൃഗാംശ് ചൈവ മേധ്യാംശ് ചാനൃഗൻ വനേചരാൻ
 ബാണൈർ ഉന്മഥ്യ വിധിവദ് ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ന്യവേദയത്
 8 ന തത്ര കശ് ചിദ് ദുർവർണോ വ്യാധിതോ വാപ്യ് അദൃശ്യത
 കൃശോ വാ ദുർബലോ വാപി ദീനോ ഭീതോ ഫപി വാ നരഃ
 9 പുത്രാൻ ഇവ പ്രിയാഞ് ജ്ഞാതീൻ ദ്രാതൃൻ ഇവ സഹോദരാൻ
 പുപോഷ കൗരവശ്രേഷ്ഠോ ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 10 പതീംശ് ച ദ്രൗപദീ സർവാൻ ദ്വിജാംശ് ചൈവ യശസിനീ
 മാതേവ ഭോജയിത്യാഗ്രേ ശിഷ്ടം ആഹാരയത് തദാ
 11 പ്രാചീം രാജാ ദക്ഷിണാം ഭീമസേനോ; യമൗ പ്രതിചീം അഥ വാപ്യ് ഉദിചീം
 ധനർധരാ മാംസഹേതോർ മൃഗാണാം; ക്ഷയം ചക്രൂർ നിത്യം ഏവോപഗമ്യ
 12 തഥാ തേഷാം വസതാം കാമ്യകേ വൈ; വിഹീനാനാം അർജുനേനോത്സുകാ
 നാം

പഞ്ചൈവ വർഷാണി തദാ വ്യതീയൂർ; അധീയതാം ജപതാം ജൂഹ്വതാം ച

അധ്യായം 48

1 [വൈ]

സുദീർഘം ഉഷ്ണം നിഃശ്വസ്യ ധൃതരാഷ്ട്രോ ങ്ബികാ സുതഃ
 അബ്രവീത് സഞ്ജയം സുതം ആമന്ത്ര്യ ഭരതർഷഭ
 2 ദേവപുത്രൗ മഹാഭാഗൗ ദേവരാജസമദ്യതീ
 നകലഃ സഹദേവശ് ച പാണ്ഡവൗ യുദ്ധദുർമദൗ
 3 ദ്രുപായുധൗ ദൂപാതൗ യുദ്ധേ ച കൃതനിശ്ചയൗ
 ശീഘ്രഹസ്തു ദ്രുപക്രോധൗ നിത്യയുക്തൗ തരസപിനൗ
 4 ഭീമാർജുനൗ പുരോധായ യദാ തൗ രണമൂർധനി
 സ്ഥാസ്യേതേ സിംഹവിക്രാന്താവ് അശ്വിനാവ് ഇവ ദുഃസഹൗ
 ന ശേഷം ഇഹ പശ്യാമി തദാ സൈന്യസ്യ സഞ്ജയ
 5 തൗ ഹ്യ് അപ്രതിരഥൗ യുദ്ധേ ദേവപുത്രൗ മഹാരഥൗ
 ദ്രൗപദ്യാസ് തം പരിക്ലേശം ന ക്ഷംസ്യേതേ ത്വ് അമർഷിണൗ
 6 വൃഷ്ണയോ വാ മഹേഷ്യാസൗ പാഞ്ചാലൗ വാ മഹൗജസഃ
 യധി സത്യാഭിസന്ധേന വാസുദേവേന രക്ഷിതാഃ
 പ്രധക്ഷ്യന്തി രണേ പാർഥാഃ പുത്രാണാം മമ വാഹിനീം
 7 രാമ കൃഷ്ണ പ്രണീതാനാം വൃഷ്ണിനാം സുതനന്ദന
 ന ശക്യഃ സഹിതും വേഗഃ പർവതൈർ അപി സംയുഗേ
 8 തേഷാം മധ്യേ മഹേഷ്യാസോ ഭീമോ ഭീമപരാക്രമഃ
 ശക്യയാ വിര ഘാതിന്യാ ഗദയാ വിചരിഷ്യതി
 9 തഥാ ഗാണധീവനിർഘോഷം വിസ്മർജ്ജിതം ഇവാശനേഃ
 ഗദാ വേഗം ച ഭീമസ്യ നാലം സോഢും നരാധിപാഃ
 10 തതോ ിഹം സുഹൃദാം വാചോ ദുര്യോധന വശാന്തഃ
 സ്മരണീയാഃ സ്മരിഷ്യാമി മയാ യാ ന കൃതാഃ പുരാ
 11 [സ്]

വ്യതിക്രമോ ിയം സുമഹാംസ് ത്വയാ രാജന് ഉപേക്ഷിതഃ
 സമർഥേനാപി യൻ മോഹാത് പുത്രസ് തേ ന നിവാരിതഃ
 12 ശൂന്യാ ഹി നിർജ്ജിതാൻ ദൃതേ പാണ്ഡവാൻ മധുസൂദനഃ
 ത്വരിതഃ കാമ്യകേ പാർഥാൻ സമഭാവയദ് അച്യുതഃ
 13 ദ്രുപദസ്യ തഥാ പുത്രാ ധൃഷ്ടദൃസ്തപുരോഗമാഃ
 വിരാടോ ധൃഷ്ടകേതുശ് ച കേകയാശ് ച മഹാരഥാഃ
 14 തൈശ് ച യത് കഥിതം തത്ര ദൃഷ്ട്വാ പാർഥാൻ പരാജിതാൻ
 ചാരണേ വിദിതം സർവം തൻ മയാ വേദിതം ച തേ

15 സമാഗമ്യ വൃതസ് തത്ര പാണ്ഡവൈർ മധുസൂദനഃ
 സാരഥ്യേ ഫൽഗുനസ്യാജൗ തഥേത്യ് ആഹ ച താൻ ഹരിഃ
 16 അമർഷിതോ ഹി കൃഷ്ണോ ിപി ദൃഷ്ട്യാ പാർഥാസ്മ തഥാഗതാൻ
 കൃഷ്ണാജിനോത്തരാസംഗാൻ അബ്രവീച് ച യുധിഷ്ഠിരം
 17 യാ സാ സമൃദ്ധിഃ പാർഥാനാം ഇദ്രുപ്രസ്ഥേ ബഭ്രവ ഹ
 രാജസൂയേ മയാ ദൃഷ്ടാ നൃപൈർ അന്യൈഃ സുദുർലഭാ
 18 യത്ര സർവാൻ മഹീപാലാഞ് ശസ്ത്രതേജോ ഭയാർദിതാൻ
 സവംഗംഗാൻ സപൗണ്ഡ്ര്യ് ഉന്യാൻ സചോല ദ്രവിഡാസുകാൻ
 19 സാഗരാന്തപഗാംശ് ചൈവ യേ ച പത്തനവാസിനഃ
 സിംഹലാൻ ബർബരാൻ ക്ലേഷ്ണാൻ യേ ച ജാംഗലവാസിനഃ
 20 പശ്ചിമാനി ച രാജ്യാനി ശതശഃ സാഗരാന്തികാൻ
 പഹ്ലവാൻ ദരദാൻ സർവാൻ കിരാതാൻ യവനാഞ് ശകാൻ
 21 ഹാരഹുദുണാംശ് ച ചീനാംശ് ച തുഖാരാൻ സൈന്ധവാംസ് തഥാ
 ജാഗുധാൻ രഥാൻ മുണ്ഡാൻ സ്ത്രീ രാജ്യാൻ അഥ തംഗണാൻ
 22 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ യേ ച തേ ഭരതർഷഭ
 ആഗതാൻ അഹം അദ്രാക്ഷം യജ്ഞേ തേ പരിവേഷകാൻ
 23 സാ തേ സമൃദ്ധിർ യൈർ ആത്താ ചപലാ പ്രതിസാരിണീ
 ആദായ ജീവിതം തേഷാം ആഹരിഷ്യാമി താം അഹം
 24 രാമേണ സഹ കൗരവ്യ ഭീമാർജ്ജുനയമൈസ് തഥാ
 അക്രൂര ഗദ സാംബൈശ് ച പ്രദ്യുക്തേനാഹുകേന ച
 ധൃഷ്ടദ്യുക്തേന വീരേണ ശിശുപാലാത്മജേന ച
 25 ദുര്യോധനം രണേ ഹത്യാ സദ്യഃ കർണം ച ഭാരത
 ദുഃശാസനം സൗബലേയം യശ് ചാന്യഃ പ്രതിയോത്സ്യതേ
 26 തതസ് ത്വം ഹാസ്തിനപുരേ ഭ്രാന്തഭിഃ സഹിതോ വസൻ
 ധാർതരാഷ്ട്രീം ശ്രീയം പ്രാപ്യ പ്രശാധി പൃഥിവീം ഇമാം
 27 അമൈനം അബ്രവീദ് രാജാ തസ്മിൻ വീര സമാഗമേ
 ശൃണ്വന്ത്യ തേഷു സർവേഷു ധൃഷ്ടദ്യുക്തമുഖേഷു ച
 28 പ്രതിഗൃഹ്ണാമി തേ വാചം സത്യം ഏതാം ജനാർദന
 അമിത്രാൻ മേ മഹാബാഹോ സാനുബന്ധാൻ ഹനിഷ്യസി
 29 വർഷാത് ത്രയോദശാദ് ഊർധ്വം സത്യം മാം കരു കേശവ
 പ്രതിജ്ഞാതോ വനേവാസോ രാജമധ്യേ മയാ ഹ്യ് അയം
 30 തദ് ധർമ്മരാജ വചനം പ്രതിശ്രുത്യ സഭാ സദഃ
 ധൃഷ്ടദ്യുക്ത പുരോഗാസ് തേ ശമയാം ആസുർ അജസൗ

കേശവം മധുരൈർ വാക്യൈഃ കാലയുക്തൈർ അമർഷിതം
31 പാഞ്ചാലീം ചാഹുർ അക്ലിഷ്ടാം വാസുദേവസ്യ ശൃണ്വതഃ
ദുര്യോധനസ് തവ ക്രോധാദ് ദേവി ത്യക്ഷ്യതി ജീവിതം
പ്രതിജാനീമ തേ സത്യം മാ ശുചോ വരവർണിനി
32 യേ സു തേ കപിതാം കൃഷ്ണേ ദൃഷ്ട്യാ ത്യാം പ്രാഹസംസ് തദാ
മാംസാനി തേഷാം ഖാദന്തോ ഹസിഷ്യന്തി മൃഗദ്വിജാഃ
33 പാസ്യന്തി ത്വധിരം തേഷാം ഗൃധ്രാ ഗോമായവസ് തഥാ
ഉത്തമാംഗാനി കർഷന്തോ യൈസ് ത്യാം കൃഷ്ടാ സഭാ തലേ
34 തേഷാം ദ്രക്ഷ്യസി പാഞ്ചാലി ഗാന്ത്രാണി പൃഥിവീതലേ
ക്രവ്യാദൈഃ കൃഷ്യമാണാനി ഭക്ഷ്യമാണാനി ചാസക്തത്
35 പരിക്ലിഷ്ടാസി യൈസ് തത്ര യൈശ് ചാപി സമുപേക്ഷിതാ
തേഷാം ഉത്കൃത്ത ശിരസാം ഭൂമിഃ പാസ്യതി ശോണിതം
36 ഏവം ബഹുവിധാ വാചസ് തദോച്ഛഃ പുരുഷർഷഭാഃ
സർവേ തേജസ്വിനഃ ശൂരാഃ സർവേ ചാഹതലക്ഷണാഃ
37 തേ ധർമ്മരാജേന വൃതാ വർഷാദ് ഊർധ്വം ത്രയോദശാത്
പുരസ്കൃത്യോപയാസ്യന്തി വാസുദേവം മഹാരഥാഃ
38 രാമശ് ച കൃഷ്ണശ് ച ധനഞ്ജയശ് ച; പ്രദൃശ്ണ സാംബൗ യുധ്യാന ഭീമൗ
മാദ്രീ സുതൗ കേകയരാജപുത്രാഃ; പാഞ്ചാല പുത്രാഃ സഹധർമ്മരാജ്ഞാ
39 ഏതാൻ സർവാൽ ലോകവീരാൻ അജേയാൻ; മഹാത്മനഃ സാനബന്ധാൻ
സസൈന്യാൻ
കോ ജീവിതാർഥി സമരേ പ്രത്യദീയാത്; ക്രുദ്ധാൻ സിംഹാൻ കേസരിണോ
യഥൈവ
40 [ധ്രു]
യൻ മാബ്രവീദ് വിദുരോ ദൃതകാലേ; ത്യാം പാണ്ഡവാഞ് ജേഷ്യസി ചേൻ
നരേന്ദ്ര
ധ്രുവം കുരൂണാം അയം അന്തകാലോ; മഹാഭയോ ഭവിതാ ശോണിതൗഘഃ
41 മന്വേ തഥാ തദ് ഭവിതേതി സുതഃ; യഥാ ക്ഷത്താ പ്രാഹ വചഃ പുരാ മാം
അസംശയം ഭവിതാ യുദ്ധം ഏതദ്; ഗതേ കാലേ പാണ്ഡവാനാം യഥോക്തം

അധ്യായം 49

1 [ജ]

അസ്തുഹേതോർ ഗതേ പാർഥേ ശക്ര ലോകം മഹാത്മനി
യുധിഷ്ഠിരപ്രഭൃതയഃ കിം അകർവന്ത പാണ്ഡവഃ

2 [വ]

അസ്തുഹേതോർ ഗതേ പാർഥേ ശക്ര ലോകം മഹാത്മനി
ന്യവസൻ കൃഷ്ണയാ സാർധം കാമ്യകേ പുരുഷർഷഭഃ

3 തതഃ കദാ ചിദ് ഏകാന്തേ വിവിക്ത ഇവ ശാദ്വലേ

ദുഃഖാർതാ ഭരതശ്രേഷ്ഠാ നിഷേദഃ സഹ കൃഷ്ണയാ
ധനഞ്ജയം ശോചമാനഃ സാശ്രുകണ്ഠഃ സുദുഃഖിതഃ

4 തദ് വിയോഗാദ് ധി താൻ സർവ്വാണ് ശോകഃ സമഭിപ്ലവ്യേ
ധനഞ്ജയ വിയോഗാച് ച രാജ്യനാശാശ് ച ദുഃഖിതഃ

5 അഥ ഭീമോ മഹാബാഹുർ യുധിഷ്ഠിരം അഭാഷത
നിദേശാത് തേ മഹാരാജ ഗതോ fസൗ പുരുഷർഷഭഃ

അർജുനഃ പാണ്ഡുപുത്രാണാം യസ്മിൻ പ്രാണഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ
6 യസ്മിൻ വിനഷ്ടേ പാണ്ഡാലഃ സഹ പുത്രൈസ് തഥാ വയം

സാത്യകിർ വാസുദേവശ് ച വിനശ്യേയൂർ അസംശയം
7 യോ fസൗ ഗച്ഛതി തേജസീ ബഹുൻ ക്ലേശാൻ അചിന്തയൻ

ഭവൻ നിയോഗാദ് ബീഭത്സുസ് തതോ ദുഃഖതരം ന കിം
8 യസ്യ ബാഹു സമാശ്രിത്യ വയം സർവേ മഹാത്മനഃ

മന്യാമഹേ ജിതാൻ ആജൗ പരാൻ പ്രാപ്താം ച മേദിനീം
9 യസ്യ പ്രഭാവൻ ന മയാ സഭാമധ്യേ ധനഷ്ടതഃ

നീതാ ലോകം അമൃം സർവേ ധാർതരാഷ്ട്രഃ സ സൗബലഃ
10 തേ വയം ബാഹുബലിനഃ ക്രോധം ഉത്ഥിതം ആത്മനഃ

സഹാമഹേ ഭവൻ മൂലം വാസുദേവേന പാലിതഃ
11 വയം ഹി സഹ കൃഷ്ണേന ഹത്യാ കർണ മുഖാൻ പരാൻ

സ്വബാഹുവിജിതാം കൃത്യാം പ്രശാസേമ വസുന്ധരാം
12 ഭവതോ ദൃതദോഷേണ സർവേ വയം ഉപപ്ലതഃ

അഹീന പൗരുഷാ രാജൻ ബലിഭിർ ബലവത്തമാഃ
13 ക്ഷാത്രം ധർമ്മം മഹാരാജ സമവേക്ഷിതും അർഹസി

ന ഹി ധർമ്മോ മഹാരാജ ക്ഷത്രിയസ്യ വനാശ്രയഃ
രാജ്യം ഏവ പരം ധർമ്മം ക്ഷത്രിയസ്യ വിദുർ ബുധഃ

14 സ ക്ഷത്രിധർമ്മവിദ് രാജൻ മാ ധർമ്യാൻ നീനശഃ പഥഃ

പ്രാഗ് ദ്വാദശ സമാ രാജൻ ധർതരാഷ്ട്രാൻ നിഹന്മഹി
 15 നിവർത്യ ച വനാത് പാർഥം ആനായു ച ജനാർദനം
 വ്യൂഢാനീകാൻ മഹാരാജ ജവേനൈവ മഹാഹവേ
 ധർതരാഷ്ട്രാൻ അമൃം ലോകം ഗമയാമി വിശാം പതേ
 16 സർവാൻ അഹം ഹനിഷ്യാമി ധർതരാഷ്ട്രാൻ സ സൗഖലാൻ
 ദുര്യോധനം ച കർണം ച യോ വാന്യഃ പ്രതിയോത്സ്യതേ
 17 മയാ പ്രശമിതേ പശ്ചാത് ത്വം ഏഷ്യസി വനാത് പുനഃ
 ഏവം കൃതേ ന തേ ദോഷോ ഭവിഷ്യതി വിശാം പതേ
 18 യജ്ഞൈശ് ച വിവിധൈസ് താത കൃതം പാപം അരിന്ദമ
 അവധൂയ മഹാരാജ ഗച്ഛേമ സ്വർഗം ഉത്തമം
 19 ഏവം ഏതദ് ഭവേദ് രാജൻ യദി രാജാ ന ബാലിശഃ
 അസ്മാകം ദീർഘസ്മൃതഃ സ്യാദ് ഭവാൻ ധർമപരായണഃ
 20 നികൃത്യാ നികൃതിപ്രജ്ഞാ ഹന്തവ്യാ ഇതി നിശ്ചയഃ
 ന ഹി നൈകൃതികം ഹത്യാ നികൃത്യാ പാപം ഉച്യതേ
 21 തഥാ ഭാരത ധർമേഷു ധർമജ്ഞൈർ ഇഹ ദൃശ്യതേ
 അഹോരാത്രം മഹാരാജ ഇല്യം സംവത്സരേണ ഹി
 22 തഥൈവ വേദ വചനം ശ്രൂയതേ നിത്യദാ വിഭോ
 സംവത്സരോ മഹാരാജ പൂർണോ ഭവതി കൃച്ഛതഃ
 23 യദി വേദാഃ പ്രമാണം തേ ദിവസാദ് ഉൗർധ്വം അച്യത
 ത്രയോദശ സമാഃ കാലോ ജ്ഞായതാം പരിനിഷ്ഠിതഃ
 24 കാലോ ദുര്യോധനം ഹന്തും സാനബന്ധം അരിന്ദമ
 ഏകാഗ്രാം പൃഥിവീം സർവാം പുരാ രാജൻ കരോതി സഃ
 25 ഏവം ബ്രുവാണം ഭീമം തു ധർമരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 ഉവാച സാന്ത്വയൻ രാജാ മൂർധ്വ്വ് ഉപാഘ്രായ പാണ്ഡവം
 26 അസംശയം മഹാബാഹോ ഹനിഷ്യസി സുയോധനം
 വർഷാത് ത്രയോദശാദ് ഉൗർധ്വം സഹ ഗാണധീവന്വനാ
 27 യച് ച മാ ഭാഷസേ പാർഥ പ്രാപ്തഃ കാല ഇതി പ്രഭോ
 അന്ത്രതം നോത്സഹേ വജ്രം ന ഹ്യ് ഏതൻ മയി വിദ്യതേ
 28 അന്തരേണാപി കൗന്തേയ നികൃതിം പാപനിശ്ചയം
 ഹന്താ ത്വം അസി ദുർധർഷ സാനബന്ധം സുയോധനം
 29 ഏവം ബ്രുവതി ഭീമം തു ധർമരാജേ യുധിഷ്ഠിരേ
 ആജഗാമ മഹാഭാഗോ ബൃഹദശ്വോ മഹാൻ ജ്ഞിഃ
 30 തം അഭിപ്രേക്ഷ്യ ധർമാത്മാ സമ്പ്രാപ്തം ധർമചാരിണം

ശാസ്ത്രവൻ മധുപർക്കേണ പൂജയാം ആസ ധർമ്മരാട്
 31 ആശ്വസ്തം ചൈനം ആസീനം ഉപാസീനോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 അഭിപ്രേക്ഷ്യ മഹാബാഹുഃ കൃപണം ബഹു് അഭാഷത
 32 അക്ഷദ്യുതേന ഭഗവൻ ധനം രാജ്യം ച മേ ഹൃതം
 ആഹൃയ നികൃതിപ്രജൈഃ കിതവൈർ അക്ഷകോവിദൈഃ
 33 അനക്ഷ ജ്ഞസ്യ ഹി സതോ നികൃത്യാ പാപനിശ്ചയൈഃ
 ഭാര്യാ ച മേ സഭാം നീതാ പ്രാണേഭ്യോ ിപി ഗരീയസി
 34 അസ്തി രാജാ മയാ കശ് ചിദ് അൽപഭാഗ്യതരോ ഭൂവി
 ഭവതാ ദൃഷ്ടപൂർവോ വാ ശ്രുതപൂർവോ ിപി വാ ഭവേത്
 ന മത്തോ ദുഃഖിതതരഃ പുമാൻ അസ്തിതി മേ മതിഃ
 35 [ബ്]

യദ് ബ്രവീഷി മഹാരാജ ന മത്തോ വിദ്യതേ ക്വ ചിത്
 അൽപഭാഗ്യതരഃ കശ് ചിത് പുമാൻ അസ്തിതി പാണ്ഡവ
 36 അത്ര തേ കഥയിഷ്യാമി യദി ശ്രശ്രുഷസേ ിനഘ
 യസ് ത്വത്തോ ദുഃഖിതതരോ രാജാസീത് പൃഥിവീപതേ
 37 അഥൈനം അബ്രവീദ് രാജാ ബ്രവീതു ഭഗവാൻ ഇതി
 ഇമാം അവസ്ഥാം സമ്പ്രാപ്തം ശ്രോതും ഇച്ഛാമി പാർഥിവ
 38 [ബ്]

ശൃണു രാജന് അവഹിതഃ സഹ ഭ്രാതൃഭിർ അച്യുത
 യസ് ത്വത്തോ ദുഃഖിതതരോ രാജാസീത് പൃഥിവീപതേ
 39 നിഷയേഷു മഹീപാലോ വീരസേന ഇതി സ്ത ഹ
 തസ്യ പുത്രോ ിഭവൻ നാസ്താ നലോ ധർമ്മാർഥദർശിവാൻ
 40 സ നികൃത്യാ ജിതോ രാജാ പുഷ്കരേണേതി നഃ ശ്രുതം
 വനവാസം അദുഃഖാർഹോ ഭാര്യയാ ന്യവസത് സഹ
 41 ന തസ്യാശ്ചോ ന ച രഥോ ന ഭ്രാതാ ന ച ബാന്ധവാഃ
 വനേ നിവസതോ രാജഞ് ശിഷ്യന്തേ സ്ത കദാ ചന
 42 ഭവാൻ ഹി സംവൃതോ വീരൈർ ഭ്രാതൃഭിർ ദേവ സംമിതൈഃ
 ബ്രഹ്മകൽപൈർ ദ്വിജാഗ്രൈശ് ച തസ്മാൻ നാർഹസി ശോചിതും
 43 [യ്]

വിസ്തരേണാഹം ഇച്ഛാമി നലസ്യ സുമഹാത്മനഃ
 ചരിതം വദതാം ശ്രേഷ്ഠ തൻ മമാഖ്യാതും അർഹസി

അധ്യായം 50

1 ബൃഹദശ്വ ഉവാച

ആസീദ് രാജാ നലോ നാമ വീരസേനസുതോ ബലി
 ഉപപന്നോ ഗുണൈർ ഇഷ്ടൈശ്ച രൂപവാൻ അശ്വകോവിദഃ
 2 അതിഷ്ഠൻ മനുജേന്ദ്രാണാം മൂർധ്നി ദേവപതിർ യഥാ
 ഉപദ്യ് ഉപരി സർവേഷാം ആദിത്യ ഇവ തേജസാ
 3 ബ്രഹ്മണ്യോ വേദവിച് ഛരോ നിഷധേഷു മഹിപതിഃ
 അക്ഷപ്രിയഃ സത്യവാദീ മഹാൻ അക്ഷൗഹിണീപതിഃ
 4 ഈഷ്ണിതോ വരനാതീണാം ഉദാരഃ സംയതേന്ദ്രിയഃ
 രക്ഷിതാ ധന്വിനാം ശ്രേഷ്ഠഃ സാക്ഷാദ് ഇവ മനഃ സ്വയം
 5 തഥൈവാസീദ് വിദർഭേഷു ഭീമോ ഭീമപരാക്രമഃ
 ശൂരഃ സർവഗുണൈർ യുക്തഃ പ്രജാകാമഃ സ ചാപ്രജഃ
 6 സ പ്രജാർഥേ പരം യത്നം അകരോത് സുസമാഹിതഃ
 തം അഭ്യഗച്ഛദ് ബ്രഹ്മർഷിർ ദമനോ നാമ ഭാരത
 7 തം സ ഭീമഃ പ്രജാകാമസ് തോഷയാം ആസ ധർമ്മവിത്
 മഹീഷ്യാ സഹ രാജേന്ദ്ര സത്കാരേണ സുവർചസം
 8 തസ്മൈ പ്രസന്നോ ദമനഃ സഭാര്യായ വരം ദദൗ
 കന്യാരത്നം കമാരാംഗ് ച ത്രീൻ ഉദാരൻ മഹായശഃ
 9 ദമയന്തീം ദമം ദാന്തം ദമനം ച സുവർചസം
 ഉപപന്നാൻ ഗുണൈഃ സർവൈർ ഭീമാൻ ഭീമപരാക്രമാൻ
 10 ദമയന്തീ തു രൂപേണ തേജസാ യശസാ ശ്രീയാ
 സൗഭാഗ്യേന ച ലോകേഷു യശഃ പ്രാപ സുമധ്യമാ
 11 അഥ താം വയസി പ്രാപ്തോ ദാസീനാം സമലങ്കൃതം
 ശതം സഖീനാം ച തഥാ പര്യുപാസ്തേ ശചീം ഇവ
 12 തത്ര സു ഭ്രാജതേ ഞൈമീ സർവാഭരണഭൂഷിതാ
 സഖീമധ്യേ റ്റവദ്യാംഗീ വിദ്യുത് സൗദാമിനീ യഥാ
 അതിവ രൂപസമ്പന്നാ ശ്രീർ ഇവായതലോചനാ
 13 ന ദേവേഷു ന യക്ഷേഷു താദൃഗുപവതി ക്വ ചിത്
 മാനസേഷ് അപി ചാനേഷു ദൃഷ്ട്വപൂർവാ ന ച ശ്രുതാ
 ചിത്തപ്രമാദിനീ ബാലാ ദേവാനാം അപി സുന്ദരീ
 14 നലഗ് ച നരശാർദൂലോ രൂപേണാപ്രതിമോ ഭൂവി
 കന്ദർപ ഇവ രൂപേണ മൂർത്തിമാൻ അഭവത് സ്വയം
 15 തസ്യഃ സമീപേ തു നലം പ്രശശംസുഃ കരൂഹലാത്

നൈഷധസ്യ സമീപേ തു ദമയന്തിം പുനഃ പുനഃ
 16 തയോർ അദൃശ്യകാമോ fഭൂച്ഛ് ചതുണ്ണതോഃ സതതം ഗുണാൻ
 അന്യോന്യം പ്രതി കൗന്തേയ സ വ്യവർധത ഹൃച്ഛയഃ
 17 അശക്തവൻ നലഃ കാമം തദാ ധാരയിതും ഹൃദാ
 അന്തഃപുരസമീപസ്ഥേ വന ആന്യേ രഹോഗതഃ
 18 സ ദദർശ തദാ ഹംസാന്ത് ജാതരൂപപരിച്ഛദാൻ
 വനേ വിചരതാം തേഷാം ഏകം ജഗ്രാഹ പക്ഷിണം
 19 തതോ fന്തരീക്ഷഗോ വാചം വ്യാജഹാര തദാ നലം
 ന ഹന്തവ്യോ fസ്തി തേ രാജൻ കരിഷ്യാമി ഹി തേ പ്രിയം
 20 ദമയന്തിസകാശേ ത്യാം കഥയിഷ്യാമി നൈഷധ
 യഥാ ത്വദന്യം പുരുഷം ന സാ മംസ്യതി കർഹി ചിത്
 21 ഏവം ഉക്തസ് തതോ ഹംസം ഉത്സസർജ മഹീപതിഃ
 തേ തു ഹംസാഃ സമുത്പത്യ വിദർഭാൻ അഗമംസ് തതഃ
 22 വിദർഭനഗരീം ഗത്വാ ദമയന്ത്യാസ് തദാന്തികേ
 നിപേതൂസ് തേ ഗരുന്മന്തഃ സാ ദദർശാഥ താൻ ഖഗാൻ
 23 സാ താൻ അദ്ഭുതരൂപാൻ വൈ ദൃഷ്ട്വാ സഖിഗണാവൃതാ
 ഹൃഷ്ടാ ഗ്രഹീതും ഖഗമാംസ് ത്വരമാണോപചക്രമേ
 24 അഥ ഹംസാ വിസസൃപഃ സർവതഃ പ്രമദാവനേ
 ഏകൈകശസ് തതഃ കന്യാസ് താൻ ഹംസാൻ സമുപാദ്രവൻ
 25 ദമയന്തി തു യം ഹംസം സമുപാധാവദ് അന്തികേ
 സ മാനുഷീം ഗിരം കൃത്വാ ദമയന്തിം അഥാബ്രവീത്
 26 ദമയന്തി നലോ നാമ നിഷയേഷു മഹീപതിഃ
 അശ്വിനോഃ സദൃശോ രൂപേ ന സമാസ് തസ്യ മാനുഷാഃ
 27 തസ്യ വൈ യദി ഭാര്യാ ത്യാം ഭവേഥാ വരവർണിനി
 സഫലം തേ ഭവേജ് ജന്മ രൂപം ചേദം സുമധ്യമേ
 28 വയം ഹി ദേവഗന്ധർവമനുഷ്യോരഗരാക്ഷസാൻ
 ദൃഷ്ടവന്തോ ന ചാസ്യാഭിർ ദൃഷ്ടപൂർവസ് തഥാവിധഃ
 29 ത്യാം ചാപി രന്തം നാരീണാം നരേഷു ച നലോ വരഃ
 വിശിഷ്ടായാ വിശിഷ്ടേന സംഗമോ ഗുണവാൻ ഭവേത്
 30 ഏവം ഉക്താ തു ഹംസേന ദമയന്തി വിശാം പതേ
 അബ്രവീത് തത്ര തം ഹംസം തം അപ്യ് ഏവം നലം വദ
 31 തഥേത്യ് ഉക്ത്വാഞ്യജഃ കന്യാം വൈദർഭസ്യ വിശാം പതേ

പുനർ ആഗമ്യ നിഷധാൻ നലേ സർവം ന്യവേദയത്
XX

പ്രസാധകർ

അല്ലിളക്തം

